

Z A K O N

O RUDARSTVU I GEOLOŠKIM ISTRAŽIVANJIMA

I. OSNOVNE ODREDBE

1. Predmet zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se mere i aktivnosti mineralne politike i način njenog ostvarivanja, uslovi i način izvođenja geoloških istraživanja mineralnih i drugih geoloških resursa, istraživanja geološke sredine, kao i geološka istraživanja radi prostornog i urbanističkog planiranja, projektovanja, izgradnje objekata i sanacije terena, način klasifikacije resursa i rezervi mineralnih sirovina i podzemnih voda, eksploatacija rezervi mineralnih sirovina i geotermalnih resursa, izgradnja, korišćenje i održavanje rudarskih objekata, postrojenja, mašina i uređaja, izvođenje rudarskih radova, upravljanje rudarskim otpadom, postupci sanacije i rekultivacije napuštenih rudarskih objekata, kao i nadzor nad sprovođenjem ovog zakona.

Član 2.

Obrazuje se Geološki zavod Srbije, kao posebna organizacija, sa svojstvom pravnog lica.

2. Pojmovi

Član 3.

Pojmovi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

- 1) geološka sredina je deo zemljine kore koji čine: zemljište sa zonama aeracije i mineralnog prihranjivanja biljaka, stene, površinske i podzemne vode, mineralni i drugi geološki resursi;
- 2) geološki resursi obuhvataju: prostor sa svojim geološkim, ambijentalnim i drugim karakteristikama, mineralne resurse, resurse podzemnih voda i geotermalne resurse;
- 3) mineralni resursi su neobnovljivi geološki resursi u takvom obliku i sa takvim kvalitetom i količinom da postoje racionalni izgledi za njihovu moguću ekonomičnu eksploataciju, ali su u vreme izveštavanja neeksploatabilni. Mineralni resursi obuhvataju: resurse fosilnih goriva, metalne i nemetalne mineralne resurse. Mineralni resursi su prema rastućoj geološkoj proučenosti i pouzdanosti izdvojeni u klase: pretpostavljeni, indicirani i izmereni;
- 4) resursi podzemnih voda su obnovljivi geološki resursi koji obuhvataju sve vrste podzemnih voda (pitke, mineralne i termalne) bez obzira na njihov kvalitet i temperaturu;
- 5) geotermalni resursi predstavljaju skup obnovljivih geoloških resursa koji obuhvata podzemne vode i toplotu stenskih masa iz kojih je moguće izdvajanje toplotne energije;
- 6) tehnogeni mineralni resursi predstavljaju deo mineralnih resursa nastalih u procesu eksploatacije, pripreme i prerade primarnih mineralnih sirovina, kao i

sekundarnih koncentracija, a nalaze se u rudničkim i flotacijskim odlagalištima, pepelištima, deponijama metalurške šljake i drugim deponijama;

7) mineralne sirovine su koncentracije mineralnih materija, organskog i neorganskog porekla, koje se pri određenom stepenu razvoja tehnike i tehnologije, mogu ekonomično koristiti, bilo u prirodnom stanju ili nakon odgovarajuće prerade. Obuhvataju sve vrste uglja i uljnih glinaca (škriljaca), ugljovodonike u tečnom i gasovitom stanju (nafta i gas) i ostale prirodne gasove, radioaktivne mineralne sirovine, metalne mineralne sirovine, uključujući plemenite i retke metale, nemetalne mineralne sirovine, uključujući i sirovine za dobijanje građevinskog materijala, drago i poludrago kamenje, sve vrste soli i sonih voda, podzemne vode iz kojih se dobijaju korisne mineralne sirovine i geotermalna energija, podzemne vode vezane za rudarsku tehnologiju i gasovi koji se sa njima javljaju i tehnogene mineralne sirovine;

8) rezerve mineralnih sirovina predstavljaju geološki utvrđene količine mineralnih resursa, u nekom ležištu za koje je dokazano da se pri određenim tehničkim, tehnološkim, ekonomskim i ekološkim uslovima mogu eksploatisati, a koje su prema rastućoj geološkoj proučenosti i pouzdanosti izdvojene u klase: verovatne i dokazane;

9) geološka istraživanja su kompleksan proces i niz aktivnosti koji obuhvataju primenu odgovarajućih metoda i tehničkih sredstava koji se izvodi sa ciljem da se upoznaju razvoj, sastav i građa zemljine kore, pronađu, ispituju i geološko-ekonomski ocene mineralni i drugi geološki resursi, istraže i utvrde rezerve mineralnih sirovina i mogućnost njihove eksploatacije, utvrde i ocene geološke, inženjersko-geološke i hidrogeološke odlike terena koji se istražuje, posebno sa aspekta prostornog i urbanističkog planiranja, projektovanja i izgradnje objekata, kao i utvrde i eliminišu štetni uticaji geoloških i tehnogenih procesa na geološku i životnu sredinu i kulturna dobra i dobra koja uživaju prethodnu zaštitu;

10) geološki istražni radovi su sve vrste terenskih, laboratorijskih i kabinetskih istraživanja i ispitivanja koja se izvode u cilju pronalaženja i istraživanja mineralnih i drugih geoloških resursa i rezervi mineralnih sirovina i podzemnih voda, kao i istraživanja geološke sredine. Geološki istražni radovi su: geološko kartiranje i reambulacija terena, geofizička i geohemijska istraživanja, istražni raskopi, geološko istražno bušenje, oprobavanje, laboratorijska i tehnološka ispitivanja, rudarski istražni i drugi radovi koji se izvode u procesu istraživanja geoloških resursa;

11) rekognosciranje (inicijalno geološko istraživanje) je skup aktivnosti čiji je cilj identifikovanje prostora sa povišenim učešćem mineralnih resursa. Zasniva se na rezultatima regionalnih geoloških, geofizičkih i geohemijskih proučavanja, prognozno-metalogenetskim (odnosno mineragenetskim) analizama, regionalnom geološkom kartiranju i daljinskoj detekciji, preliminarnim terenskim istraživanjima izdanaka i izdanih, kao i na geološkim pretpostavkama zasnovanim na ekstrapolaciji i analogijama;

12) prospekcija je skup istraživačkih aktivnosti i postupaka koje se izvode sa ciljem da se pronađu mineralne pojave i/ili ležišta mineralnih sirovina podzemnih voda i geotermalnih resursa, kao i radi dobijanja preliminarnih podataka o najvažnijim geološko-ekonomskim svojstvima pronađenih mineralnih pojava i/ili ležišta;

13) prethodna (generalna) istraživanja obuhvataju geološke istražne radove koji se izvode radi dobijanja podataka o: položaju, geološkoj građi i genezi ležišta mineralnih i drugih geoloških resursa, količinama i kvalitetu mineralnih sirovina, podzemnih voda i geotermalnih resursa, opštim tehnološkim karakteristikama mineralne sirovine, mogućnostima njene prerade i rudarsko-geološkim uslovima njihove eksploatacije. Na osnovu rezultata prethodnih (generalnih) geoloških

istraživanja vrši se prevođenje indiciranih mineralnih resursa u verovatne rezerve mineralnih sirovina;

14) detaljna geološka istraživanja obuhvataju istraživanja koji se izvode radi dobijanja pouzdanih podataka o: položaju, geološkoj građi i genezi ležišta mineralnih sirovina, količinama i kvalitetu mineralnih sirovina u istraženim ležištima mineralnih resursa, njenim tehnološkim karakteristikama, kao i mogućnostima njene prerade i opštim rudarsko-geološkim uslovima njihove eksploatacije. Detaljna geološka istraživanja se izvode i radi utvrđivanja kvantitativnih i kvalitativnih karakteristika nalazišta podzemnih voda i geotermalnih resursa; njima se utvrđuju hidrodinamički, geotermalni i drugi geološki uslovi korišćenja hidrogeoloških i geotermalnih resursa, kao i utvrđuju geološke karakteristike terena za potrebe prostomog i urbanističkog planiranja, projektovanja, gradnje objekata, sanacije;

15) jalovina je otpadno, čvrsto telo, koje je potrebno izmestiti da bi se obavljala eksploatacija korisne mineralne sirovine;

16) odlagalište je prostor predviđen za gomilanje ili slaganje rudarskog otpada, u čvrstom ili tečnom stanju, ili u obliku rastvora i suspenzija;

17) godišnji izveštaj o rezultatima geoloških istraživanja je dokument o vrstama, obimu i rezultatima izvršenih geoloških istražnih radova. Odnosi se na period geoloških istraživanja, koji bez prekida traje 12 meseci, a počinje od dana dobijanja odobrenja za istraživanje;

18) završni izveštaj o rezultatima geoloških istraživanja je dokument sinteznog karaktera o svim vrstama, obimu i rezultatima izvršenih geoloških radova u odobrenom istražnom roku;

19) elaborat o resursima i rezervama mineralnih sirovina, podzemnih voda i geotermalnih resursa je dokument o rezultatima geoloških istraživanja određenog ležišta mineralnih sirovina ili podzemnih voda i geotermalnih resursa, količinama i kvalitetu istraženih sirovina ili resursa, njihovoj klasifikaciji, tehničkim mogućnostima i uslovima eksploatacije, kao i o očekivanim ekonomskim efektima;

20) istražni prostor je deo geološke sredine u okviru koje se izvode geološka istraživanja. Istražni prostor je na topografskoj karti odgovarajuće razmere određen koordinatama u državnom koordinatnom sistemu i omeđen linijama zatvorenog poligona, a prostire se do projektovane dubine istraživanja;

21) nosilac istraživanja je privredno društvo, odnosno drugo pravno lice i preduzetnik kojem je odobreno izvođenje geoloških istraživanja mineralnih i drugih geoloških resursa od strane nadležnog organa;

22) nosilac eksploatacije je privredno društvo, odnosno drugo pravno lice i preduzetnik kojem je odobrena eksploatacija rezervi mineralnih sirovina i geotermalnih resursa od strane nadležnog organa;

23) eksploatacijom rezervi mineralnih sirovina smatra se izvođenje rudarskih radova na pripremi, otvaranju, razradi, otkopavanju, transportu, odlaganju, odvodnjavanju, provetravanju i pripremi mineralnih sirovina kao i izvođenje drugih rudarskih radova u zemlji i na njenoj površini. Eksploatacijom mineralnih sirovina smatra se i izvođenje radova u eksploataciji nafte i zemnih gasova i radovi na separaciji nafte i gasa, pripremi nafte i gasa za transport i uskladištenje, izdvajanje prirodnih tečnih gasova (etan, propan, butan i prirodni gazolin) u degazolinažama i sličnim postrojenjima na eksploatacionom polju, kao i transport ovih sirovina sabirnim naftovodima i gasovodima kada su u tehnološkoj vezi sa eksploatacionim poljima;

24) eksploatacijom geotermalnih resursa smatra se izvođenje rudarskih radova na pripremi, bušenju, eksploataciji i korišćenju geotermalnih resursa;

25) površinskom eksploatacijom smatraju se metode izvođenja rudarskih radova na pripremi, otvaranju, otkopavanju, transportu, odlaganju, odvodnjavanju i rekultivaciji na površinskim kopovima i odlagalištima, uz pridržavanje mera bezbednosti i zdravlja na radu i mera zaštite životne sredine;

26) podzemnom eksploatacijom smatraju se metode izvođenja rudarskih radova na otvaranju, razradi, pripremi, otkopavanju, bušenju i miniranju, izradi podzemnih prostorija, transportu, izvozu, provetravanju u podzemnim prostorijama i na otkopima, odvodnjavanju uz pridržavanje mera bezbednosti i zdravlja na radu i mera zaštite radne i životne sredine;

27) podvodnom eksploatacijom smatraju se metode izvođenja rudarskih radova na pripremi, otvaranju, otkopavanju, transportu, odlaganju, odvodnjavanju i rekultivaciji na površinskim kopovima pod vodom i pripadajućim odlagalištima, uz pridržavanje mera bezbednosti i zdravlja na radu i mera zaštite radne i životne sredine;

28) eksploatacionom bušotinom se smatraju rudarski objekti u kojima se izvode rudarski radovi pri eksploataciji tečnih i gasovitih mineralnih sirovina i geotermalnih resursa;

29) pripremom mineralnih sirovina smatraju se svi procesi: usitnjavanja mineralnih sirovina (drobljenje, prosejavanje, mlevenje, klasiranje), koncentracije i/ili separacije korisnih minerala od jalovine (ručno ili automatsko odabiranje, gravitacijska, flotacijska, magnetska i elektrostatička koncentracija, luženje mineralnih sirovina i iskopina i dalje pripremanje rastvora u cilju koncentracije korisnih komponenti), odvodnjavanje proizvoda koncentracije odnosno separacije (zgušnjavanje, filtriranje i sušenje). Pod pripremom mineralnih sirovina smatraju se i svi procesi hidrotransporta pulpe, pepela i/ili koncentrata i okrupnjavanja mineralnih sirovina i koncentrata (peletizacija i briketiranje), separacije peska, šljunka i kamena, kao i procesi primarne pripreme ukrasnog i drugog kamena;

30) rudarskim radovima smatraju se radovi: na izradi bušotina; u bušotinama i na izradi horizontalnih, kosih i vertikalnih jamskih prostorija; na rekonstrukciji rudarskih objekata, postrojenja i uređaja; na pripremi, otvaranju i eksploataciji ležišta; na odlaganju jalovog materijala i deponovanju korisnih mineralnih sirovina; na odlagalištu flotacijske jalovine i svi radovi na eksploatacionom polju koji su u funkciji eksploatacije i pripreme mineralnih sirovina; kao i radovi koji se izvode na osnovu rudarskih projekata i drugih projekata koji su sastavni deo rudarskih projekata i rudarski radovi koji se obavljaju u cilju istraživanja mineralnih sirovina;

31) rudarskim objektima, postrojenjima i uređajima, smatraju se objekti, postrojenja, mašine i uređaji koji su u funkciji istraživanja, eksploatacije, transporta mineralnih sirovina i drugih geoloških resursa i to: objekti i postrojenja u sastavu rudnika koji su neposredno vezani za tehnološki proces istraživanja, eksploatacije i pripreme mineralnih sirovina i odlaganje jalovine, šljake, pepela i mineralnih sirovina na deponijama za homogenizaciju; mašine i uređaji namenjeni svim fazama tehnoloških procesa podzemne i površinske eksploatacije mineralnih sirovina i pripremi mineralnih sirovina; mašine i uređaji namenjeni svim fazama tehnološkog procesa otkopavanja čvrstih mineralnih sirovina kroz bušotine; mašine i uređaji namenjeni svim fazama tehnološkog procesa otkopavanja mineralnih sirovina pod vodom; mašine i uređaji namenjeni svim fazama tehnološkog procesa gasifikacije uglja neposredno u ložištu; objekti, postrojenja i uređaji za zaštitu rudnika od podzemnih i površinskih voda; objekti, postrojenja i uređaji na naftnim i gasnim poljima koji su neposredno vezani za tehnološki proces istraživanja, eksploataciju, separaciju, pripremu i transport nafte, gasa i podzemnih voda; objekti za podzemno skladištenje prirodnog gasa i sirove nafte, kao i drugih materija na eksploatacionom polju; objekti izgrađeni van eksploatacionog polja po rudarskom projektu; objekti,

postrojenja i uređaji koji čine celinu sa električnom mrežom rudnika; glavni i pomoćni magacini eksploziva i eksplozivnih sredstava na eksploatacionom polju; objekti, postrojenja i uređaji za eksploataciju geotermalnih resursa ili drugih mineralnih sirovina cevnom sistemom i bušotinama i objekti i postrojenja koji služe za separaciju peska, šljunka i kamena;

32) eksploataciono polje obuhvata prostor u kome se nalaze rezerve mineralnih sirovina i geotermalnih resursa, kao i prostor predviđen za smeštaj jalovišta i drugog rudarskog otpada, za izgradnju objekata pripreme mineralnih sirovina, za izgradnju objekata održavanja, vodozahvata i drugih objekata, a ograničeno je odgovarajućim poligonim linijama na površini terena i prostire se do projektovane dubine eksploatacije;

33) zaštitni prostor oko eksploatacionog polja je prostor u kome eksploatacija nije planirana niti se izvodi, već predstavlja prostor koji razdvaja eksploataciona polja i omogućava da, u jednom trenutku vremena, nosilac odobrenja za eksploataciju za isti prostor može tražiti istražno pravo ukoliko postoje indicije da se resursi mineralnih sirovina nalaze i van postojećih granica eksploatacionog polja;

34) rudarskim radovima van eksploatacionog polja smatraju se radovi na izradi tunela, galerija i drugih podzemnih prostorija, skladišta za CO₂, nasipa, useka, deponija, odlagališta, sistema za transport mineralne sirovine i proizvoda kao i materija za deponovanje i odlaganje, odvodnih kanala i drugih građevinskih objekata rudarskim metodama rada na površini i/ili ispod zemlje van granica eksploatacionog polja ili kada su u tehnološkoj vezi sa eksploatacionim poljem, izuzev radova koji se odnose na tečne i gasovite ugljovodonike;

35) rudarski otpad je otpad nastao od ekstraktivne industrije, odnosno otpad nastao prilikom geoloških istraživanja, eksploatacije, pripreme i skladištenja mineralnih sirovina, kao i otpad dobijen u procesu pripreme rude koji podrazumeva mehanički, fizički, biološki, toplotni ili hemijski postupak, (izmena dimenzija, separacija i izluživanje, prerada ranije odbačenog otpada), isključujući topljenje, termo procese proizvodnje (osim pečenja krečnjaka) i metalurške procese;

36) meračka knjiga je tradicionalni naziv za tematski arhiviranu dokumentaciju sa sadržajem o izvršenim zadacima iz oblasti rudarskih merenja, podacima merenja, obradi rezultata merenja i grafičkim prikazima u analognom i digitalnom obliku;

37) kompetentno lice je fizičko lice koje ocenjuje izveštaje o rezultatima geoloških istraživanja i elaborate o resursima i rezervama mineralnih sirovina i podzemnih voda, kao i geotermalnih resursa.

3. Uslovi i opšti interes

Član 4.

Mineralni resursi, resursi podzemnih voda, geotermalni resursi, kao i drugi geološki resursi su u državnoj svojini i mogu se koristiti pod uslovima i na način utvrđen ovim zakonom.

Za vršenje primenjenih geoloških istraživanja i za korišćenje mineralnih sirovina i geotermalnih resursa, plaća se naknada, u skladu sa ovim zakonom.

Član 5.

Geološka istraživanja, eksploatacija rezervi mineralnih sirovina i geotermalnih resursa, korišćenje i održavanje rudarskih objekata, vrši se na način kojim se obezbeđuje optimalno geološko, tehničko i ekonomsko iskorišćenje ležišta mineralnih sirovina, bezbednost ljudi, objekata i imovine, a u skladu sa savremenim stručnim

dostignućima i tehnologijama, propisima koji se odnose na tu vrstu objekata i radova i propisima kojima su utvrđeni uslovi u pogledu bezbednosti i zdravlja na radu, zaštite od požara i eksplozije i zaštite životne sredine i zaštite kulturnih dobara i dobara koja uživaju prethodnu zaštitu.

Član 6.

Na području koje predstavlja zaštićeni prostor prirode, celinu od kulturno-istorijskog i graditeljskog značaja, turističko-rekreativnu celinu, izvoriste od posebnog značaja za regionalno snabdevanje vodom i drugi zaštićeni prostor, izvođenje geoloških istraživanja i eksploatacija rezervi mineralnih sirovina i geotermalnih resursa, može se odobriti samo pod uslovima, koje u skladu sa posebnim zakonom izdaju nadležni organi i organizacije za izdavanje uslova za uređenje prostora, zaštite prirode i životne sredine, kulturnog nasleđa i drugi organi i organizacije nadležni za odgovarajuću oblast koja se odnosi na zaštićeni prostor.

Član 7.

Nosilac istraživanja i nosilac eksploatacije ne može biti privredno društvo, odnosno drugo pravno lice i preduzetnik, koji ima dugovanja po osnovu: javnih davanja u vezi ranijih istraživanja ili eksploatacije, nezakonitog istraživanja, odnosno nezakonite eksploatacije, kao i ako ima neispunjene obaveze u vezi sanacije i zaštite životne sredine i kulturnih dobara i dobara koja uživaju prethodnu zaštitu.

Član 8.

Privredno društvo, odnosno drugo pravno lice i preduzetnik koji vrši geološka istraživanja i/ili eksploataciju mineralnih sirovina bez potrebnih odobrenja, dužno je nadoknaditi štetu vlasniku za zauzeto zemljište, a Republici Srbiji vrednost mineralne sirovine, te snositi troškove sanacije i rekultivacije zemljišta na kojem je obavljalo istraživanje i/ili eksploataciju mineralne sirovine.

Član 9.

Odobrenje za primenjena geološka istraživanja i odobrenje za eksploataciju rezervi mineralnih sirovina i geotermalnih resursa, može se preneti na drugo privredno društvo, odnosno drugo pravno lice i preduzetnika, u skladu sa uslovima propisanim ovim zakonom i podzakonskim propisima donesenim na osnovu ovoga zakona, uz saglasnost organa koji izdaje odobrenja.

Prenosom odobrenja iz stava 1. ovog člana na privredno društvo, odnosno drugo pravno lice i preduzetnika, prenose se i sva prava i obaveze po osnovu odobrenja za geološka istraživanja na odobrenom istražnom prostoru, odnosno odobrenja za eksploataciju na odobrenom eksploatacionom polju.

Ministar nadležan za poslove rudarstva i geoloških istraživanja (u daljem tekstu: Ministar), bliže uređuje uslove i način prenosa odobrenja iz stava 1. ovoga člana.

Član 10.

Odobrenje za eksploataciju rezervi mineralnih sirovina i geotermalnih resursa, izdato pravnom licu čija se imovina koja služi za eksploataciju, prodaje u postupku privatizacije može se preneti na kupca te imovine ugovorom, koji zaključuju prodavac imovine, kupac imovine, Ministarstvo i Agencija za privatizaciju.

Na ugovor iz stava 1. ovog člana prethodnu saglasnost daje Vlada, na predlog Ministarstva.

Ugovor iz stava 1. ovog člana zaključen bez saglasnosti Vlade ništav je.

Obavezni elementi ugovora iz stava 1. ovog člana su odredbe o investicionom ulaganju kupca imovine i njegovim obavezama po osnovu socijalnog programa.

II. MINERALNA POLITIKA I PLAN RAZVOJA RUDARSKE INDUSTRIJE SRBIJE

1. Mineralna politika

Član 11.

Mineralna politika obuhvata mere i aktivnosti koje se preduzimaju radi ostvarenja strateških dugoročnih ciljeva u oblasti geoloških istraživanja i eksploatacije rezervi svih vrsta mineralnih sirovina i geotermalnih resursa, i to naročito radi:

1) sigurnog snabdevanja industrijskih kapaciteta (termoelektrana, toplana, rafinerija, topionica, fabrika cementa i kreča itd.) i tržišta Republike Srbije svim vrstama mineralnih sirovina;

2) primene najboljih savremenih tehnologija pri izgradnji rudničke infrastrukture i rudarskih objekata u cilju bezbednosti objekata i bezbednosti i zdravlja na radu;

3) usklađivanja i primene evropskih direktiva iz oblasti rudarstva i geoloških istraživanja, a naročito u oblasti zaštite radne i životne sredine;

4) promocije investicija i održivog razvoja rudarske industrije Republike Srbije;

5) stvaranja transparentnih i stabilnih uslova za investicije u rudarstvu i geološka istraživanja;

6) decentralizacije u planiranju i sprovođenju razvojnih projekata geoloških istraživanja i rudarstva.

Mineralna politika bliže se razrađuje i sprovodi realizacijom Strategije upravljanja mineralnim resursima Republike Srbije.

2. Strategija upravljanja mineralnim resursima Republike Srbije

Član 12.

Strategijom upravljanja mineralnim resursima Republike Srbije (u daljem tekstu: Strategija), određuju se dugoročni ciljevi razvoja rudarstva i geoloških istraživanja energetske, metalne, nemetalne i tehnogene mineralnih sirovina, podzemnih voda i geotermalnih resursa.

Strategijom se određuje projekcija potreba za svim vrstama mineralnih sirovina, razvoj sektora rudarstva i geoloških istraživanja, kao i projekcija uvoza i izvoza svih vrsta mineralnih sirovina u Republici Srbiji, uz uvažavanje ekonomskih, ekoloških i socijalnih aspekata.

Strategiju donosi Narodna skupština, na predlog Vlade za period od najmanje 10 godina.

Vlada prati realizaciju Strategije i po potrebi pokreće njeno usklađivanje za realnim potrebama za mineralnim sirovinama.

Član 13.

Vlada donosi plan i programe ostvarivanja Strategije, na predlog Ministarstva.

Planom i programima se utvrđuju uslovi, način i dinamika ostvarenja Strategije u domenu osnovnih i drugih geoloških istraživanja, sigurnog i pouzdanog snabdevanja termoelektrana domaćim ugljem, supstitucije uvoza mineralnih sirovina podizanjem domaćih rudarskih kapaciteta, povećanja proizvodnje metalničnih i nemetalničnih mineralnih sirovina, povećanja proizvodnje tečnih i gasovitih mineralnih sirovina, promocije i održivog razvoja rudarstva i geologije, podsticajnih mera za izgradnju viših faza pripreme i prerade mineralnih sirovina, podsticajnih mera za izvoz finalnih proizvoda nastalih korišćenjem domaćih sirovina, sanacije i rekultivacije napuštenih rudarskih objekata, primene starih rudarskih objekata za posebne namene, kao i drugih aspekata od važnosti za sprovođenje Strategije.

Plan se donosi za period ostvarivanja Strategije.

Programima se određuje i obaveza izrade određenih prostornih planova područja posebne namene za pojedine rudarske basene i ležišta mineralnih sirovina koji su od izuzetnog značaja za sveobuhvatni razvoj Republike Srbije.

Programi se donose za period od najmanje dve do deset godina.

Nadležni organ autonomne pokrajine predlaže deo programa na svojoj teritoriji u skladu sa planom razvoja autonomne pokrajine i Republike Srbije.

III. GEOLOŠKI ZAVOD SRBIJE

Član 14.

Geološki zavod Srbije (u daljem tekstu: Zavod), obavlja osnovna geološka istraživanja utvrđena dugoročnim programom razvoja osnovnih geoloških istraživanja, odnosno godišnjim programom izvođenja osnovnih geoloških istraživanja.

Zavod obavlja i druge poslove od interesa za državu, kao što su: izrada i štampanje geoloških karata razmere 1:25.000 i sitnije razmere; izrada specijalističkih geoloških (minerogenetskih, geofizičkih, geohemijskih, inženjerskogeoloških, hidrogeoloških, strukturno-tektonskih, geokoloških i drugih) karata; utvrđivanje i izdavanje geoloških uslova i izrada kompleksnih geoloških podloga za potrebe planiranja, projektovanja, izgradnju objekata ili davanja koncesija; prikupljanje, ažuriranje i čuvanje podataka od značaja za Geološki informacioni sistem.

Zavod može da obavlja i poslove geoloških istraživanja u inostranstvu.

Sredstva za osnivanje i rad zavoda obezbeđuju se iz budžeta Republike Srbije i drugih izvora u skladu sa zakonom.

Nadzor nad radom Zavoda i izvođenjem geoloških istraživanja iz st. 1. i 2. ovog člana vrši Ministarstvo.

Član 15.

Zavod jednom godišnje podnosi Vladi izveštaj o radu, sa predlogom aktivnosti za narednu kalendarsku godinu.

IV. GEOLOŠKA ISTRAŽIVANJA

1. Vrste geoloških istraživanja

Član 16.

Geološka istraživanja u smislu ovog zakona su osnovna i primenjena.

Osnovna i primenjena geološka istraživanja izvode se prema projektu geoloških istraživanja, u skladu sa savremenim naučnim dostignućima i tehnologijama, propisima, koji se odnose na tu vrstu istraživanja, kao i propisima kojima su utvrđeni zahtevi u pogledu bezbednosti i zdravlja na radu, zaštite od požara i eksplozije i zaštite životne sredine i kulturnih dobara i dobara koja uživaju prethodnu zaštitu.

2. Osnovna geološka istraživanja

Član 17.

Osnovnim geološkim istraživanjima, u smislu ovog zakona, smatraju se istraživanja koja se izvode u cilju: proučavanja razvoja, sastava i građe zemljine kore; pronalaženja mineralnih resursa, resursa podzemnih voda i geotermalnih resursa i njihovih inicijalnih proučavanja; vrednovanja ukupnih potencijala geološke sredine kao prostora za potrebe prostornog i urbanističkog planiranja i utvrđivanja podobnosti za izgradnju objekata; utvrđivanja i eliminacije štetnih uticaja prirodnih i tehnogenih procesa na geološku i životnu sredinu.

Osnovna geološka istraživanja su poslovi od javnog interesa i finansiraju se iz budžeta Republike Srbije.

Autonomna pokrajina vrši i finansira osnovna geološka istraživanja na teritoriji autonomne pokrajine.

Poslove iz stava 1. ovog člana autonomna pokrajina vrši kao poverene.

Član 18.

Osnovna geološka istraživanja obuhvataju izradu: osnovnih, preglednih i specijalističkih geoloških karata razmere 1:25.000 i sitnije razmere (izuzetno za područja posebne namene i razmere 1:10.000); studija potencijalnosti geoloških sredina u pogledu prisustva mineralnih i drugih geoloških resursa; podobnosti geološke sredine za potrebe planiranja, projektovanja i građenja; kao i studija za potrebe zaštite životne sredine; očuvanja geodiverziteta i zaštite objekata geonasleđa i slično.

Osnovna geološka istraživanja se izvode za potrebe prostornog planiranja i izrade generalnih urbanističkih planova, utvrđivanja i vrednovanja ukupnih geoloških potencijala određenog područja, utvrđivanja namene i podobnosti geološke sredine kao prostora za gradnju objekata.

Izrada geoloških karata iz stava 1. ovog člana, priprema za štampanje, prijem autorskih originala geoloških karata i tumača, vrši se uz stručnu pomoć radne grupe koju obrazuje Ministar.

Aktom o obrazovanju radne grupe iz stava 3. ovog člana utvrđuju se zadaci, obaveze i naknada za rad njenih članova.

Ministar bliže propisuje stručno-tehničke osnove za izradu geoloških karata iz stava 1. ovog člana.

Član 19.

Osnovna geološka istraživanja izvodi Zavod prema dugoročnom programu razvoja osnovnih geoloških istraživanja (u daljem tekstu: Dugoročni program) i godišnjem programu osnovnih geoloških istraživanja (u daljem tekstu: Godišnji program).

Dugoročni program obuhvata strateške prioritete i dugoročne ciljeve izvođenja osnovnih geoloških istraživanja, u funkciji ukupnog ekonomskog i

društvenog razvoja, a u skladu sa prostornim planom Republike Srbije, Strategijom održivog razvoja, kao i Strategijom.

Nadležni organ autonomne pokrajine predlaže deo Dugoročnog programa na svojoj teritoriji, u skladu sa regionalnim prostornim planom autonomne pokrajine, planovima i programima održivog korišćenja prirodnih resursa i dobara, kao i Strategijom.

Dugoročni program donosi Vlada na predlog Ministarstva, za period od 10 godina.

Član 20.

Godišnji program obuhvata ciljeve, vrstu i obim geoloških istražnih radova, dinamiku i uslove njihovog izvođenja, kao i potrebna finansijska sredstva.

Godišnjim programom mogu biti obuhvaćena i druga geološka istraživanja, ako je njihovo izvođenje neophodno radi utvrđivanja uzroka i otklanjanja posledica elementarnih nepogoda, kao i primenjena geološka istraživanja mineralnih resursa, resursa podzemnih voda i geotermalnih resursa, kao i druga, ako je izvođenje tih istraživanja od interesa za Republiku Srbiju.

Godišnji program donosi i sprovodi Ministarstvo, odnosno nadležni organ autonomne pokrajine na svojoj teritoriji, u skladu sa Dugoročnim programom.

3. Primenjena geološka istraživanja

Član 21.

Primenjena geološka istraživanja mineralnih i drugih geoloških resursa, u smislu ovog zakona obuhvataju istraživanja koja se izvode radi utvrđivanja resursa i rezervi mineralnih sirovina, podzemnih voda i geotermalnih resursa i uslovima njihovog korišćenja, kao i istraživanja geološke sredine za potrebe prostornog i urbanističkog planiranja, projektovanja i izgradnje građevinskih, rudarskih i drugih objekata, uključujući i podzemna skladišta gasa i drugih materija, izdvajanja povoljnih geoloških formacija i struktura kao i iscrpljenih ležišta mineralnih sirovina za skladištenje zemnog (prirodnog) gasa i/ili CO₂, kao i projekata zaštite, sanacije i rekultivacije.

Primenjena geološka istraživanja mineralnih i drugih geoloških resursa vrše se u cilju otkrivanja i dobijanja relevantnih podataka o geološkoj građi, genezi, kvalitativnim i kvantitativnim karakteristikama ležišta mineralnih sirovina, podzemnih voda i drugih geoloških resursa i ista obuhvataju sledeće stadijume istraživanja:

- 1) prospekciju;
- 2) prethodna (generalna) istraživanja;
- 3) detaljna istraživanja;
- 4) eksploataciona istraživanja.

Primenjena geološka istraživanja koja se vrše za potrebe prostornog i urbanističkog planiranja, projektovanja i izgradnje građevinskih, rudarskih i drugih objekata vrše se u cilju upoznavanja geološke građi terena, odnosno inženjersko-geoloških karakteristika i geodinamičkih svojstava geološke sredine. Ista obuhvataju stadijum detaljnih geoloških istraživanja.

Istraživanja iz stava 3. ovog člana moraju biti usklađena sa odgovarajućim planskim dokumentima ili urbanističkim aktima.

Vlada će uredbom utvrditi uslove, kriterijume, postupak i načini izdavanja odobrenja i druge posebne uslove u vezi sa geološkim istraživanjima, koja se odnose na izdvajanja povoljnih geoloških formacija i struktura, kao i iscrpljenih ležišta mineralnih sirovina za skladištenje CO₂.

4. Uslovi i način izvođenja geoloških istraživanja

Član 22.

Geološka istraživanja, izradu projekata geoloških istraživanja, izveštaja o rezultatima geoloških istraživanja, elaborata o resursima i rezervama mineralnih sirovina, uključujući resurse i rezerve podzemnih voda i geotermalne resurse, kao i poslove stručnog nadzora nad izvođenjem geoloških istraživanja, može izvoditi privredno društvo, odnosno drugo pravno lice i preduzetnik, koje je upisano u registar privrednih subjekata za obavljanje te delatnosti i koje za svaku vrstu geoloških istraživanja ima najmanje dva zaposlena lica koja imaju stečeno visoko obrazovanje na studijama drugog stepena (diplomske akademske studije - master, specijalističke akademske studije, specijalističke strukovne studije), geološke struke odgovarajućeg obrazovnog profila i ovlašćenje za obavljanje tih poslova, od čega, najmanje jedno lice sa odgovarajućom licencom.

Poslove rukovođenja i stručnog nadzora nad izvođenjem geoloških istražnih radova i rukovođenja izradom projekata geoloških istraživanja i izveštaja o rezultatima geoloških istraživanja, kao i elaborata o resursima i rezervama mineralnih sirovina, uključujući resurse i rezerve podzemnih voda i geotermalne resurse, može obavljati lice koje, pored uslova iz stava 1. ovog člana, ima najmanje tri godine radnog iskustva u obavljanju odgovarajućih poslova.

Geološka istraživanja mogu da izvode i strana pravna lica pod uslovima i na način propisan ovim zakonom i zakonom kojim se utvrđuju prava stranih lica u pogledu korišćenja dobara od javnog interesa.

Nosilac istraživanja može biti privredno društvo, odnosno drugo pravno lice i preduzetnik, koje je registrovano za obavljanje tih delatnosti.

Član 23.

Ovlašćenje za obavljanje poslova iz člana 22. st. 1. i 2. ovog zakona stiče se polaganjem stručnog ispita.

Stručni ispit iz stava 1. ovog člana, polaže se pred komisijom koju obrazuje Ministar, odnosno nadležni organ autonomne pokrajine za kandidate sa teritorije autonomne pokrajine.

Ministar bliže propisuje uslove, program i način polaganja stručnog ispita iz stava 1. ovog člana.

Poslovi iz st. 1. i 2. ovog člana vrše se kao povereni.

5. Izvođenje geoloških istraživanja

Član 24.

Geološka istraživanja se izvode prema projektu geoloških istraživanja koji naročito sadrži:

- 1) dokumenta o ispunjenosti uslova iz člana 22. ovog zakona;
- 2) tekstualni deo;
- 3) grafičke priloge;

- 4) izveštaj i potvrdu o izvršenoj tehničkoj kontroli projekta.

Ministar bliže propisuje uslove, kriterijume i sadržaj projekta geoloških istraživanja u oblastima:

- 1) osnovnih geoloških istraživanja;
- 2) primenjenih geoloških istraživanja mineralnih resursa;
- 3) primenjenih istraživanja hidrogeoloških i geotermalnih resursa;
- 4) primenjenih inženjersko-geoloških istraživanja;
- 5) primenjenih geoloških istraživanja u cilju zaštite, sanacije i rekultivacije.

Član 25.

Projekat geoloških istraživanja, kao i izmene i dopune istog projekta, podleže tehničkoj kontroli.

Tehnička kontrola projekta iz stava 1. ovog člana obuhvata kontrolu primene savremenih dostignuća i metoda geološke nauke i tehnike; usklađenosti sa zakonom i drugim propisima iz oblasti geologije i rudarstva; kao i usklađenosti sa važećim tehničkim propisima, normativima, kao i odgovarajućih mera bezbednosti i zdravlja na radu, sigurnosti ljudi i objekata i zaštite životne sredine.

Izveštaj i potvrda o izvršenoj tehničkoj kontroli iz stava 2. ovog člana predstavljaju sastavni deo projekta iz stava 1. ovog člana.

Tehničku kontrolu iz stava 1. ovog člana može vršiti privredno društvo i preduzetnik, odnosno drugo pravno lice koje ispunjava uslove iz člana 22. ovog zakona.

Član 26.

Tehničku kontrolu projekta geoloških istraživanja ne može vršiti, odnosno u vršenju kontrole ne može da učestvuje:

- 1) privredno društvo, odnosno drugo pravno lice i preduzetnik, koje je izradilo taj projekat ili koje je nosilac istraživanja;
- 2) lice zaposleno u privrednom društvu, odnosno drugom pravnom licu i preduzetniku, koje je izradilo projekat geoloških istraživanja ili je učestvovalo u izradi tog projekta;
- 3) lice zaposleno kod nosioca istraživanja;
- 4) lice zaposleno u Ministarstvu, nadležnom organu autonomne pokrajine i jedinici lokalne samouprave.

Član 27.

U toku izvođenja geoloških istraživanja, nosilac istraživanja je dužan da obezbedi stručni nadzor nad izvođenjem geoloških istraživanja.

Stručni nadzor, iz stava 1. ovog člana obuhvata proveru: da li se istražni radovi izvode prema projektu geoloških istraživanja; kvaliteta izvođenja istražnih radova i primenu propisa, tehničkih normativa i normi kvaliteta; primene mera bezbednosti i zdravlja na radu i zaštite životne sredine.

Izveštaj o izvršenom stručnom nadzoru čini sastavni deo izveštaja o rezultatima geoloških istraživanja.

Nosilac istraživanja može da vrši neposredno stručni nadzor nad izvođenjem geoloških istraživanja ili da vršenje istog poveri drugom pravnom licu koje ispunjava uslove iz člana 22. ovog zakona.

Član 28.

Po završetku projektom predviđenih geoloških istraživanja izrađuje se završni izveštaj o rezultatima geoloških istraživanja (u daljem tekstu: Završni izveštaj).

Završni izveštaj, kao i izveštaj iz člana 29. stav 1. ovog zakona podleže tehničkoj kontroli kojom se proverava da li su geološka istraživanja izvedena prema projektu geoloških istraživanja i da li je izveštaj urađen u skladu sa ovim zakonom.

Izveštaj i potvrda o izvršenoj tehničkoj kontroli iz stava 2. ovog člana čini sastavni deo Završnog izveštaja.

Tehnička kontrola Završnog izveštaja kao i izveštaja iz člana 29. stav 1. vrši se pod uslovima iz čl. 22. i 26. ovog zakona.

Nosilac istraživanja dužan je da jedan primerak Završnog izveštaja dostavi organu koji je izdao odobrenje za istraživanje u pisanoj i elektronskoj formi, najkasnije 30 dana od dana isteka odobrenog istražnog roka.

Član 29.

Nosilac istraživanja je dužan da po isteku istražnog perioda od godinu dana, kao i u slučaju obustave istraživanja, u rokovima utvrđenim odobrenjem za istraživanje, dostavi organu koji je izdao odobrenje, godišnji izveštaj o rezultatima geoloških istraživanja, u pisanoj i elektronskoj formi.

Završni izveštaj, kao i godišnji izveštaj iz stava 1. ovog člana imaju karakter arhivske građe i čuvaju se trajno, u skladu sa zakonom.

Ministar bliže propisuje sadržinu Završnog izveštaja i godišnjeg izveštaja iz stava 1. ovog člana.

6. Odobrenje za primenjena geološka istraživanja

Član 30.

Primenjena geološka istraživanja izvode se na osnovu rešenja o odobrenju za geološka istraživanja koje izdaje Ministarstvo, po zahtevu privrednog društva, odnosno drugog pravnog lica i preduzetnika.

Rešenje Ministarstva iz stava 1. ovog člana je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Za primenjena geološka istraživanja koja se izvode se na teritoriji autonomne pokrajine, odobrenje izdaje nadležni organ autonomne pokrajine, rešenjem protiv kojeg se može izjaviti žalba Ministru.

Nadležni organ autonomne pokrajine dužan je da Ministarstvu dostavlja izveštaje o izdatim odobrenjima za geološka istraživanja.

Ministar bliže određuje površinu istražnog prostora na kojem se može odobriti izvođenje primenjenih geoloških istraživanja, u zavisnosti od vrste mineralnih i drugih geoloških resursa koji se istražuju.

Poslovi iz stava 3. ovog člana vrše se kao povereni.

Član 31.

Primenjena geološka istraživanja određenih nemetaličnih mineralnih resursa i drugih geoloških resursa i istraživanja geološke sredine koja se izvode za potrebe:

- 1) dobijanja građevinskih materijala;
- 2) korišćenja podzemnih voda za potrebe vodosnabdevanja fizičkih lica;
- 3) korišćenja geotermalnih resursa za potrebe fizičkih lica;
- 4) prostornog i urbanističkog planiranja, projektovanja, izgradnje objekata i zaštite, sanacije i rekultivacije terena.

Geološka istraživanja iz stava 1. ovog člana izvode se na osnovu odobrenja za geološka istraživanja koja izdaje nadležni organ jedinice lokalne samouprave na čijoj se teritoriji istraživanja izvode, rešenjem protiv koga se može izjaviti žalba Ministru.

Nemetalični mineralni resursi iz stava 1. ovog člana su oni koji se koriste:

- 1) kao građevinski kamen: tehnički (sečen, cepan, lomljen, drobljen, mleven) i ukrasni (arhitektonski, skulptorski, memorijalni);
- 2) kao prirodni agregati: pesak, šljunak, drobina;
- 3) za proizvodnju opekarsko-keramičkih materijala, kreča i dr;
- 4) za proizvodnju punila u industriji.

Nadležni organ jedinice lokalne samouprave može se udružiti sa drugim jedinicama lokalne samouprave, radi obavljanja poslova iz stava 1. ovog člana i o tome obaveštava Ministarstvo.

U slučaju da nadležni organ jedinice lokalne samouprave ne počne da vrši povereni posao ili ga ne vrši pravilno ili blagovremeno, Ministarstvo, odnosno nadležni organ autonomne pokrajine preuzima poslove iz stava 1. ovog člana.

Nadležni organ jedinice lokalne samouprave dužan je da Ministarstvu dostavlja godišnje izveštaje o izdatim odobrenjima za geološka istraživanja.

Poslovi iz stava 1. ovog člana vrše se kao povereni.

Član 32.

Zahtev za izdavanje odobrenja za primenjena geološka istraživanja sadrži podatke o: nosiocu istraživanja, predmetu geoloških istraživanja, veličini istražnog prostora, vrsti istražnih radova, visini sredstava za istraživanje, kao i o vremenu trajanja istraživanja.

Uz zahtev iz stava 1. ovog člana, podnosi se:

- 1) projekat geoloških istraživanja sa izveštajem i potvrdom o izvršenoj tehničkoj kontroli projekta;
- 2) topografska karta u razmeri 1:25.000 ili sitnijoj razmeri, sa ucrtanom granicom i koordinatama prelomnih tačaka traženog istražnog prostora;
- 3) dokaz o plaćenju republičkoj administrativnoj taksi;
- 4) saglasnost nadležnih ustanova za zaštitu životne sredine i kulturnog nasleđa.

Podnosilac zahteva iz stava 1. ovog člana dužan je da pre izrade projekta geoloških istraživanja od nadležnog zavoda za zaštitu prirode i nadležnog zavoda za

zaštitu kulturnog nasleđa, ili drugog nadležnog organa, pribavi mišljenje pod kojim uslovima se mogu izvoditi predmetna istraživanja.

Akt o uslovima nadležnih organa iz stava 3. ovog člana čini sastavni deo projekta geoloških istraživanja.

Ako je projektom iz stava 2. tačka 1) ovog člana predviđeno izvođenje rudarskih radova i/ili uzimanje mineralnih sirovina za tehnološka ispitivanja, podnosi se poseban zahtev za davanje odobrenja za izvođenje radova po rudarskom projektu iz člana 72. stav 1. ovog zakona, a ako se radi o istraživanju nafte, gasa i geotermalnih resursa po projektu iz člana 72. stav 3. tačka 2) ovog zakona podnosi se prijava u skladu sa članom 84. ovog zakona.

Ministar propisuje dozvoljenu količinu materijala koja se može uzeti za tehnološka ispitivanja u zavisnosti od vrste mineralne sirovine.

Nadležni organ odbiće rešenjem zahtev za izdavanje odobrenja za izvođenje geoloških istraživanja ako:

- 1) uz zahtev nije dostavljena kompletna dokumentacija iz stava 2. ovog člana;
- 2) je prostor za koji se traži odobrenje već izdat drugom licu za istraživanje iste mineralne sirovine ili istog geološkog resursa.

Rešenje iz stava 7. ovog člana koje izdaje Ministarstvo je konačno i protiv njega se može pokreniti upravni spor.

Na rešenje iz stava 7. ovog člana koje je doneo nadležni organ autonomne pokrajine, odnosno nadležni organ jedinice lokalne samouprave žalba se podnosi Ministru.

Član 33.

Ako su zahtev za izdavanje odobrenja za istraživanje istog mineralnog ili drugog geološkog resursa na istom istražnom prostoru podnela dva ili više pravnih lica, odnosno preduzetnika, prioritet u dobijanju odobrenja ima pravno lice odnosno preduzetnik, koji je prvi podneo potpun zahtev, u skladu sa odredbama člana 32. ovog zakona.

Član 34.

Rešenje o odobrenju za primenjena geološka istraživanja sadrži podatke o:

- 1) nazivu nosioca istraživanja sa adresom njegovog sedišta;
- 2) predmetu i vrsti istraživanja;
- 3) koordinatama prelomnih tačaka istražnog prostora;
- 4) nazivu projekta geoloških istraživanja;
- 5) dužini istražnog roka;
- 6) minimalnom obimu radova koji se mora realizovati;
- 7) roku u kome se mora otpočeti sa istraživanjem;
- 8) najvećoj količini mineralne sirovine, osim nafte i prirodnih gasova, koja se može uzeti u cilju ispitivanja kvaliteta i njenih tehnoloških svojstava;
- 9) načinu i roku u kojem je nosilac istraživanja dužan da obaveštava organ koji je izdao odobrenje za istraživanje;
- 10) uslovima pod kojima se odobrenje može ukinuti.

Član 35.

Odobrenjem za izvođenje primenjenih geoloških istraživanja mineralnih i drugih geoloških resursa određuje se istražni rok u dužini do tri godine, uz mogućnost produženja istražnog roka dva puta u kontinuitetu, pri čemu dužina svakog od produženih istražnih rokova može biti do dve godine.

Zahtev za produženje istražnog roka iz stava 1. ovog člana, podnosi se najkasnije 30 dana pre isteka istražnog roka određenog odobrenjem za istraživanje, pod uslovom da je izvršeno najmanje 75% od projektom planiranog obima istražnih radova, u skladu sa članom 39. stav 1. ovog zakona.

Uz zahtev iz stava 2. ovog člana podnosi se:

- 1) projekt geoloških istraživanja;
- 2) topografska karta u razmeri 1:25.000, sa ucrtanom granicom i koordinatama prelomnih tačaka istražnog prostora;
- 3) završni izveštaj za prethodni istražni period;
- 4) dokaz o plaćenju republičkoj administrativnoj taksi.

Produženje istražnog roka odobrava se rešenjem koje donosi organ koji je izdao odobrenje za istraživanje.

Rešenje iz stava 4. ovog člana koje izdaje Ministarstvo, je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Na rešenje iz stava 4. ovog člana koje je doneo nadležni organ autonomne pokrajine, odnosno nadležni organ jedinice lokalne samouprave žalba se podnosi Ministru.

Član 36.

Nosilac istraživanja je dužan da u zahtevu za produženje istražnog roka, površinu istražnog prostora smanji saglasno dobijenim rezultatima, a najmanje za 25% u odnosu na prethodno odobrenu površinu.

Član 37.

U okviru istog istražnog prostora na kojem su odobrena primenjena geološka istraživanja nekog mineralnog ili geološkog resursa, mogu se odobriti primenjena istraživanja drugog mineralnog ili geološkog resursa, samo uz prethodno pribavljenu saglasnost nosioca odobrenja za istraživanja.

Član 38.

Početak radova na geološkim istraživanjima, nosilac istraživanja je dužan da prijavi 15 dana pre početka izvođenja projektovanih istražnih radova nadležnom organu jedinice lokalne samouprave na čijoj teritoriji se nalazi istražni prostor, organu koji je izdao rešenje o odobrenju za istraživanje i geološkoj i/ili rudarskoj inspekciji, a ako se radovi izvode na području iz člana 7. ovog zakona i organizaciji, odnosno organu koji upravlja tim područjem, ili službi za zaštitu kulturnog nasleđa.

Član 39.

Najmanja količina projektovanog obima geoloških i rudarskih istražnih radova koji se moraju izvesti u odobrenom istražnom roku iznosi 75% od projektom planiranog obima istražnih radova.

U slučaju višegodišnjih istraživanja mineralnih i drugih geoloških resursa, vrsta i obim projektovanih istražnih radova, kao i dinamika izvođenja istih, daje se za svaku istražnu godinu.

Član 40.

Geološka istraživanja mineralnih i drugih geoloških resursa u okviru odobrenog eksploatacionog polja, izvode se bez odobrenja za istraživanje.

Nosilac eksploatacije je dužan da početak radova na istraživanju prijavi nadležnom organu koji je izdao odobrenje za eksploataciju.

Geološka istraživanja iz stava 1. ovog člana vrše se na način utvrđen ovim zakonom i drugim propisima iz oblasti geologije i rudarstva.

Član 41.

Nadležni organ će ukinuti rešenje o odobrenju za istraživanje pre isteka određenog istražnog roka u slučajevima ako se:

- 1) sa geološkim istraživanjima ne otpočne u roku koji je utvrđen odobrenjem za istraživanje;
- 2) istraživanja ne izvode u skladu sa projektom geološkog istraživanja;
- 3) istraživanja ne izvode pod uslovom iz člana 39. ovog zakona;
- 4) istraživanja izvode van odobrenog istražnog prostora;
- 5) ne dostavlja Godišnji izveštaj za prethodnu istražnu godinu;
- 6) pod vidom istraživanja vrši eksploatacija mineralnih sirovina, podzemnih voda i geotermalnih resursa;
- 7) ne vrati u prvobitno stanje zemljište na kojem se izvode istražni radovi;
- 8) ne sprovode propisane mere bezbednosti i zdravlja na radu, potrebne mere obezbeđenja imovine, zdravlja ljudi i zaštite životne sredine i zaštite kulturnih dobara i dobara koja uživaju prethodnu zaštitu;
- 9) ne plati naknada za primenjena geološka istraživanja za tekuću godinu;
- 10) naknadno utvrdi da priložena dokumentacija na osnovu koje je izdato odobrenje sadrži netačne, odnosno neistinite podatke.

Rešenje o odobrenju za istraživanje prestaje da važi:

- 1) na zahtev nosioca istraživanja;
- 2) obustavom vršenja istraživanja, na osnovu izveštaja geološkog inspektora;
- 3) istekom istražnog roka;
- 4) izdavanjem potvrde o resursima i rezervama.

U slučajevima iz st. 1 i 2. ovog člana nosilac istraživanja dužan je da izvrši sanaciju prostora na kojem je vršio istraživanje i da u slučaju izvođenja istražnih podzemnih rudarskih radova na osnovu projekta iz člana 72. stav 1. ovog zakona sprovede mere za održavanje podzemnih prostorija, objekata i instalacija po završetku istražnih radova.

Rešenje iz st. 1. i 2. ovog člana koje izdaje Ministarstvo je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Na rešenje iz st. 1. i 2. ovog člana koje je doneo nadležni organ autonomne pokrajine, odnosno nadležni organ jedinice lokalne samouprave žalba podnosi se Ministru.

Član 42.

Organ koji je izdao odobrenje za istraživanje vodi evidenciju o odobrenim istraživanjima i katastar odobrenih istražnih prostora.

U katastar odobrenih istražnih prostora unose se podaci o nosiocu istraživanja, predmetu geoloških istraživanja, istražnom prostoru i roku trajanja istraživanja.

Zainteresovana lica imaju pravo uvida u katastar odobrenih istražnih prostora.

Član 43.

Pravo korišćenja i raspolaganja rezultatima primenjenih geoloških istraživanja i dokumentima koji sadrže rezultate geoloških istraživanja ima nosilac istraživanja.

Nosilac istraživanja ima pravo da drugome dozvoli ili zabrani korišćenje rezultata istraživanja i dokumentima koji sadrže rezultate geoloških istraživanja iz stava 1. ovog člana.

Nosilac istraživanja koji koristi podatke i rezultate istraživanja koji su rezultat geoloških istraživanja drugog privrednog subjekta ili su rezultat osnovnih i primenjenih geoloških istraživanja koja se finansiraju iz budžeta Republike Srbije, treba da dostavi dokaz o pravu korišćenja tih podataka pri izradi izveštaja o rezultatima geoloških istraživanja i/ili elaborata o resursima i rezervama.

U slučaju kada rezultati geoloških istraživanja i dokumenti iz stava 1. ovog člana sadrže podatke koji se smatraju tajnim podacima u skladu sa važećim propisima kojima se utvrđuje zaštita tajnih podataka, nosilac istraživanja takve podatke može ustupiti trećim licima samo na način i pod uslovima utvrđenim tim propisima.

7. Obaveze nosioca istraživanja

Član 44.

Nosilac istraživanja dužan je da:

- 1) obezbedi potrebna finansijska sredstva za izvođenje odobrenih geoloških istraživanja i preuzme sve druge neophodne mere i aktivnosti i pristupi izvođenju odobrenih istraživanja u skladu sa utvrđenom dinamikom;
- 2) pribavi saglasnost o pravu korišćenja zemljišta na kojem planira da izvede projektovane istražne radove (istražne bušotine / raskope / istražne etaže / istražne rudarske prostorije i dr.);
- 3) vrstu i obim istražnih radova izvede prema projektu geoloških istraživanja, uz najveće moguće odstupanje u pogledu odobrenog obima i vrste radova do 25%;
- 4) prijavi početak radova na istraživanju;
- 5) obezbedi stručni nadzor nad izvođenjem geoloških istraživanja;
- 6) plaća naknadu za odobrena primenjena geološka istraživanja;
- 7) dostavlja Godišnji i Završni izveštaj o rezultatima istraživanja;

8) sprovodi propisane mere bezbednosti i zdravlja na radu, potrebne mere obezbeđenja imovine, zdravlja ljudi i zaštite životne sredine;

9) vrati u prvobitno stanje zemljište na kojem se izvode istražni radovi i isto privede prvobitnoj nameni;

10) evidentira i druge mineralne sirovine i geološke resurse, ukoliko se pronađu u okviru odobrenog istražnog prostora i da o tome obavesti organ koji je izdao odobrenje za izvođenje geoloških istraživanja;

11) u toku trajanja istraživanja na propisan način čuva izveštaje i elaborate o rezultatima geoloških istraživanja i drugu geološku dokumentaciju, kao i jezgra istražnih bušotina i uzorke i analize iz svih istražnih radova i da iste po potrebi stavi na uvid Ministarstvu, odnosno nadležnom organu autonomne pokrajine i jedinici lokalne samouprave radi provere rezultata istraživanja;

12) se tokom ispitivanja jezgra istražnih bušotina i drugih uzoraka pridržava pozitivne geološke prakse za ta ispitivanja i na način, tako da omogući proverljivost dobijenih rezultata ispitivanja.

8. Klasifikacija mineralnih resursa i rezervi, resursa i rezervi podzemnih voda i geotermalnih resursa

Član 45.

Razvrstavanje resursa i rezervi mineralnih sirovina, podzemnih voda i geotermalnih resursa, vrši se skladu sa odgovarajućim propisima o izveštavanju i klasifikaciji čvrstih, tečnih i gasovitih mineralnih sirovina, podzemnih voda i geotermalnih resursa, i to:

1) pravilnikom o izveštavanju o rezultatima geoloških istraživanja, resursima i rezervama čvrstih mineralnih sirovina i njihovoj klasifikaciji;

2) pravilnikom o izveštavanju o rezultatima geoloških istraživanja, resursima i rezervama nafte, kondezata, i prirodnih gasova i njihovoj klasifikaciji;

3) pravilnikom o izveštavanju o rezultatima geoloških istraživanja, resursima i rezervama podzemnih voda i njihovoj klasifikaciji;

4) pravilnikom o izveštavanju o rezultatima geoloških istraživanja geotermalnih resursa i njihovoj klasifikaciji.

Istraženi resursi i rezerve mineralnih sirovina i podzemnih voda, kao i geotermalni resursi za koje je dokazana tehnička izvodljivost i ekonomska isplativost eksploatacije, prikazuju se u elaboratu o resursima i rezervama čvrstih mineralnih sirovina, u elaboratu o resursima i rezervama nafte, kondezata i prirodnih gasova i u elaboratu o resursima i rezervama podzemnih voda, kao i u elaboratu o utvrđenom potencijalu geotermalnih resursa.

Elaborati iz stava 2. ovog člana sadrže podatke o količinama i kvalitetu istraženih resursa i rezervi, razvrstanih u skladu sa propisima iz stava 1. ovog člana, kao i podatke o procenjenim mogućnostima njihove održive eksploatacije i procenjenim ekonomskim efektima.

Ministar propisuje uslove, kriterijume, sadržaj i način razvrstavanja resursa i rezervi mineralnih sirovina, podzemnih voda i geotermalnih resursa iz stava 1. ovog člana, kao i sadržaj elaborata iz stava 2. ovog člana.

Član 46.

Na osnovu elaborata iz člana 45. stav 2. ovog zakona utvrđuju se istraženi resursi i rezerve mineralnih sirovina i podzemnih voda, kao i utvrđeni potencijali geotermalnih resursa.

Razmatranje i evidentiranje utvrđenih resursa i rezervi mineralnih sirovina i podzemnih voda, kao i utvrđenih potencijala geotermalnih resursa vrši Ministarstvo, odnosno nadležni organ autonomne pokrajine na osnovu izveštaja kompetentnih lica koja poseduju odgovarajuću licencu.

Resursi i rezerve mineralnih sirovina, resursi i rezerve podzemnih voda, odnosno utvrđeni potencijal geotermalnih resursa, utvrđuje se potvrdom o resursima i rezervama, koja se izdaje rešenjem Ministarstva, odnosno nadležnog organa autonomne pokrajine, na zahtev nosioca istraživanja.

Uz zahtev iz stava 3. ovog člana podnosi se:

- 1) odobrenje za istraživanje, odnosno odobrenje za eksploataciju;
- 2) pregledna karta u odgovarajućoj razmeri sa koordinatama prelomnih tačaka utvrđenih resursa i rezervi;
- 3) elaborat iz člana 45. stav 2. ovog zakona;
- 4) izveštaj kompetentnog lica.

Rešenje iz stava 3. ovog člana koje izdaje Ministarstvo je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor, a na rešenje iz stava 3. ovog člana koje izdaje nadležni organ autonomne pokrajine, može se izjaviti žalba Ministru.

9. Bilans mineralnih resursa i rezervi, resursa i rezervi podzemnih voda i geotermalnih resursa

Član 47.

Nosilac istraživanja i nosilac eksploatacije dužan je da vodi knjigu o stanju resursa i rezervi mineralnih sirovina i resursa i rezervi podzemnih voda, kao i geotermalnih resursa na odobrenom istražnom prostoru, odnosno eksploatacionom polju i da o stanju resursa i rezervi svake godine dostavlja podatke Ministarstvu, odnosno nadležnom organu autonomne pokrajine.

Na osnovu dobijenih podataka i izdatih potvrda o resursima i rezervama mineralnih sirovina i podzemnih voda, kao i geotermalnih resursa, Ministarstvo izrađuje bilans resursa i rezervi mineralnih sirovina, bilans resursa i rezervi podzemnih voda i bilans geotermalnih resursa u Republici Srbiji.

Nadležni organ autonomne pokrajine izrađuje bilans resursa i rezervi mineralnih sirovina, bilans resursa i rezervi podzemnih voda i bilans geotermalnih resursa za teritoriju autonomne pokrajine, koji predstavlja sastavni deo bilansa Republike Srbije.

10. Postupak izdavanja odobrenja za istraživanje ugljovodonika u tečnom i gasovitom stanju

Član 48.

Odobrenje za istraživanje ugljovodonika u tečnom i gasovitom stanju (nafta i gas) i ostalih prirodnih gasova daje se privrednom društvu, odnosno drugom pravnom licu i preduzetniku, koje je izabrano na osnovu sprovedenog postupka javnog tendera.

Član 49.

Odluku o sprovođenju javnog tendera za istraživanje ugljovodonika u tečnom i gasovitom stanju (nafta i gas) i ostalih prirodnih gasova donosi Ministarstvo odnosno nadležni pokrajinski organ ako se sirovina nalazi na teritoriji autonomne pokrajine, ako oceni da postoji potreba za utvrđivanjem istih mineralnih sirovina na nekom prostoru ili povodom predloga privrednog društva, odnosno drugog pravnog lica i preduzetnika, registrovanog za istraživanje mineralnih sirovina.

Član 50.

Oglas o javnom tenderu za izdavanje odobrenja za geološka istraživanja mineralnih sirovina objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srbije” i službenom glasilu Evropske unije.

Oglas iz stava 1. ovog člana sadrži:

- 1) mineralnu sirovinu koju se namerava istraživati;
- 2) veličinu i naziv istražnog prostora;
- 3) program ukupnih istražnih radova po vrsti i obimu;
- 4) rok do kada se namerava izvršiti istraživanje;
- 5) iznos planiranih novčanih sredstava za izvođenje istražnih radova, kao i način njihovog obezbeđenja;
- 6) plan sanacije istražnog prostora.

Član 51.

Uz ponudu za izdavanje odobrenja za geološka istraživanja mineralnih sirovina potrebno je dostaviti:

- 1) izvod iz privrednog registra kojim se potvrđuje da je podnosilac ponude registrovan za istraživanje ili za eksploataciju mineralnih sirovina;
- 2) topografsku kartu u razmeri 1:25.000 ili sitnijoj razmeri, sa ucrtanom granicom istražnog prostora, određenog koordinatama prelomnih tačaka zatvorenog poligona;
- 3) drugu dokumentaciju definisanu javnim tenderom.

Vlada propisuje kriterijume, uslove i način, za sprovođenje postupka javnog tendera za davanje odobrenja za istraživanje mineralnih sirovina iz člana 48. ovog zakona.

V. EKSPLOATACIJA REZERV I MINERALNIH SIROVINA I GEOTERMALNIH RESURSA

1. Uslovi i način izvođenja

Član 52.

Nosilac eksploatacije može biti privredno društvo, odnosno drugo pravno lice i preduzetnik, koje je nosilac istraživanja, odnosno korisnik potvrde o resursima i rezervama mineralnih sirovina i geotermalnim resursima, koja se izdaje u skladu sa važećim propisima o klasifikaciji resursa i rezervi, na polju na kome će se obavljati eksploatacija u skladu sa ovim zakonom.

Eksploataciju rezervi mineralnih sirovina i geotermalnih resursa mogu da izvode i strana pravna lica pod uslovima i na način propisan ovim zakonom i

zakonom kojim se utvrđuju prava stranih lica u pogledu korišćenja dobara od javnog interesa.

Član 53.

Izgradnja zgrada, javnih puteva, železničkih pruga, kanala i drugih saobraćajnica, kao i električnih vodova visokog napona sa određenim zaštitnim stubovima na eksploatacionom polju, kao i ostalih infrastrukturnih objekata, može se odobriti po prethodno pribavljenoj saglasnosti Ministarstva.

Pre izdavanja lokacijske dozvole koja se izdaje u skladu sa posebnim propisima za izgradnju objekata iz stava 1. ovog člana, pribavlja se mišljenje privrednog subjekta koji vrši eksploataciju o predloženom pravcu i položaju ovih objekata na eksploatacionom polju.

Nosilac eksploatacije koji vrši eksploataciju ima pravo na naknadu stvarne štete prouzrokovane izgradnjom objekata iz stava 1. ovog člana.

Član 54.

Eksploataciju rezervi mineralnih sirovina i geotermalnih resursa, izvođenje rudarskih radova izvan eksploatacionog polja, izradu investicione-tehničke dokumentacije i rudarskih projekata za izvođenje rudarskih radova, tehničku kontrolu rudarskih projekata i vršenje stručnog nadzora može izvoditi privredno društvo, odnosno drugo pravno lice i preduzetnik, (u daljem tekstu: privredni subjekt) koji je registrovan za obavljanje iste delatnosti i koji ima najmanje dva zaposlena lica koja imaju stečeno visoko obrazovanje na studijama drugog stepena (diplomske akademske studije - master, specijalističke akademske studije, specijalističke strukovne studije) rudarske struke odgovarajućeg usmerenja i ovlašćenje za obavljanje tih poslova, od čega, najmanje jedno lice sa odgovarajućom licencom.

Poslove stručnog nadzora nad izvođenjem eksploatacije u skladu sa uslovima iz stava 1. ovog člana može da vrši samo nosilac eksploatacije.

2. Utvrđivanje opšteg interesa

Član 55.

Geološka istraživanja i eksploatacija rezervi mineralnih sirovina i geotermalnih resursa, koji su Strategijom određeni kao mineralne sirovine i geotermalni resursi od značaja za Republiku Srbiju, predstavlja delatnost od javnog, odnosno opšteg interesa.

Za potrebe privrednog subjekta koji je nosilac istraživanja i nosilac eksploatacije mineralnih sirovina i geotermalnih resursa, koje su određene kao sirovine i resursi od značaja u smislu stava 1. ovog člana, nadležni organ može vršiti eksproprijaciju nepokretnosti.

Eksproprijacija nepokretnosti iz stav 2. ovog člana, sprovodi se shodno propisima kojima se uređuje eksproprijacija.

Član 56.

Eksploatacija rezervi mineralnih sirovina i geotermalnih resursa, (u daljem tekstu: eksploatacija) vrši se na osnovu rešenja, kojim se izdaje:

- 1) odobrenje za eksploataciju rezervi mineralnih sirovina i geotermalnih resursa (u daljem tekstu: odobrenje za eksploataciju);
- 2) odobrenje za izvođenje rudarskih radova;

3) odobrenje za upotrebu rudarskih objekata.

Odobrenja iz stava 1. ovog člana člana izdaje Ministarstvo, a za eksploataciju rezervi mineralnih sirovina i geotermalnih resursa, koja se izvode se na teritoriji autonomne pokrajine, odobrenja izdaje nadležni organ autonomne pokrajine.

Eksploatacija rezervi određenih nemetaličnih mineralnih sirovina koje se koriste za dobijanje građevinskih materijala (građevinskog kamena: tehnički (sečen, cepan, lomljen, drobljen, mleven) i ukrasni kamen (arhitektonski, skulptorski, memorijalni), prirodnih agregata: pesak, šljunka, drobina, za proizvodnju opekarsko-keramičkih materijala, kreča i drugih, i za proizvodnju punila u industriji) i eksploatacija geotermalne energije za potrebe fizičkih lica, vrši se na osnovu odobrenja stava 1. ovog člana koje izdaje nadležni organ jedinice lokalne samouprave, na čijoj teritoriji se ta eksploatacija vrši.

Nadležni organ jedinice lokalne samouprave može se udružiti sa drugim jedinicama radi obavljanja poslova iz stava 1. ovog člana i o tome je dužan da obavesti Ministarstvo.

U slučaju da nadležni organ jedinice lokalne samouprave ne počne da vrši povereni posao ili ga ne vrši pravilno ili blagovremeno, Ministarstvo odnosno nadležni pokrajinski organ ako se radi o sirovini na području autonomne pokrajine, preuzima poslove iz stava 1. ovog člana.

Nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave dužni su da Ministarstvu dostavljaju godišnje izveštaje o izdatim rešenjima.

Nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave poslove iz stava 1. ovog člana vrše kao poverene.

Rešenje iz stava 1. ovog člana koje izdaje Ministarstvo, je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Na rešenje iz stava 1. ovog člana koje je, doneo nadležni organ autonomne pokrajine, odnosno nadležni organ jedinice lokalne samouprave žalba se podnosi Ministru.

3. Odobrenje za eksploataciju

Član 57.

Uz zahtev za izdavanje odobrenja za eksploataciju podnosi se:

- 1) dokaz o plaćenju republičkoj administrativnoj taksi;
- 2) situaciona karta u razmeri 1:25000 ili u odgovarajućoj razmeri sa ucrtanim granicama eksploatacionog polja, javnim saobraćajnicama i drugim objektima koji se nalaze na tom polju i naznačenim katastarskim parcelima u pisanoj i/ili digitalnoj formi;
- 3) potvrda o resursima i rezervama mineralnih sirovina ili o geotermalnim resursima, koja se izdaje na osnovu izvršenih istraživanja u skladu sa važećim propisima o klasifikaciji resursa i rezervi;
- 4) studija izvodljivosti eksploatacije ležišta mineralnih sirovina ili geotermalnih resursa;
- 5) akt opštinskog organa nadležnog za poslove urbanizma u pogledu usaglašenosti eksploatacije sa odgovarajućim prostornim, odnosno urbanističkim planovima;

6) akt ministarstva nadležnog za poslove zaštite životne sredine i akt nadležne ustanove za zaštitu kulturnog nasleđa;

7) akt ministarstva nadležnog za poslove vodoprivrede, ako eksploatacija utiče na režim voda;

8) dokaz o pravu svojine ili korišćenja, odnosno službenosti na zemljištu koje je određeno za površinsku eksploataciju rezervi mineralnih sirovina. U slučaju podzemne eksploatacije rezervi mineralnih sirovina, eksploatacije rezervi ugljovodonika u tečnom i gasovitom stanju (nafta i gas) i ostalih prirodnih gasova, kao i eksploatacije geotermalnih resursa, dostavlja se dokaz o pravu svojine ili korišćenja, odnosno službenosti za zemljište koje je određeno za izgradnju rudarskih objekata, postrojenja i uređaja, a u slučaju eksploatacije rezervi mineralnih sirovina i geotermalnih resursa, koji su od značaja za Republiku Srbiju dostavlja se poseban akt Vlade o utvrđivanju javnog interesa za period od pet godina eksploatacije.

Član 58.

Odobrenjem za eksploataciju određuje se:

1) vrsta mineralne sirovine ili geotermalnog resursa, koji se namerava eksploatisati;

2) kapacitet prema studiji izvodljivosti eksploatacije;

3) položaj, površina i tačne granice eksploatacionog polja;

4) rok u kome se moraju završiti pripremni radovi i pribaviti odobrenje za izvođenje rudarskih radova, a koji ne može biti duži od dve godine;

5) rok na koji se rezerve mineralne sirovine ili geotermalni resurs daju na korišćenje u skladu sa dinamikom proizvodnje iz studije izvodljivosti eksploatacije i overenim količinama mineralne sirovine iz potvrde o resursima i rezervama;

6) uslovi pod kojima se može vršiti eksploatacija na prostoru od kulturno-istorijskog graditeljskog i arheološkog značaja;

7) zaštitni prostor oko eksploatacionog polja potreban radi mogućeg proširenja rezervi i resursa, i to:

(1) za eksploataciona polja površine do 25 ha zaštitni prostor u širini do 100 metara od odgovarajuće granice eksploatacionog polja,

(2) za eksploataciona polja površine od 25 ha do 100 ha zaštitni prostor u širini do 250 metara od odgovarajuće granice eksploatacionog polja,

(3) za eksploataciona polja površine veće od 100 ha zaštitni prostor u širini do 500 metara od odgovarajuće granice eksploatacionog polja.

Član 59.

Ministarstvo, odnosno nadležni pokrajinski organ ili nadležni organ jedinice lokalne samouprave će ukinuti odobrenje za eksploataciju ako se:

1) ne pribavi odobrenje za izvođenje rudarskih radova u određenom roku;

2) izvode rudarski radovi koji nisu u skladu sa odobrenjem za izvođenje rudarskih radova;

3) eksploatacijom ugrožava život i zdravlje ljudi i životna sredina, a druge mere predviđene ovim zakonom i drugim propisima nisu dovoljne da se to spreči;

4) eksploatacijom ugrožava kulturno dobro, njegova zaštićena okolina ili prostor od kulturno-istorijskog graditeljskog i arheološkog značaja;

5) blagovremeno, u skladu sa ovim zakonom ne dostavi Ministarstvu, odnosno nadležnom organu autonomne pokrajine ili nadležnom organu jedinice lokalne samouprave godišnji operativni plan za narednu kalendarsku godinu i godišnji izveštaj o poslovanju za predhodnu kalendarsku godinu;

6) ne plaća naknadu za korišćenje mineralnih resursa ili geotermalnih resursa;

7) ne vrši posutpak rekultivacije u skladu sa projektom rekultivacije zemljišta.

U slučajevima iz stava 1. ovog člana, nosilac eksploatacije dužan je da izvrši sanaciju i rekultivaciju zemljišta na kojem je vršio eksploataciju ili da deponuje sredstva za potrebe rešavanja pitanja sanacije istog prostora, izuzev u slučaju trajne promene namene objekata.

Rešenje iz stava 1. ovog člana koje izdaje Ministarstvo, je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Na rešenje iz stava 1. ovog člana koje je doneo nadležni organ autonomne pokrajine, odnosno nadležni organ jedinice lokalne samouprave žalba se podnosi Ministru.

Član 60.

Odobrenje za eksploataciju prestaje da važi:

- 1) na zahtev nosioca eksploatacije;
- 2) trajnom obustavom vršenja eksploatacije rezervi mineralnih sirovina ili geotermalnih resursa;
- 3) istekom roka na koji se rezerve mineralnih sirovina ili geotermalnih resursa, daju na korišćenje, odnosno promenom namene objekta.

U slučajevima iz stava 1. ovog člana, nosilac odobrenja za eksploataciju dužan je da izvrši sanaciju i rekultivaciju zemljišta na kojem je vršio eksploataciju ili da deponuje sredstva za potrebe rešavanja pitanja sanacije istog prostora, izuzev u slučaju trajne promene namene objekata.

Rešenje o prestanku važenja odobrenja za eksploataciju u slučaju iz stava 1. ovog člana donosi Ministarstvo, odnosno nadležni organ autonomne pokrajine, odnosno nadležni organ jedinica lokalne samouprave.

Rešenje iz stava 1. ovog člana koje izdaje Ministarstvo, je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Na rešenje iz stava 1. ovog člana koje je doneo nadležni organ autonomne pokrajine, odnosno nadležni organ jedinice lokalne samouprave žalba se podnosi Ministru.

Član 61.

Nosilac eksploatacije može na istom eksploatacionom polju da vrši i eksploataciju drugih mineralnih sirovina i geotermalnih resursa koji nisu obuhvaćeni datim odobrenjem, pod uslovima i na način propisanim ovim zakonom.

4. Odobrenje za ručno ispiranje plemenitih metala

Član 62.

Ispiranje plemenitih metala i drugih minerala iz rečnih nanosa može se odobriti i fizičkom licu, pod uslovom da sve isprane količine metala mesečno ponudi Narodnoj banci Srbije po tržišnim cenama.

Odobrenje za ručno ispiranje plemenitih metala i drugih minerala iz rečnih nanosa koje vrše fizička lica, izdaje se rešenjem Ministarstva.

U zahtevu za izdavanje odobrenja iz stava 1. ovog člana, navodi se reka ili potok sa pritokama čiji se nanosi žele ispirati, kao i približna količina metala koja se može godišnje isprati.

Odobrenje za ispiranje plemenitih metala i drugih minerala sadrži:

- 1) podatke o fizičkom licu kome se odobrava ispiranje;
- 2) naziv reke ili potoka sa pritokama čiji će se nanosi ispirati;
- 3) rok važenja odobrenja;
- 4) obavezu da priloži potvrdu, odnosno račun za izvršenu uslugu pretapanja, sa naznakom pretopljene mase;
- 5) vreme početka ispiranja plemenitih metala.

Rešenje iz stava 2. ovog člana koje izdaje Ministarstvo, je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Član 63.

Ministarstvo izveštava Narodnu banku Srbije o svakom izdatom odobrenju za ispiranje plemenitih i drugih minerala iz rečnih nanosa.

Ako Ministarstvo utvrdi da se lice kome je izdato odobrenje ne bavi ispiranjem plemenitih metala duže od šest meseci ili da dobijene količine ovih metala nije ponudilo u određenom roku Narodnoj banci Srbije, ukinuće izdato odobrenje i o tome obavestiti Narodnu banku Srbije.

VI. INVESTICIONO-TEHNIČKA DOKUMENTACIJA ZA IZVOĐENJE RUDARSKIH RADOVA

1. Vrste investicione i tehničke dokumentacije

Član 64.

Eksploatacija rezervi mineralnih sirovina i geotermalnih resursa se izvodi prema investiciono-tehničkoj dokumentaciji za izvođenje rudarskih radova.

Dokumentacija iz stava 1. ovog člana izrađuje se na osnovu rezultata istraživanja, odnosno elaborata o resursima i rezervama, razvrstanih u skladu sa propisima o klasifikaciji resursa i rezervi i druge dokumentacije kojima se razrađuju i analiziraju tehnički, tehnološki i ekonomski uslovi izvođenja radova, uslovi bezbednosti i zdravlja na radu, zaštite od požara, zaštite životne sredine, zaštite kulturnih dobara i dobara koja uživaju prethodnu zaštitu, zaštite voda i drugi uslovi od uticaja na ocenu tehničko-tehnološke i ekonomske opravdanosti eksploatacije i izvođenja rudarskih radova.

Rudarski radovi van eksploatacionog polja izvode se prema rudarskom projektu za izvođenje rudarskih radova van eksploatacionog polja.

Član 65.

Investiciono-tehničkom dokumentacijom u smislu ovog zakona smatra se :

- 1) studija izvodljivosti eksploatacije ležišta mineralne sirovine;
- 2) dugoročni program eksploatacije;
- 3) rudarski projekti.

Rudarskim projektom iz stava 1.tačke 3) ovog člana smatra se:

- 1) glavni rudarski projekat;
- 2) dopunski rudarski projekat;
- 3) tehnički rudarski projekat;
- 4) godišnji operativni plan;
- 5) rudarski projekat na istraživanju čvrstih mineralnih sirovina;
- 6) rudarski projekat za izvođenje rudarskih radova van eksploatacionog polja;
- 7) uprošćeni rudarski projekat.

Član 66.

Studija izvodljivosti eksploatacije ležišta mineralnih sirovina sadrži prikaz uslova i idejno rešenje načina eksploatacije, pripreme mineralnih sirovina, plasmana mineralnih sirovina, radni vek i godišnji kapacitet, analiza uticaja na životnu sredinu sa merama zaštite i sanacije životne sredine, mere rekultivacije, plan upravljanja rudarskim otpadom, uticaj rudarskih aktivnosti na društvenu zajednicu, tehnno-ekonomsku ocenu sa novčanim tokom i potrebnim novčanim sredstavima i brojem angažovanih i zaposlenih lica.

Član 67.

Za eksploataciono polje za koji postoji akt Vlade, odnosno za eksploataciju resursa i rezervi mineralnih sirovina i geotermalnih resursa, koji su od značajna za Republiku Srbiju, obavezno je da se izradi dugoročni program eksploatacije za period od najmanje deset godina.

Dugoročni program iz stava 1. ovog člana predstavlja stručnu podlogu za izradu prostornog plana posebne namene.

Član 68.

Rudarski radovi izvode se prema glavnom rudarskom projektu, dopunskom rudarskom projektu, tehničkom rudarskom projektu, uprošćenom rudarskom projektu, rudarskom projektu za izvođenje rudarskih radova pri geološkim istraživanjima čvrstih mineralnih sirovina, rudarskom projektu za izvođenje rudarskih radova van eksploatacionog polja i godišnjem operativnom planu.

Član 69.

Glavni rudarski projekat se izrađuje za: izgradnju novih rudnika sa podzemnom eksploatacijom; izgradnju novih površinskih kopova; izgradnju novih sabirnih stanica pri eksploataciji nafte i gasa, izgradnju novih sistema za korišćenje geotermalnih resursa; izgradnju postrojenja za pripremu mineralnih sirovina; otvaranje i eksploataciju novih rudnih ležišta u postojećim rudnicima; ponovno pokretanje neaktivnih rudnika; utvrđivanje izvedenog stanja i nastavka eksploatacije na eksploatacionom polju; trajnu obustavu radova i zatvaranje rudnika; kao i za

skladištenje ugljovodonika u tečnom i gasovitom stanju i drugih materija u podzemne rudarske objekte.

Glavni rudarski projekat je izvođački projekat koji naročito sadrži osnovnu koncepciju, tehničke projekte na osnovu kojih se gradi kapitalna rudnička infrastruktura, tehničko-tehnološke celine i stacionarni rudarski objekti, kao i plan upravljanja rudarskim otpadom i tehno-ekonomsku ocenu projekta.

Član 70.

Dopunski rudarski projekat se izrađuje za odstupanja od glavnog rudarskog projekta, naročito pri promeni kapaciteta rudnika, odnosno pri rekonstrukciji ili unapređenju rudarskih objekata i rudničke infrastrukture i stacionarnih rudarskih objekata, pri unapređenju primenjenih ili uvođenje novih metoda eksploatacije mineralnih sirovina, pri rekonstrukciji postrojenja za pripremu mineralnih sirovina, konzervaciji rudnika i privremenoj obustavi rudarskih radova.

Dopunski rudarski projekat je izvođački projekat koji naročito sadrži osnovnu koncepciju, tehničke projekte, na osnovu kojih se unapređuje kapitalna rudnička infrastruktura, tehničko-tehnološke celine i stacionarni rudarski objekti, kao i plan upravljanja rudarskim otpadom i tehno-ekonomsku ocenu projekta.

Član 71.

Tehnički rudarski projekti izrađuju se, u skladu sa glavnim i dopunskim rudarskim projektom, za tehnološke operacije: izvođenja rudarskih radova; otkopavanja, transporta i deponovanja korisne mineralne sirovine; otkopavanja, transporta i odlaganja pratećih stenskih materijala; transporta i odlaganja flotacijske jalovine; zaštite rudarskih objekata od dotoka površinskih i podzemnih voda; utvrđivanja mera, uslova, vođenja i upravljanja rudarskim otpadom, kao i postupke tehničke i biološke rekultivacije zemljišta na kojem se vrši eksploatacija.

Tehnički rudarski projekti iz stava 1. ovog člana izrađuju se za period do pet godina.

Član 72.

Rudarski projekat na istraživanju čvrstih mineralnih sirovina predstavlja projekat, na osnovu kojeg se izvode rudarski radovi u okviru odobrenog projekta geoloških istraživanja na istražnom prostoru ili eksploatacionom polju (izvan prostora obuhvaćenog glavnim ili dopunskim rudarskim projektom), u cilju uzimanja uzoraka za laboratorijska i tehnološka ispitivanja na licu mesta ili u industrijskim uslovima, prikupljanja geomehaničkih parametara i drugih podataka o geološkoj građi i ležišnim uslovima radi utvrđivanja prostornih parametara mineralnih resursa, kao i drugim istraživanjima za potrebe gradnje. Rudarski projekat na istraživanju mineralnih sirovina je izvođački projekat koji naročito sadrži: osnovni koncept sa dinamikom izvođenja rudarskih radova, tehnička rešenja po kojima će se izvoditi rudarski radovi, predmer i predračun radova, mere bezbednosti i zdravlja na radu, plan upravljanja rudarskim otpadom, kao i mere za sanaciju i rekultivaciju prostora obuhvaćenog radovima u slučaju obustave istraživanja. U slučaju izvođenja istražnih podzemnih rudarskih radova na osnovu ovog projekta potrebno je predvideti mere za održavanje podzemnih prostorija, objekata i instalacija po završetku istražnih radova.

Rudarski projekat na izvođenju rudarskih radova van eksploatacionog polja je izvođački projekat koji se radi samostalno ili u sklopu projekta za potrebe izgradnje rudarskih ili građevinskih objekata i koji naročito sadrži: urbanističko-tehničke uslove, osnovni koncept sa dinamikom izvođenja rudarskih radova, tehnička rešenja po

kojima će se izvoditi rudarski radovi, predmer i predračun radova, mere bezbednosti i zaštite na radu, kao i mere zaštite životne sredine.

Uprošćeni rudarski projekat izrađuje se za:

- 1) sva manja odstupanja od usvojenih tehničkih rešenja obrađenih u tehničkom rudarskom projektu, s time da izvođenje rudarskih radova prema uprošćenom rudarskom projektu može trajati do jedne godine;
- 2) izradu pojedinačnih bušotina za naftu, gas, podzemne vode, geotermalnih resursa, radove u njima, kao i za nadzemna postrojenja i uređaje za eksploataciju, pripremu i transport nafte, gasa i podzemne vode do sabirne stanice;
- 3) tehnološka oprobavanja rudarskog otpada.

Član 73.

Nosilac eksploatacije je dužan da izradi godišnji operativni plan, kao i godišnji izveštaj o poslovanju za prethodnu kalendarsku godinu.

Godišnji operativni plan iz stava 1. ovog člana dostavlja se organu koji je izdao odobrenje za eksploataciju najkasnije do 31. januara za tekuću kalendarsku godinu.

Godišnji izveštaj o poslovanju iz stava 1. ovog člana, nosilac eksploatacije izrađuje najkasnije do 28. februara tekuće godine i dostavlja ga nadležnom organu koji je izdao odobrenje za eksploataciju najkasnije do 31. marta tekuće godine.

Nadležni organ jedinice lokalne samouprave dužan je da dostavlja godišnje izveštaje Ministarstvu, odnosno nadležnom organu autonomne pokrajine, kada se eksploatacija vrši na teritoriji autonomne pokrajine, o podacima iz izveštaja iz st. 2. i 3. ovog člana.

Izveštaji iz stava 1. ovog člana podnose se na propisanom obrascu.

Ministar propisuje sadržinu, oblik i način dostavljanja, godišnjeg operativnog plana i godišnjeg izveštaja o poslovanju iz stava 1. ovog člana.

Član 74.

Ministar bliže propisuje sadržinu investiciono-tehničke dokumentacije iz člana 65. ovog zakona, u skladu sa savremenim naučnim dostignućima i pravilima rudarske struke.

2. Tehnička kontrola

Član 75.

Tehnička kontrola se vrši za rudarske projekte iz člana 65. stav 2. tač. 1) - 6) ovog zakona.

Tehnička kontrola obuhvata kontrolu projekta u pogledu usklađenosti sa zakonom i drugim propisima iz oblasti rudarstva, primene savremenih dostignuća i metoda rudarske struke i nauke, kao i usklađenosti sa važećim propisima o bezbednosti i zdravlju na radu, sigurnosti ljudi i objekata i zaštite životne sredine i zaštite kulturnih dobara i dobara koja uživaju prethodnu zaštitu.

Član 76.

Izveštaj i potvrdu o tehničkoj kontroli rudarskog projekta, izdaje privredni subjekt, koji je izvršio tehničku kontrolu i čine sastavni deo rudarskog projekta.

Član 77.

Tehničku kontrolu rudarskih projekata ne može vršiti, odnosno u vršenju tehničke kontrole ne može učestvovati:

- 1) privredni subjekt koji je izradio taj projekat i nosilac eksploatacije;
- 2) lice zaposleno u privrednom subjektu i u nosiocu eksploatacije, koje je izradilo rudarski projekat ili je učestvovalo u izradi tog projekta;
- 3) lice zaposleno u Ministarstvu, nadležnom organu autonomne pokrajine ili u nadležnom organu jedinice lokalne samouprave.

3. Projekti urađeni u inostranstvu

Član 78.

Rudarski projekti urađeni u inostranstvu podležu tehničkoj kontroli u skladu sa ovim zakonom.

Tehnička kontrola iz stava 1. ovog člana obuhvata kontrolu u pogledu primene mera i normativa bezbednosti i zdravlja na radu, zaštite životne sredine, zaštite od požara i eksplozija, sigurnosti objekata i ljudi i podzemnih, površinskih i susednih objekata, kao i kontrolu u pogledu primene savremenih dostignuća i metoda rudarske nauke i tehnike.

Tehničkom kontrolom rudarskih projekata urađenih u inostranstvu proverava se da li su primenjeni propisi, mere i uslovi koji odgovaraju propisima Republike Srbije, za izvođenje rudarskih radova određenih za izvođenje radova koji su predmet rudarskog projekta i usklađenost mera i mernih jedinica i drugih pokazatelja koji se primenjuju kod izrade rudarskih projekata.

4. Odobrenje za izvođenje rudarskih radova

Član 79.

Rudarski radovi po glavnom i dopunskom rudarskom projektu izvode se na osnovu rešenja o odobrenju za izvođenje rudarskih radova, izdatog na zahtev nosioca eksploatacije.

Odobrenje iz stava 1. ovog člana izdaje Ministarstvo, a za eksploataciju rezervi mineralnih sirovina i geotermalnih resursa, koja se vrši na teritoriji autonomne pokrajine, odobrenje izdaje nadležni organ autonomne pokrajine.

U slučaju eksploatacije koja se vrši na osnovu odobrenja za eksploataciju izdatog u skladu člana 56. sa stavom 3. ovog zakona odobrenje za izvođenje rudarskih radova izdaje nadležni organ jedinice lokalne samouprave, na čijoj teritoriji se ta eksploatacija vrši.

Nadležni organ za izdavanje odobrenja će ukinuti rešenje o odobrenju za izvođenje rudarskih radova ako se nastavi sa radovima, koji se ne izvode u skladu sa odobrenom projektnom dokumentacijom, nakon isteka roka za otklanjanje nedostataka koje je utvrdio rudarski inspektor, pri čemu rok za otklanjanje nedostataka ne može biti duži od 90 dana.

Rešenje iz st. 1. i 4. ovog člana koje izdaje Ministarstvo je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Na rešenje iz st. 1. i 4. ovog člana, koje je doneo nadležni organ autonomne pokrajine, odnosno nadležni organ jedinice lokalne samouprave, žalba se podnosi Ministru.

Član 80.

Odobrenje za izvođenje rudarskih radova iz člana 79. ovog zakona sadrži:

- 1) vrstu i tip rudarskog projekta, naziv i sastavne delove projekta;
- 2) naziv ležišta i vrstu mineralne sirovine i geotermalnih resursa i naziv jedinice lokalne samouprave na kojoj će se izvoditi rudarski radovi;
- 3) obaveze u vezi pribavljanja upotrebne dozvole za izgrađene rudarske objekte;
- 4) obaveze u vezi sanacije i rekultivacije prostora, upravljanja rudarskim otpadom, angažovanja lica sa odgovarajućom stručnom spremom na poslovima tehničkog rukovođenja, stručnog nadzora i bezbednosti i zdravlja na radu, blagovremenog izveštavanja nadležnog organa i inspeksijskih službi o vršenju rudarskih radova.

Član 81.

Uz zahtev za izdavanje odobrenja za izvođenje rudarskih radova iz člana 79. ovog zakona dostavlja se:

- 1) dokaz o plaćenju republičkoj administrativnoj taksi;
- 2) rudarski projekat;
- 3) saglasnost nosioca eksploatacije na projekat;
- 4) potvrda organa koji je izdao akt o uslovima za uređenje prostora da je rudarski projekat urađen u skladu sa tim aktom;
- 5) dokaz o pravu svojine ili korišćenja, odnosno službenosti za površine zemljišta odnosno terena obuhvaćenog rudarskim radovima po projektu, osim u slučaju eksploatacije rezervi ugljovodonika u tečnom i gasovitom stanju (nafta i gas) i ostalih prirodnih gasova, kao i u slučaju eksploatacije geotermalnih resursa kada se dokaz o pravu svojine ili korišćenja ili službenosti dostavlja samo za zemljište koje je određeno za izgradnju rudarskih objekata, postrojenja i uređaja, a u slučaju eksploatacije rezervi mineralnih sirovina i geotermalnih resursa koji su od značaja za Republiku Srbiju, dostavlja se poseban akt Vlade o utvrđivanju javnog interesa za period od pet godina eksploatacije;
- 6) potvrda o resursima i rezervama mineralnih sirovina ili o geotermalnim resursima;
- 7) saglasnosti organa nadležnog za poslove zaštite životne sredine o usklađenosti projekata sa uslovima za zaštitu i unapređenje životne sredine i organa nadležnih za poslove zaštite kulturnog nasleđa;
- 8) vodoprivredna saglasnost za projekte, ako se izvođenjem rudarskih radova utiče na režim voda.

Ako su za izvođenje radova iz stava 1. ovog člana, posebnim zakonom propisani i drugi uslovi, uz zahtev se podnose i dokazi o ispunjenosti tih uslova.

Član 82.

Rudarski radovi po rudarskom projektu iz člana 65. stav 2. tačka 5) ovog zakona izvode se na osnovu odobrenja koje se izdaje rešenjem organa koji je izdao odobrenje za geološka istraživanja odnosno odobrenje za eksploataciju, na zahtev nosioca istraživanja odnosno nosioca eksploatacije.

Uz zahtev za izdavanje odobrenja dostavlja se:

- 1) dokaz o plaćenju republičkoj administrativnoj taksi;
- 2) odobrenje za istraživanje, odnosno odobrenje za eksploataciju;
- 3) rudarski projekat usaglašen sa projektom geoloških istraživanja;
- 4) saglasnost nosioca eksploatacije na projekat;
- 5) saglasnost vlasnika, odnosno korisnika ili dokaz o pravu svojine ili korišćenja, odnosno službenosti na zemljištu koje je određeno za izvođenje rudarskih radova na istraživanju mineralne sirovine za površine terena obuhvaćene projektom.

Ako su za izvođenje radova iz stava 1. ovog člana, posebnim zakonom propisani i drugi uslovi, uz zahtev se podnose i dokazi o ispunjenosti tih uslova.

Rešenje iz stava 1. ovog člana koje izdaje Ministarstvo je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Na rešenje iz stava 1. ovog člana, koje je doneo nadležni organ autonomne pokrajine, odnosno nadležni organ jedinice lokalne samouprave žalba se podnosi Ministru.

Član 83.

Rudarski radovi po rudarskom projektu iz člana 65. stav 2. tačke 6) ovog zakona izvode se na osnovu odobrenja koje se izdaje rešenjem Ministarstva, odnosno nadležnog organa autonomne pokrajine ako se radovi vrše na teritoriji autonomne pokrajine, na zahtev privrednog subjekta.

Uz zahtev za izdavanje odobrenja iz stava 1. ovog člana dostavlja se:

- 1) dokaz o plaćenju republičkoj administrativnoj taksi;
- 2) rudarski projekat;
- 3) saglasnost investitora;
- 4) potvrda organa koji je izdao akt o uslovima za uređenje prostora da je rudarski projekat urađen u skladu sa tim aktom;
- 5) saglasnost vlasnika, odnosno korisnika ili dokaz o pravu svojine ili korišćenja, odnosno službenosti na zemljištu koje je određeno za izvođenje rudarskih radova van eksploatacionog polja za površine terena obuhvaćene projektom;
- 6) saglasnost organa nadležnog za poslove zaštite životne sredine o usklađenosti projekata sa uslovima za zaštitu i unapređenje životne sredine i saglasnost organa nadležnih za poslove zaštite kulturnog nasleđa;
- 7) vodoprivredna saglasnost za projekat, ako se izvođenjem rudarskih radova utiče na režim voda.

Ako su za izvođenje radova iz stava 1. ovog člana, posebnim zakonom propisani i drugi uslovi, uz zahtev se podnose i dokazi o ispunjenosti tih uslova.

Rešenje iz stava 1. ovog člana koje izdaje Ministarstvo je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Na rešenje iz stava 1. ovog člana koje je doneo nadležni organ autonomne pokrajine žalba se podnosi Ministru.

Član 84.

Izvođenju rudarskih radova po tehničkim rudarskim projektima i uprošćenim rudarskim projektima može se pristupiti na osnovu prijave koja se podnosi organu,

koje je izdalo odobrenje za istraživanje ili odobrenje za eksploataciju i odobrenje za izvođenje rudarskih radova, pre početka izvođenja radova.

Uz prijavu iz stava 1. ovog člana dostavlja se i primerak tehničkog i uprošćenog rudarskog projekta.

Nosilac eksploatacije je dužan da o početku izvođenja radova izvesti rudarskog inspektora i organ jedinice lokalne samouprave, na čijoj teritoriji će izvoditi rudarske radove najkasnije 15 dana pre početka izvođenja radova.

5. Odobrenje za upotrebu rudarskih objekata

Član 85.

Rudarski objekat izgrađen po glavnom i dopunskom rudarskom projektu može se koristiti kada se pribavi odobrenje za upotrebu rudarskog objekta (u daljem tekstu: upotrebna dozvola), koje se izdaje rešenjem nadležnog organa iz člana 79. stav 2. ovog zakona, na zahtev nosioca eksploatacije.

Upotrebna dozvola može se izdati i za rudarski objekat koji predstavlja tehničko-tehnološku celinu i može se kao takav samostalno koristiti.

Ako je za izdavanje odobrenja za upotrebu rudarskog objekta posebnim zakonom propisana obaveza prethodnog pribavljanja saglasnosti ili dozvole drugih organa ili organizacija, uz zahtev iz stava 1. ovog člana podnosi se i ta saglasnost, odnosno dozvola.

Rešenje iz stava 1. ovog člana koje izdaje Ministarstvo, je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Na rešenje iz stava 1. ovog člana koje je doneo nadležni organ autonomne pokrajine, odnosno nadležni organ jedinice lokalne samouprave žalba se podnosi Ministru.

Član 86

Objekti izgrađeni na osnovu rudarskog projekta za izvođenje rudarskih radova van eksploatacionog polja iz član 72. stav 2. ovog zakona mogu se koristiti kada se pribavi upotrebna dozvola izdata od strane nadležnog organa u skladu sa zakonom.

Član 87.

Upotrebna dozvola se izdaje ako se utvrdi:

- 1) da je rudarski objekat ili njegov deo izgrađen u skladu sa rudarskim projektom na osnovu koga je izdato odobrenje za izvođenje rudarskih radova, u skladu sa propisima čija je primena obavezna pri izgradnji rudarskih objekata;
- 2) da su ispunjeni propisani uslovi u pogledu mera bezbednosti i zdravlja na radu, zaštite voda, zaštite od požara, zaštite životne sredine i drugi propisani uslovi za izgradnju i korišćenje te vrste objekata.

Član 88.

Ispunjenost uslova iz člana 87. ovog zakona utvrđuje se tehničkim pregledom objekata.

Tehnički pregled rudarskog objekta obuhvata, prema nameni rudarskog objekta, tehnički pregled rudarskih, mašinskih i građevinskih radova, električnih postrojenja (uređaja i instalacija), postrojenja za zaštitu od požara i postrojenja za zaštitu životne sredine, kao i tehnički pregled rudarske opreme i postrojenja.

Ministar bliže propisuje uslove i način vršenja tehničkog pregleda.

Član 89.

Nadležni organ koji je izdao odobrenje za eksploataciju i odobrenje za izvođenje rudarskih radova, obavljanje tehničkog pregleda rudarskog objekta poverava privrednom subjektu, koji ima zaposlena lica sa licencom za vršenje tehničkog pregleda rudarskih objekata.

Tehnički pregled rudarskog objekta ne mogu obavljati, odnosno u obavljanju pregleda ne mogu učestvovati privredni subjekti i lica koja su izradila, odnosno učestvovala u izradi rudarskog projekta za taj objekat i privredni subjekti, koja su vršili tehničku kontrolu tog projekta, kao i lica zaposlena u Ministarstvu, odnosno organu autonomne pokrajine ili organu jedinice lokalne samouprave. Troškove tehničkog pregleda snosi nosilac eksploatacije.

Član 90.

Ako se radi utvrđivanja podobnosti rudarskog objekta za upotrebu mora vršiti prethodna provera instalacija, uređaja i postrojenja, stabilnosti ili bezbednosti objekta, kao i druga ispitivanja ili kada je to predviđeno rudarskim projektom, može se odobriti puštanje objekta u probni rad.

Rešenje o odobrenju za puštanje objekta u probni rad izdaje nadležni organ koji je izdao odobrenje za eksploataciju.

Odobrenjem iz stava 2. ovog člana utvrđuje se početak i trajanje probnog rada.

Pre puštanja objekta u probni rad, nosilac eksploatacije je dužan da obavesti nadležnog rudarskog inspektora o početku probnog rada i da obrazuje stručnu komisiju koja će pratiti rezultat tog rada.

Po završetku probnog rada, nosilac eksploatacije je dužan da zatraži tehnički pregled objekta i da stavi na uvid dokumentaciju o rezultatima probnog rada.

Rešenje iz stava 2. ovog člana koje izdaje Ministarstvo je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Na rešenje iz stava 2. ovog člana, koje je doneo nadležni organ autonomne pokrajine, odnosno nadležni organ jedinice lokalne samouprave žalba se podnosi Ministru.

6. Rudarska merenja i rudarski planovi

Član 91.

Privredni subjekt je dužan da organizuje obavljanje poslova rudarskih merenja i da na osnovu izvršenih merenja izrađuje planove, odnosno karte iz kojih se može utvrditi stanje rudarskih radova, njihov međusobni položaj i položaj rudarskih radova u odnosu na prethodno izvedene rudarske radove, na objekte i vode na površini i na životnu sredinu.

U okviru poslova rudarskih merenja, privredni subjekt je dužan da izrađuje odgovarajuću grafičku dokumentaciju koja sadrži podatke o promenama na površini terena i o stanju rudarskih objekata u eksploatacionom polju.

Član 92.

Situacioni plan eksploatacionog polja i sva rudarska merenja i grafička prikazivanja rudarskih radova moraju biti povezana sa tačkama državne trigonometrijske mreže.

O svim izvršenim rudarskim merenjima, privredni subjekt je dužan da vodi meračke knjige.

Meračke knjige moraju biti overene na način utvrđen propisima o overavanju poslovnih knjiga.

Član 93.

Ministar bliže propisuje vršenje rudarskih merenja, način čuvanja originala planova i karata, izradu rudarskih planova i njihove razmere, iz člana 91. ovog zakona, kao i vođenje meračkih knjiga sa internim popisom nepokretnosti rudnika iz člana 92. ovog zakona.

7. Rudarska merenja pri podzemnoj i površinskoj eksploataciji

Član 94.

Privredni subjekt je dužan da za vreme izvođenja rudarskih radova obezbedi:

- 1) situacioni plan - kartu eksploatacionog polja u odgovarajućoj standardnoj razmeri;
- 2) geološku kartu eksploatacionog polja i njegove okoline u odgovarajućoj standardnoj razmeri sa karakterističnim geološkim profilima;
- 3) hidrološke i tektonske planove, kao i planove sa naznačenim mestima za ispuštanje vode propisanog kvaliteta u prijemnike za rudarske objekte sa velikim dotokom vode i složenom tektonikom;
- 4) ažuran situacioni plan rudarskih radova na površinskim kopovima, odnosno, plan rudarskih radova u podzemnoj eksploataciji i otkopavanju mineralne sirovine, rudarskim objektima na eksploatacionom polju, odlagališta, jalovišta, stanje depoa korisne mineralne sirovine ili komercijalnih proizvoda, transportnih komunikacija i drugih objekata;
- 5) za rudnike sa podzemnom eksploatacijom:
  - (1) plan praćenja sleganja terena,
  - (2) otkopne i etažne planove svih podzemnih rudarskih radova,
  - (3) planove provetravanja podzemnih rudarskih objekata i jama,
  - (4) planove odbrane i spasavanja od iznenadnih opasnosti po život i zdravlje ljudi i bezbednost objekata;
- 6) planove energetske mreže (električne mreže, komprimiranog vazduha i dr.) i vodovodne mreže.

Član 95.

Kopije planova iz člana 94. ovog zakona, privredni subjekt je dužan da bez odlaganja, da na uvid rudarskom inspektoru.

Planovi iz člana 94. tač. 4) i 5). ovog zakona, moraju se dopunjavati svakog meseca prema napredovanju rudarskih radova, a planovi iz člana 94. tač. 1), 2), 3) i 6) ovog zakona kad nastanu promene.

Ako se podzemni radovi izvode u blizini prethodno izvedenih radova ili napuštenih delova jama, dopunjavanje planova vrši se prema potrebi i u kraćim rokovima.

U nove rudarske planove moraju se preneti svi detalji iz prethodnih rudarskih planova, kao što su prethodni jamski otvori, prethodno izvedeni radovi i rasedi, visinske kote i drugi detalji.

8. Rudarska merenja pri eksploataciji tečnih i gasovitih mineralnih sirovina

Član 96.

Privredni subjekt koji vrši eksploataciju nafte i gasa, ostalih prirodnih gasova, kao i geotermalnih resursa, mora obezbediti:

- 1) situacioni plan eksploatacionog polja, sa naznačenjem svih istražnih i eksploatacionih bušotina i ostalih uređaja;
- 2) geološku kartu eksploatacionog polja i njegove okoline, sa karakterističnim geološkim profilima;
- 3) tehnološku šemu eksploatacije i šemu rudarskih objekata na naftno-gasnom polju;
- 4) strukturnu kartu sa naznačenim granicama kontura ležišta;
- 5) podatke i izveštaje o bušenju, karotažnim merenjima, zacevljenju, perforaciji, osvajanju i merenju dinamičkog i statičkog pritiska, o količinama proizvedenih fluida, gasnom faktoru i svim ostalim fizičko-hemijskim analizama kolektora i fluida.

Kopije planova iz stava 1. ovog člana, privredni subjekt je dužan da bez odlaganja, da na uvid rudarskom inspektor.

9. Stručna sprema za obavljanje određenih poslova pri eksploataciji

Član 97.

Poslove tehničkog rukovođenja i stručnog nadzora, izrade i tehničke kontrole rudarskih projekata, vršenje kontrole i nadzora bezbednosti i zdravlja na radu, vršenje kontrole i nadzora zaštite životne sredine, samostalnog obavljanja rudarskih merenja i izrade rudarskih planova, upravljanje i nadzor nad rudarskim otpadom, samostalnog rukovanja eksplozivnim sredstvima i druge stručne poslove pri eksploataciji mineralnih sirovina, mogu obavljati lica koja u pogledu stepena i vrste školske sprema i radnog iskustva ispunjavaju propisane uslove i koji imaju ovlašćenje za obavljanje tih poslova.

Član 98.

Poslove tehničkog rukovođenja može obavljati lice koje ima stečeno visoko obrazovanje na studijama drugog stepena (diplomske akademske studije - master, specijalističke akademske studije, specijalističke strukovne studije), rudarske struke, tri godine radnog iskustva na odgovarajućim poslovima, ovlašćenje za obavljanje tih poslova i odgovarajuću licencu.

Član 99.

Poslove stručnog nadzora pri eksploataciji mineralnih sirovina može obavljati lice koje ima stečeno visoko obrazovanje na studijama drugog stepena (diplomske

akademske studije - master, specijalističke akademske studije, specijalističke strukovne studije), rudarske struke, tri godine radnog iskustva na odgovarajućim poslovima, ovlaštenje za obavljanje tih poslova i odgovarajuću licencu.

Član 100.

Izradu rudarskih projekata može obavljati lice koje ima stečeno visoko obrazovanje na studijama drugog stepena (diplomske akademske studije - master, specijalističke akademske studije, specijalističke strukovne studije), rudarske struke, tri godine radnog iskustva na poslovima izrade rudarskih projekta ili na poslovima tehničkog rukovođenja, nadzora i drugim stručnim poslovima za koje se projekat izrađuje, ovlaštenje za obavljanje tih poslova i odgovarajuću licencu.

Izradu pojedinih delova rudarskog projekta mogu obavljati lica koje imaju stečeno visoko obrazovanje na studijama drugog stepena (diplomske akademske studije - master, specijalističke akademske studije, specijalističke strukovne studije), odgovarajuće struke i ovlaštenje za obavljanje tih poslova.

Član 101.

Tehničkom kontrolom rudarskih projekata može rukovoditi lice koje ima stečeno visoko obrazovanje na studijama drugog stepena (diplomske akademske studije - master, specijalističke akademske studije, specijalističke strukovne studije), rudarske struke, tri godine radnog iskustva na poslovima izrade rudarskih projekta ili na poslovima tehničkog rukovođenja, nadzora i drugim stručnim poslovima u rudarskim objektima za koje se projekat izrađuje, ovlaštenje za obavljanje tih poslova i odgovarajuću licencu.

Tehničku kontrolu rudarskih projekata mogu obavljati lica koja ispunjavaju propisane uslove za izradu rudarskih projekata.

Član 102.

Poslovima bezbednosti i zdravlja na radu može rukovoditi lice koje ima stečeno visoko obrazovanje na studijama drugog stepena (diplomske akademske studije - master, specijalističke akademske studije, specijalističke strukovne studije), rudarske struke, tri godine radnog iskustva na odgovarajućim poslovima, ovlaštenje za obavljanje tih poslova i odgovarajuću licencu.

Član 103.

Ovlaštenje za obavljanje poslova tehničkog rukovođenja, stručnog nadzora, projektovanja i drugih stručnih poslova utvrđenih ovim zakonom, stiče se polaganjem stručnog ispita.

Stručni ispit iz stava 1. ovog člana polaže se pred komisijom koju obrazuje ministar nadležan za poslove rudarstva, odnosno nadležni organ autonomne pokrajine za kandidate sa teritorije autonomne pokrajine.

Poslove iz st. 1. i 2. ovog člana vrše se kao povereni.

Ministar bliže propisuje uslove, program i način, polaganja stručnog ispita iz stava 1. ovog člana.

VII. LICENCE ZA OBAVLJANJE ODREĐENIH POSLOVA PRI GEOLOŠKIM ISTRAŽIVANJIMA I EKSPLOATACIJI

Član 104.

Licence za fizička lica koje se izdaju u vezi vršenja poslova eksploatacije i geoloških istraživanja mineralnih sirovina, u skladu sa ovim zakonom su:

- 1) licence za projektovanje i tehničku kontrolu projekata geoloških istraživanja;
- 2) licence za rukovođenje i izvođenje geoloških istraživanja i stručni nadzor nad izvođenjem geoloških istraživanja;
- 3) licence za izradu elaborata o resursima i rezervama mineralnih sirovina, podzemnih voda i geotermalnih resursa;
- 4) licence za vršenje poslova kompetentnog lica;
- 5) licence za izvođenje rudarskih radova i za vršenje stručnog nadzora nad rudarskim radovima;
- 6) licence za projektovanje i tehničku kontrolu rudarskih projekata;
- 7) licence za vršenje kontrole i nadzora bezbednosti i zdravlja na radu pri geološkim istraživanjima i eksploataciji;
- 8) licence za obavljanje rudarskog merenja i izradu rudarskih planova;
- 9) licence za vršenje tehničkog pregleda rudarskih objekata;
- 10) licence za projektovanje i izvođenje radova na miniranju;
- 11) licence za upravljanje i nadzor nad rudarskim otpadom.

Član 105.

Licence iz člana 104. ovog zakona mogu da dobiju fizička lica koja imaju :

- 1) ovlašćenje za obavljanje poslova u skladu sa odredbama ovog zakona;
- 2) odgovarajuću stručnu spremu;
- 3) tri godine radnog iskustva u odgovarajućoj struci, osim u slučaju licence za kompetentno lice za koju je potrebno pet godina radnog iskustva u odgovarajućoj struci.

Član 106.

Licence iz člana 104. ovog zakona, izdaju se rešenjem koje donosi Ministarstvo.

Izdavanje licenci vrši se uz stručnu pomoć radne grupe koju obrazuje Ministar.

Aktom o obrazovanju radne grupe iz stava 2. ovog člana utvrđuju se zadaci, obaveze i naknada za rad njenih članova.

Ministar bliže propisuje uslove, način izdavanja licenci, oduzimanja, sadržinu i obrazac licence, iz čl. 104. i 105. ovog zakona.

Za izdavanje licence podnosilac zahteva plaća republičku administrativnu taksu.

Izdatu licencu Ministar će oduzeti rešenjem, ako se na osnovu dostavljenih podataka utvrdi da ovlašćeno lice nesavesno i nestručno obavlja poslove za koje je licenca izdata.

Rešenje iz st. 1. i 6. ovog člana je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Ministarstvo vodi evidenciju o svim izdatim licencama. U evidenciju imaju pravo uvida svi zainteresovani subjekti.

VIII. ZAŠTITNE MERE

Član 107.

Radi zaštite života i zdravlja zaposlenih, privredni subjekt je dužan da:

- 1) uredi bezbednost i zdravlje zaposlenih na radu, u skladu sa specifičnostima i opasnostima koje se mogu pojaviti;
- 2) organizuje obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu, u skladu sa ovim zakonom i propisima o bezbednosti i zdravlju na radu;
- 3) obezbedi lična zaštitna sredstva i ličnu zaštitnu opremu zaposlenima;
- 4) obezbedi zaštitu od požara, havarija, akcidenata i hemijskih i drugih udesa i da organizuje poslove spasavanja;
- 5) organizuje obuku radnika iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu i akcije spasavanja, u slučajevima iznenadnih opasnosti po život i zdravlje ljudi i bezbednost objekata po utvrđenom planu i programu, u toku cele godine i da proveru znanja vrši jednom godišnje.

Član 108.

Radi zaštite voda i životne sredine, privredni subjekt je dužan da:

- 1) planira mere kojima se sprečava ugrožavanje režima voda i životne sredine, odnosno mere rekultivacije i sanacije i da obezbedi izvršenje propisanih mera;
- 2) vodi podatke o vrstama i količinama opasnih i štetnih materija koje koristi u vršenju delatnosti, odnosno da vodi podatke o vrstama i količinama opasnih, štetnih i otpadnih materija koje ispušta ili odlaže u životnu sredinu;
- 3) sprovodi mere i uslove za sprečavanje ugrožavanja režima voda i životne sredine sadržane u analizi uticaja obavljanja delatnosti na životnu sredinu i režim voda u skladu sa posebnim zakonom.

Član 109.

Merama zaštite voda i životne sredine obezbeđuje se:

- 1) neposredna kontrola sprovođenja propisanih mera zaštite voda i životne sredine;
- 2) izrada planova zaštite od havarija, akcidenata i drugih udesa;
- 3) praćenje uticaja vršenja delatnosti na režim voda i na životnu sredinu;
- 4) davanje predloga za preduzimanje mera zaštite i unapređivanja životne sredine i režima voda u skladu sa posebnim zakonom.

Član 110.

Za organizovanje, sprovođenje i unapređivanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu i zaštite voda i životne sredine i za sprovođenje i unapređivanje mera bezbednosti i zdravlja na i mera zaštite voda i životne sredine, odgovoran je direktor privrednog subjekta koje je nosilac eksploatacije, kao i lica sa posebnim ovlašćenjima utvrđenim aktom o organizaciji i sistematizaciji radnih mesta u istom privrednom subjektu.

Član 111.

Nosilac eksploatacije, prema specifičnosti tehničko-tehnološkog procesa, organizuje poslove spasavanja i poslove zaštite od požara, havarija, akcidenata i drugih udesa.

Poslove spasavanja i zaštite od požara obavljaju zaposleni, koji su za to osposobljeni u skladu sa ovim i drugim posebnim propisima.

Član 112.

Nosilac eksploatacije dužan je da vodi knjigu rudarskog nadzora u koju se upisuju naređenja rudarskog inspektora izdata na licu mesta u slučaju neposredne opasnosti po život i zdravlje zaposlenih i veće materijalne štete.

U knjigu iz stava 1. ovog člana upisuju se i naređenja direktora i drugih lica sa posebnim ovlašćenjima, koja se odnose na bezbednost i zdravlje na radu i koja su izdata na licu mesta.

Knjiga rudarskog nadzora vodi se za svaku jamu, površinski kop, bušaće i remontno postrojenje, eksploataciono polje pri proizvodnji nafte i gasa, kao i za objekte pripreme mineralnih sirovina.

Član 113.

Zabranjeno je u rudarske podzemne prostorije i ostale rudarske objekte, u kojima se pojavljuju metan i drugi zapaljivi gasovi ili opasna ugljena prašina i u zone opasnosti od eksplozija, na objektima koji se nalaze na naftnim i gasnim poljima, unošenje lako zapaljivih materija, pribora za pušenje ili drugih sredstava koja mogu izazvati požar, upalu ili eksploziju, što mora biti obeleženo znacima upozorenja na vidnim mestima.

U podzemne rudarske prostorije, kao i ostale rudarske objekte, mogu se unositi i koristiti aparati za zavarivanje, samo pod uslovima i na način utvrđen posebnim propisima.

Zaposleni koji rukuje magacinom, skladištem ili rukovodi prevozom i prenosom eksplozivnih sredstava ili obavlja poslove miniranja, kao i druga lica koja po bilo kom osnovu dolaze u skladišne prostorije ili pomažu pri prevozu i prenosu eksplozivnih sredstava i miniranju, moraju se pridržavati propisanih mera bezbednosti i zdravlja na radu, zaštite životne sredine i mera zaštite od požara.

Odgovorna lica i drugi zaposleni koji učestvuju u tehnološkom procesu i obavljaju stručne poslove bezbednosti i zdravlja na radu, dužni su da sprovede i kontrolišu sprovođenje mera zaštite na radu i mera zaštite od požara koje se odnose na zaštitu od opasnosti eksplozije metana, drugih opasnih gasova ili ugljene prašine ili od agresivne mineralne prašine, jonizujućih zračenja, silikoze, provale vode ili požara.

Član 114.

Zadržavanje radnika u podzemnim rudarskim prostorijama posle radnog vremena, dozvoljeno je samo radi obavljanja poslova tehničko-tehnološkog procesa odobrenog od strane tehničkog rukovodioca rudarskog objekta.

Član 115.

Zaposleni i odgovorna lica dužni su da rade sa punom pažnjom radi bezbednosti svog života i zdravlja i života i zdravlja ostalih zaposlenih, zaštite rudarskih objekata, sredstava rada i drugih materijalnih dobara i da se pridržavaju utvrđenih mera bezbednosti i zdravlja na radu.

Zaposleni i odgovorna lica koja se ne pridržavaju utvrđenih mera bezbednosti i zdravlja na radu, zaštite od požara i drugih mera utvrđenih ovim zakonom, čine težu povredu radne obaveze.

Član 116.

Svaki zaposleni je dužan da bez odlaganja obavesti odgovorno lice o svakoj pojavi opasnosti pri izvođenju rudarskih radova, a naročito o pojavi eksplozivnih, zagušljivih i otrovnih gasova, o provali vode, požaru, klizanju zemljišta ili drugim pojavama koje mogu ugroziti bezbednost zaposlenih, materijalnih dobara i imovine i život i zdravlje ljudi.

Odgovorno lice dužno je da u slučaju iz stava 1. ovog člana, preduzme sve neophodne mere za sprečavanje nastupanja težih posledica po bezbednost zaposlenih i imovine i da o tome, bez odlaganja, obavesti rudarskog inspektora i organ unutrašnjih poslova i drugu nadležnu inspekciju.

Član 117.

O pojavama opasnosti pri izvođenju rudarskih radova, nosilac eksploatacije je dužan da vodi evidenciju koja naročito sadrži: podatke o vrsti pojave; vremenu njenog trajanja, uzroka nastanka i štetu koja je usledila nastankom pojave, kao i podatke o utvrđenoj odgovornosti.

Nosilac eksploatacije dužan je da bez odlaganja izvesti rudarskog inspektora i organ unutrašnjih poslova o svakom smrtnom slučaju, grupnoj povredi i težoj povredi na radu, a u slučaju havarija, akcidenata i drugih udesa, nadležnu inspekciju.

Član 118.

Privredni subjekti su dužni da u slučaju nesreće ili udesa jedna drugima neodložno pružaju pomoć, osim u slučaju kada pružanje te pomoći nije moguće zbog opasnosti po sopstvenu bezbednost.

Član 119.

U slučaju opasnosti za nosioca eksploatacije, vlasnici i korisnici zemljišta dužni su da dozvole da se na njihovom zemljištu izvrše neophodni radovi potrebni za otklanjanje opasnosti.

U slučaju iz stava 1. ovog člana nosilac eksploatacije je dužan da nadoknadi pričinjenu štetu.

Član 120.

Ministar propisuje posebne mere i način kontrole primene mera zaštite od požara i eksplozija u rudarskim objektima za podzemnu eksploataciju. U ostalim

rudarskim objektima primenjuju se važeći propisi iz oblasti zaštite od požara i eksplozije.

Ministar propisuje posebne mere i način kontrole bezbednosti i zdravlja pri izvođenju radova na geološkim istraživanjima i eksploataciji mineralnih sirovina.

U pogledu mera bezbednosti i zdravlja na radu, zaštite životne sredine, zaštite od požara i eksplozija i drugih mera zaštite koje se odnose na izvođenje rudarskih radova, a koje nisu uređene ovim zakonom, primenjivaće se odredbe posebnih propisa kojima se uređuju te mere zaštite.

IX. OSTALE ODREDBE O EKSPLOATACIJI

1. Upravljanje rudarskim otpadom

Član 121.

Odlaganje i upravljanje rudarskim otpadom vrši se na osnovu dozvole za upravljanje otpadom koja se izdaje u skladu sa planom upravljanja otpadom i drugom pratećom dokumentacijom, kojom se definiše kategorija, upravljanje i izveštavanje o rudarskom otpadu.

Vlada će utvrditi uslove, kriterijume, postupak i način vršenja odlaganja, upravljanja i kategorizacije rudarskog otpada, kao i izveštavanja o rudarskom otpadu.

Član 122.

U rudarski otpad ne spada otpad koji je nastao prilikom istraživanja, eksploatacije i pripreme mineralne sirovine, koji nije u direktnoj vezi sa navedenim aktivnostima (otpadna ulja, hrana, dotrajala vozila i istrošene baterije i akumulatori), niti otpad nastao od ekstraktivne industrije koji može biti radioaktivan.

2. Napušteni rudnici

Član 123.

Napušteni rudnici i rudarski objekti su objekti koji su nastali do dana stupanja na snagu ovog zakona, usled nepropisnog obustavljanja rudarskih radova i napuštanja rudarskih objekata, bez primenjenih tehničkih i tehnoloških postupaka sanacije i rekultivacije.

Vlada će utvrditi uslove, kriterijume, programiranje, postupak i način vršenja sanacije i rekultivacije napuštenih rudnika i rudarskih objekata, za koje nije poznat ili više ne postoji nosilac eksploatacije i koji predstavljaju ekološko nasleđe.

Sredstva potrebna za rešavanje vršenja sanacije i rekultivacije napuštenih rudnika i rudarskih objekata obezbeđuju se iz budžeta Republike Srbije i koriste se preko Fonda za zaštitu životne sredine u skladu sa zakonom i programom rada Fonda.

Član 124.

Ministarstvo vodi posebnu knjigu isprava o napuštenim rudnicima i rudarskim objektima, kao i evidenciju o saniranim i rekultivisanim rudnicima i rudarskim objektima iz člana 123. ovog zakona.

Član 125.

Postupci sanacije i rekultivacije napuštenih rudnika i rudarskih objekata se obavljaju na osnovu:

- 1) elaborata zatečenog stanja, rudarskih radova i objekata, kao i stanja resursa i rezervi mineralnih sirovina i drugih geoloških resursa;
- 2) projekta inženjersko-geoloških i rudarskih istraživanja radi utvrđivanja tehničko-tehnoloških podloga za izradu projekta sanacije i rekultivacije;
- 3) projekta sanacije i rekultivacije napuštenih rudnika i rudarskih objekata;
- 4) projekta izvedenog stanja po izvršenoj sanaciji napuštenih rudnika i rudarskih objekata.

Ministar propisuje sadržinu elaborata i projekata iz stava 1 ovog člana, u skladu savremenim naučnim dostignućima i pravilima rudarske i ostalih struka.

3. Privremena obustava rudarskih radova

Član 126.

Ako se radovi u jamama i površinskim kopovima i njihovim delovima ili naftnim i gasnim poljima, kao i radovi na geotermalnim bušotinama moraju privremeno obustaviti zbog nepredviđenih okolnosti (provala gasova ili vode, problemi u vezi sa gorskim udarom, jamski požari, poremećaji na glavnim putevima za provetravanje, prolaženje, odvodnjavanje i prevoz, klizanje terena, erupcije, promene režima voda i sl.) ili usled više sile nosilac eksploatacije obaveštava o razlozima obustave radova rudarskog inspektora, najkasnije u roku od 24 sata od obustave radova.

O privremenoj obustavi radova, koja je unapred planirana, nosilac eksploatacije je dužan da obavesti rudarskog inspektora, najkasnije 15 dana pre obustave radova.

Pre planirane obustave radova iz stava 2. ovog člana, koja će trajati duže od 30 dana, nosilac eksploatacije je dužan da izvrši potrebno premeravanje, dopunu rudarskih projekata i planova i da sačini zapisnik o razlozima obustavljanja radova, sa navođenjem opasnosti koje se mogu pojaviti prilikom ponovnog otvaranja jame ili njenog dela, odnosno puštanja naftnog i gasnog polja u ponovnu proizvodnju.

Za vreme privremene obustave radova glavni jamski prostori i objekti na naftnim i gasnim poljima moraju se održavati u takvom stanju da se njima može prolaziti bez opasnosti.

U slučaju da privremena obustava radova traje duže od dve godine primenjuje se član 127. ovog zakona.

4. Trajna obustava radova

Član 127.

Ako iz bilo kog razloga dođe do potpunog i trajnog obustavljanja eksploatacije u jamama ili pojedinim revirima ili delovima jama, površinskim kopovima ili na poljima za eksploataciju nafte i gasa, nosilac eksploatacije je dužan da obavesti organ koji je izdao odobrenje za eksploataciju, odnosno odobrenje za izvođenje rudarskih radova, najkasnije 30 dana pre obustave radova.

U slučaju iz stava 1. ovog člana organ koji je izdao odobrenje za eksploataciju, odnosno izvođenje rudarskih radova obrazuje komisiju koja na licu mesta ispituje razloge za obustavljanje radova i posledice te obustave.

Ako komisija iz stava 2. ovog člana utvrdi da do obustave radova nije došlo iz razloga više sile ili krivicom drugoga, a da su nastale štetne posledice, organ koji je izdao odobrenje za eksploataciju, odnosno izvođenje rudarskih radova će predložiti

nadležnom organu pokretanje postupka za utvrđivanje odgovornosti za štetu nastalu tom obustavom.

Ako komisija iz stava 2. ovog člana utvrdi da je obustavom radova ostala znatna količina rezervi mineralnih sirovina, može predložiti izradu dopunskog rudarskog projekta konzervacije rudnika.

Član 128.

U slučaju trajne obustave radova, nosilac eksploatacije je dužan da preduzme sve mere zaštite rudarskog objekta i zemljišta na kome su se radovi izvodili i mere zaštite i sanacije životne sredine radi obezbeđenja života i zdravlja ljudi i imovine, u svemu prema glavnom rudarskom projektu trajne obustave radova.

Rudarske projekte, planove i skice, meračke knjige i ostalu dokumentaciju o stanju rudarskih radova i stanju resursa i rezervu mineralnih sirovina u vreme obustave rada, nosilac eksploatacije je dužan da preda na čuvanje organu koji je izdao odobrenje za eksploataciju, odnosno odobrenje za izvođenje rudarskih radova.

Dokumentacija iz stava 2. ovog člana dostupna je svakom privrednom subjektu koji je zainteresovan za obnovu radova na napuštenom eksploatacionom polju.

Za obnovu radova iz stava 3. ovog člana, pribavlja se odobrenje za eksploataciju, u skladu sa odredbama ovog zakona.

5. Planirana trajna obustava radova

Član 129.

Javno preduzeće koje vrši eksploataciju, u slučaju planirane trajne obustave rudarskih aktivnosti dužno je da prethodno izradi program zatvaranja rudnika (u daljem tekstu: Program).

Program sadrži naročito sledeće mere za :

- 1) izradu plana aktivnosti za zatvaranja rudnika;
- 2) sanaciju napuštenih rudarskih objekata i mogućnosti korišćenja napuštenih rudarskih objekata;
- 3) rešavanje problema zaštite životne sredine nastalih usled zatvaranja rudnika;
- 4) potrebu rešavanja problema lokalnih zajednica nastalih usled obustave rudarskih aktivnosti na prostoru rudnika koji se zatvara;
- 5) donošenje programa rešavanja viška zaposlenih, u skladu sa zakonom;
- 6) određivanje iznosa sredstava potrebnih za realizaciju plana zatvaranja rudnika.

Vlada daje saglasnost na Program.

Sredstva potrebna za realizaciju Programa obezbeđuju se iz budžeta Republike Srbije i drugih izvora u skladu sa zakonom.

Nadzor nad sprovođenjem Programa vrši Ministarstvo.

6. Sanacija i rekultivacija

Član 130.

Nosilac eksploatacije je dužan da u toku i po završetku izvođenja radova na eksploataciji, a najkasnije u roku od jedne godine, od dana završetka radova na površinama na kojima su rudarski radovi završeni, izvrši rekultivaciju zemljišta u svemu prema projektu rekultivacije zemljišta, koji se izrađuje po posebnim propisima, odnosno da preduzme mere zaštite zemljišta na kome su se izvodili radovi i mere zaštite i sanacije životne sredine i voda, radi bezbednosti i zdravlja ljudi i bezbednosti imovine.

O merama iz stava 1. ovog člana, izveštava se organ koji je izdao odobrenje za eksploataciju, odnosno odobrenje za izvođenje rudarskih radova i ministarstvo nadležno za poslove poljoprivrede i vodoprivrede, odnosno zaštite životne sredine.

Ukoliko se otvori postupak likvidacije ili stečaja nad nosiocem eksploatacije, prioriteto se iz likvidacione ili stečajne mase podmiruju troškovi sanacije i rekultivacije zemljišta na kojem je vršena eksploatacija.

Ministar propisuje postupak, uslove i način vršenja sanacije i rekultivacije iz stava 1. ovog člana u saradnji sa ministarstvom nadležnim za poslove rekultivacije zemljišta.

7. Štrajk

Član 131.

U privrednom subjektu koje vrši eksploataciju sirovina pravo na štrajk se ostvaruje pod uslovom da se u vreme održavanja štrajka obezbedi sigurnost objekata, uređaja i instalacija, bezbednost i zdravlje ljudi.

Član 132.

Radi obezbeđivanja uslova iz člana 131. ovog zakona, u privrednom subjektu koje vrši eksploataciju, u vreme štrajka obavljaju se poslovi kojima se ostvaruje:

- 1) odvodnjavanje, provetravanje, održavanje prohodnosti puteva u objektu i održavanje uređaja, opreme i instalacija;
- 2) završetak započetih radova na osiguranju, izolaciji i transportu iskopina čije odlaganje može ugroziti bezbednost i zdravlje zaposlenih i bezbednost rudarskih objekata, postrojenja i uređaja.

Zabranjeno je organizovanje i sprovođenje štrajka u jamskim prostorijama ili u drugim objektima i prostorijama u kojima postoji potencijalna opasnost po život i zdravlje ljudi.

Opštim aktom privrednog subjekta određuju se radna mesta u okviru kojih se vrše poslovi iz stava 1. ovog člana, a čije je obavljanje neophodno za obezbeđivanje uslova iz člana 131. ovog zakona, kao i objekti, odnosno prostorije iz stava 2. ovog člana.

Član 133.

U slučaju povreda odredaba o štrajku utvrđenih ovim zakonom, koje mogu imati za posledicu nastupanje neposredne opasnosti ili izuzetno teške posledice za bezbednost i zdravlje ljudi ili njihovu bezbednost i bezbednost imovine ili druge štetne neotklonjive posledice, Ministarstvo preduzima mere neophodne za sprečavanje nastupanja tih posledica i to:

- 1) uvođenje radne obaveze;
- 2) angažovanje radnika iz drugih tehničko tehnoloških sistema i drugih radnika - pojedinaca;
- 3) pokretanje postupka za utvrđivanje odgovornosti direktora i članova organa upravljanja.

X. NAKNADE ZA GEOLOŠKA ISTRAŽIVANJA I KORIŠĆENJE MINERALNIH SIROVINA I GEOTERMALNIH RESURSA

Član 134.

Za korišćenje podataka i dokumentacije osnovnih i primenjenih geoloških istraživanja koja se finansiraju iz budžeta Republike Srbije, plaća se naknada u visini do 5% od realne vrednosti izvedenih istraživanja na određenom istražnom prostoru.

Sredstva ostvarena u skladu stavom 1. ovog člana su prihod budžeta Republike Srbije.

Visina i način plaćanja naknade iz stava 1. ovog člana utvrđuje se posebnim aktom koji donosi ministar.

Izuzetno od stava 1. ovog člana podaci i dokumentacija primenjenih geoloških istraživanja koji su postali državna svojina, po osnovu koncesionih ugovora pribavljaju se, koriste i njima se raspolaže u skladu sa propisima kojim se uređuje korišćenje državne svojine.

Član 135.

Nosilac istraživanja plaća naknadu za primenjena geološka istraživanja mineralnih i drugih geoloških resursa, u skladu sa ovim zakonom.

Visina naknade za primenjena geološka istraživanja određuje se u zavisnosti od vrste mineralnih i drugih geoloških resursa, stepena istraženosti terena, procenjene rudne potencijalnosti istražnog prostora i sl. Visina naknade se određuje u odgovarajućoj dinarskoj vrednosti, a najviše do 10.000 dinara, po kilometru kvadratnom istražnog prostora.

Visina i način plaćanja naknade iz stava 1. ovog člana utvrđuje se aktom Vlade svake godine, a najkasnije do 31. decembra za narednu kalendarsku godinu.

Sredstva ostvarena od naknade iz člana 134. stav 1. i stava 1. ovog člana su prihod budžeta Republike.

Član 136.

Nosilac eksploatacije kojem je odobreno izvođenje rudarskih radova plaća naknadu za korišćenje mineralnih sirovina i geotermalnih resursa u skladu sa ovim zakonom.

Naknada iz stava 1. ovog člana utvrđuje se prema sledećim osnovama:

1) za sve vrste uglja i uljnih škriljaca	3% od prihoda;
2) za ugljovodonike u tečnom i gasovitom stanju (nafta i gas) i ostale prirodne gasove	7% od prihoda;
3) za radioaktivne sirovine	2% od prihoda;
4) za sve metalne sirovine	5% od prihoda;
5) tehnogene sirovine koje su rezultat eksploatacije i prerade mineralnih sirovina	1% od prihoda;

- 6) za nemetalične sirovine 5% od prihoda;
- 7) za sve vrste soli i sonih voda 1% od prihoda;
- 8) za podzemne vode iz kojih se dobijaju korisne mineralne sirovine, kao i podzemne vode vezane za rudarsku tehnologiju i gasove koji se sa njima javljaju; 3% od prihoda;
- 9) i za geotermalnu energiju 2% od prihoda.

Prihod iz stava 2. ovog člana predstavlja iznos koji nosilac eksploatacije ostvaruje od iskorišćenih ili prodatih mineralnih sirovina, određen na osnovu prihoda ostvarenog od prodaje neprerađene mineralne sirovine ili prihoda ostvarenog od prodaje tehnološki prerađene mineralne sirovine.

Za nemetalične sirovine za dobijanje građevinskog materijala (laporac, krečnjak, glina, pesak, šljunak, tehničko-građevinski i arhitektonsko-građevinski kamen i dr), naknada iz stava 1. ovog člana utvrđuje u dinarskom iznosu određenom po toni iskopane mineralne sirovine.

Visinu naknade iz stava 4. ovog člana određuje Vlada u poslednjem kvartalu tekuće godine za narednu godinu, prema vrsti mineralne sirovine.

Naknada se plaća za sve komponente mineralne sirovine koje se koriste ili prodaju, a ne plaća se za uzorke mineralnih sirovina koji se koriste za tehničko-tehnološka ispitivanja u industrijskim uslovima.

Prinudnu naplatu i kontrolu obračuna i uplate naknade za korišćenje mineralnih sirovina i geotermalnih resursa vrši nadležni poreski organ. U pogledu prinudne naplate, kontrole, kamate i zastarelosti naknade za korišćenje mineralnih sirovina, shodno se primenjuju odredbe zakona kojim je uređen poreski postupak.

Način plaćanja naknade iz stava 1. ovog člana bliže određuje Vlada u poslednjem kvartalu tekuće godine za narednu kalendarsku godinu.

Član 137.

Sredstva ostvarena u skladu članom 136. ovog zakona od naknade za korišćenje mineralnih sirovina i geotermalnih resursa, u visini od 40% prihod su budžeta Republike Srbije, u visini od 40% su prihod su budžeta jedinice lokalne samouprave na čijoj teritoriji se vrši eksploatacija, a u visini od 20% su sopstveni prihod Ministarstva.

Sredstva ostvarena po osnovu sopstvenih prihoda Ministarstva iz stava 1. ovog člana koriste se u skladu sa godišnjim programom radi podsticanja razvoja rudarstva i sprečavanja i otklanjanja štetnih posledica nastalih eksploatacijom mineralnih sirovina, koji se donosi u skladu sa Strategijom, kao i planom i programima ostvarivanja Strategije.

Godišnjim programom iz stava 2. ovo člana utvrđuje se korišćenje ostvarenih sredstava, vrste i obim radova, uslovi i način korišćenja sredstava namenjenih za realizaciju programa.

Vlada donosi godišnji program iz stava 2. ovog člana, na predlog Ministarstva.

Sredstva ostvarena od naknade za korišćenje mineralnih sirovina i geotermalnih resursa, koja su prihod jedinice lokalne samouprave na čijoj teritoriji se vrši eksploatacija, koriste na osnovu posebnog programa mera koji donosi nadležni organ jedinice lokalne samouprave za unapređenje uslova života lokalne zajednice, a posebno za izgradnju infrastrukturnih objekata i drugih objekata u cilju poboljšavanja

uslova života, na koji saglasnost daje Ministarstvo, odnosno nadležni organ autonomne pokrajine.

XI. KATASTAR I INFORMACIONI SISTEM U OBLASTI GEOLOŠKIH ISTRAŽIVANJA I RUDARSTVA

Član 138.

Radi efikasnog prikupljanja, obrade, praćenja i evidencije podataka neophodnih za sprovođenje mineralne politike i Strategije, obezbeđenja sigurnog, pouzdanog i kvalitetnog snabdevanja tržišta mineralnim sirovinama, kao i obavljanja drugih poslova u oblasti geoloških istraživanja i rudarstva, Ministarstvo vodi:

- 1) katastar istražnih i eksploatacionih polja;
- 2) katastar ležišta i bilansa mineralnih sirovina i geotermalnih resursa;
- 3) katastar polja rudarskog otpada;
- 4) katastar napuštenih rudnika i rudarskih objekata;
- 5) katastar aktivnih i saniranih rudarskih objekata;
- 6) knjigu isprava;
- 7) centralni informacioni sistem za geologiju i rudarstvo.

U katastar iz stava 1. tač. 1) - 5) ovog člana, knjigu isprava i centralni informacioni sistem za geologiju i rudarstvo imaju pravo uvida svi zainteresovani subjekti.

Ministar bliže propisuje način vođenja i sadržinu katastra iz stava 1. tač. 1) - 5) ovog člana, knjige isprava i način upravljanja i razmene podataka, način održavanja, korišćenja i visinu naknade za korišćenje podataka iz centralnog informacionog sistema za geologiju i rudarstvo (u daljem tekstu: informacioni sistem).

Član 139.

Katastar istražnih i eksploatacionih polja i katastar aktivnih i saniranih rudarskih objekata vodi nadležni organ koji je izdao odobrenje za istraživanje i odobrenje za eksploataciju.

U katastar odobrenih istražnih prostora unose se podaci o nosiocu istraživanja, istražnom prostoru, predmetu geoloških istraživanja, rezultatima istraživanja kao i naloženim merama od strane geoloških i rudarskih inspektora.

U katastar eksploatacionih polja unose se svi podaci iz odobrenja za eksploataciju na određenom eksploatacionom polju, utvrđeno ograničenje eksploatacije, podaci o rudarskim objektima i dinamici rudarskih radova na eksploatacionom polju, nastale izmene u vezi sa korisnikom eksploatacionog polja, podaci o obustavljanju radova, kao i naloženim merama od strane geoloških i rudarskih inspektora.

U katastar aktivnih i saniranih rudarskih objekata unose se podaci o položaju i statusu rudnika i objekata.

Nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave dužni su da Ministarstvu dostavi podatke o nosiocu istraživanja, istražnom prostoru i predmetu odobrenih i realizovanih geoloških istraživanja i sve podatke vezane za vršenje eksploatacije.

Član 140.

Katastar ležišta i bilansa mineralnih sirovina i geotermalnih resursa vodi Ministarstvo odnosno nadležni organ autonomne pokrajine.

U katastar ležišta i bilansa iz stava 1. ovog člana unose podaci o prostornom prostiranju, lokalitetu i nazivu ležišta, podaci o vrsti, količini i kvalitetu mineralne sirovine, podaci o nosiocu istraživanja i/ili eksploatacije, podaci o izdatim potvrdama o rezervama za dato ležište i promene u pogledu bilansa, kao i drugi podaci vezani za izradu bilansa mineralnih sirovina.

Član 141.

Katastar polja rudarskog otpada i katastar napuštenih rudnika i rudarskih objekata, vodi Ministarstvo, odnosno nadležni organ autonomne pokrajine.

U katastar polja rudarskog otpada unose se podaci o granicama polja rudarskog otpada, podaci o nosiocu istraživanja i/ili eksploatacije odnosno privrednom subjektu koje stvara rudarski otpad, podaci o privrednom subjektu koji je operater rudarskog otpada, podaci o karakterizaciji i kategorizaciji svih odlagališta rudarskog otpada na polju rudarskog otpada, kao i drugi podaci vezani za upravljanje rudarskim otpadom.

U katastar napuštenih rudnika i rudarskih objekata unose se podaci o položaju i statusu istih rudnika i objekata, kao i sprovedenim merama sanacije i rekultivacije.

Član 142.

Ministarstvo, odnosno nadležni organ autonomne pokrajine ili jedinica lokalne samouprave vodi knjigu isprava i evidenciju privrednih subjekata, kojima je izdato odobrenje za izvođenje geoloških istraživanja i eksploataciju.

Knjigu isprava sačinjavaju odobrenje za izvođenje geoloških istraživanja, odobrenje za eksploataciju, izvođenje rudarskih radova i upotrebna dozvola, kao i drugi podaci koji se odnose na geološko istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina.

Član 143.

Informacioni sistem održava, koristi i vodi Ministarstvo i čini deo jedinstvenog informacionog sistema Republike Srbije. Nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave, koriste informacioni sistem. Sastavni deo informacionog sistema je i geološki informacioni sistem koji predstavlja osnovu za sagledavanje geoloških resursa Republike Srbije.

Informacioni sistem obezbeđuje formiranje, klasifikovanje, održavanje, prezentaciju i distribuciju numeričkih, opisnih i prostornih baza podataka o: geološkim resursima i rezervama, rudničkoj infrastrukturi, arhivskoj dokumentaciji i odobrenjima, licencama i potvrdama, katastru istražnih i eksploatacionih polja, katastru ležišta i bilansa mineralnih sirovina, katastru rudarskih radova i objekata, katastru rudarskog otpada i napuštenih, saniranih i zatvorenih rudnika, knjizi isprava, finansijskim obavezama u pogledu naknade koju plaća nosilac istraživanja i eksploatacije, izvršenog nadzora i naloženih mera od strane inspekcijskih službi, proizvodnji i potrošnji mineralnih sirovina i druge informacije od značaja.

Nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave dužni su da Ministarstvu dostave podatke potrebne za vođenje informacionog sistema u skladu sa stavom 2. ovog člana.

Podaci iz informacionog sistema su javni, odnosno dostupni za korišćenje u skladu sa ovim zakonom, osim podataka koji predstavljaju državnu, vojnu, službenu ili poslovnu tajnu.

Član 144.

Informacioni sistem obezbeđuje razmenu informacija, preko GIS portala ili veb strana, direktno ili sa drugim informacionim sistemima i harmonizaciju svih relevantnih informacija na lokalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou.

Poslovi izgradnje i održavanja centralnog informacionog sistema finansiraju se iz budžeta Republike Srbije ili drugih izvora u skladu sa zakonom.

Za korišćenje podataka iz informacionog sistema, plaća se naknada u skladu sa članom 138. stav 3. ovog zakona.

Sredstva ostvarena od naknade iz stava 3. ovog člana prihod su budžeta Republike Srbije.

XII. INSPEKCIJSKI NADZOR

Član 145.

Inspekcijski nadzor nad primenom odredaba i propisa donetih za njegovo sprovođenje, vrši Ministarstvo, preko geoloških i rudarskih inspektora.

U slučaju vršenja geoloških istraživanja i eksploatacije na osnovu rešenja izdatih u skladu čl. 31. i 56. ovog zakona, inspekcijski nadzor nad primenom odredaba i propisa donetih za njegovo sprovođenje vrši nadležni organ autonomne pokrajine odnosno nadležni organ jedinice lokalne samouprave.

Poslovi iz stava 2. ovog člana vrše se kao povereni.

Inspektor iz st. 1. i 2. ovog člana ima službenu legitimaciju, oznaku i odgovarajuću opremu.

Ministar propisuje obrazac službene legitimacije, izgled i sadržinu oznake i vrstu opreme geoloških i rudarskih inspektora.

Član 146.

Poslove geološkog inspektora može obavljati lice koje ima stečeno visoko obrazovanje na studijama drugog stepena (diplomske akademske studije - master, specijalističke akademske studije, specijalističke strukovne studije), geološke struke i radno iskustvo od najmanje tri godine na poslovima geoloških istraživanja i položen stručni ispit.

Poslove rudarskog inspektora može obavljati lice koje ima koja imaju stečeno visoko obrazovanje na studijama drugog stepena (diplomske akademske studije - master, specijalističke akademske studije, specijalističke strukovne studije), rudarske struke, ili elektro struke elektro-energetskog smera, odnosno mašinske struke i radno iskustvo od najmanje tri godine na poslovima eksploatacije mineralnih sirovina i položen stručni ispit.

Rudarski inspektor koji vrši nadzor nad rudarskim objektima koji su ugroženi metanom ili opasnom ugljenom prašinom, mora imati najmanje tri godine radnog iskustva u jamama sa metanom ili opasnom ugljenom prašinom ili na poslovima istraživanja i eksploatacije nafte i gasa.

Član 147.

Geološki inspektor u vršenju inspekcijskog nadzora ima pravo i dužnost da proverava da li se:

- 1) obavljanje delatnosti geoloških istraživanja i izvođenja geoloških istražnih radova vrši prema propisanim uslovima;
- 2) projekat i završni izveštaj o rezultatima geoloških istraživanja izrađuje u skladu sa zakonom i drugim propisima i da li je tehnička kontrola izvršena od strane ovlašćenog privrednog subjekta koji je upisan u sudski registar;
- 3) godišnji izveštaj o rezultatima geoloških istraživanja izrađuje i overava na propisan način;
- 4) geološka istraživanja, vrše na osnovu i u skladu sa odobrenjem za istraživanje;
- 5) prijavljuju geološka istraživanja i geološki istražni radovi nadležnom organu;
- 6) geološki istražni radovi izvode prema projektu geoloških istraživanja na osnovu koga je izdato odobrenje za istraživanje;
- 7) inženjersko-geološki i hidrogeološki radovi izvode prema projektu geoloških istraživanja i odobrenja nadležnog organa;
- 8) izvođenje geoloških istražnih radova vrši u skladu sa zakonom i drugim propisima;
- 9) preduzimaju mere bezbednosti lica, susednih objekata, saobraćaja i okoline, kao i sve potrebne mere bezbednosti i zdravlja na radu od strane privrednog subjekta koje izvodi geološka istraživanja;
- 10) vodi propisana evidencija, o uzetim količinama mineralnih sirovina radi njihovog ispitivanja i o drugim mineralnim resursima čije je postojanje utvrđeno u toku geoloških istraživanja;
- 11) vrši trajno skladištenje i čuvanje jezgra istražnih bušotina;
- 12) obezbeđuje stručni nadzor u toku geoloških istraživanja i eksploatacije;
- 13) primenjuju propisani uslovi po pitanju ispunjavanja uslova školske spreme i ovlašćenja za obavljanje tih poslova za lica koja rukovode izvođenjem istražnih radova i koja vrše stručni nadzor nad izvođenjem tih radova;
- 14) uzima veća količina mineralnih sirovina za ispitivanje od količine određene odobrenjem za istraživanje;
- 15) uzima mineralna sirovina (za različite namene) bez odobrenja za istraživanje;
- 16) vodi knjiga o stanju rezervi mineralnih sirovina i geotermalnih resursa;
- 17) izrađuje geološka tehnička dokumentacija o svim radovima na eksploataciji.

Geološki inspektor vrši i druge poslove utvrđene zakonima koji se primenjuju u oblasti geoloških istraživanja.

Član 148.

Rudarski inspektor u vršenju inspekcijskog nadzora ima pravo i dužnost da proverava da li se:

- 1) pri izvođenju rudarskih radova primenjuju propisane mere bezbednosti i zdravlje na radu i propisi o bezbednosti pokretne i nepokretne imovine u svojini privrednih subjekata i fizičkih lica;
- 2) eksploatacija vrši na osnovu odobrenja izdatih u skladu sa ovim zakonom;
- 3) eksploatacija vrši na nivou parametara iz rudarskog projekta;
- 4) eksploatacija vrši na osnovu odobrene metode otkopavanja;
- 5) odlaganje flotacijske jalovine vrši na osnovu odobrene projektne dokumentacije i da li se vrši geodetsko snimanje krune nasute brane u odnosu na nivo vode u taložnom jezeru;
- 6) organizuje obuka radnika i sprovode mere akcije spasavanja u slučajevima iznenadnih opasnosti po život i zdravlje ljudi i bezbednost objekata;
- 7) spoljna i unutrašnja odlagališta na površinskim kopovima formiraju u skladu sa odobrenom projektnom dokumentacijom;
- 8) pri izvođenju rudarskih radova u svemu primenjuju tehnički propisi koji se odnose na te radove;
- 9) rudarski objekti u jami i na površini grade u skladu projektima;
- 10) rudarski radovi na eksploataciji izvode po godišnjem operativnom planu;
- 11) vrše propisana rudarska merenja, pravilno izrađuju i redovno dopunjavaju rudarski planovi i ostala dokumentacija potrebna za izvođenje rudarskih radova i uredno vode meračke knjige;
- 12) primenjuju propisani uslovi za raspoređivanje zaposlenih na odgovarajuće poslove i vrši njihovo osposobljavanje za rad na određenim poslovima;
- 13) transport, uskladištenje i rukovanje eksplozivnim materijalom i tečnim gorivom vrši na propisan način;
- 14) pripremni radovi kao i radovi na otkopavanju otkrivke/jalovine na površinskim kopovima vrše u skladu sa projektom;
- 15) zapunjavanje otkopanih prostora pri podzemnoj eksploataciji vrši u skladu sa projektom metode otkopavanja;
- 16) sprovode propisane mere pri rukovanju rudarskim otpadom u jami i na površini, na eksploatacionom polju i izvan eksploatacionog polja.

Član 149.

Geološki inspektor je ovlašćen da naredi:

- 1) da se utvrđene nepravilnosti otklone u roku koji on odredi;
- 2) da se obustavi dalje izvođenje istražnih radova ako:
  - (1) u određenom roku nisu otklonjene utvrđene nepravilnosti i nedostaci;
  - (2) se istražni radovi ne vrše u skladu sa odobrenjem za istraživanje ili se ne vrše prema projektu istraživanja;
  - (3) utvrdi nedostatke koji predstavljaju neposrednu opasnost po život i zdravlje ljudi ili opasnost po imovinu.

Nosilac istraživanja, kome je naloženo otklanjanje nedostataka i nepravilnosti u smislu stava 1. tačka 1) ovog člana, dužan je da po njihovom otklanjanju o tome

obavesti geološkog inspektora u roku koji odredi inspektor, a koji ne može biti duži od osam dana.

Pored preduzimanja mera iz stava 1. ovog člana, geološki inspektor je ovlašćen i da:

- 1) odredi mere obezbeđenja u slučaju opasnosti za život i zdravlje ljudi ili za bezbednost imovine;
- 2) podnese prijavu nadležnom organu za privredni prestup i da podnese zahtev za pokretanje prekršajnog postupka;
- 3) obavesti organ nadležan za izdavanje odobrenja u skladu sa ovim zakonom i drugi organ, ako postoje razlozi za preduzimanje mera za koje je taj organ nadležan.
- 4) naredi izvršenje drugih propisanih mera ili obaveza u određenom roku.

Član 150.

U vršenju inspekcijskog nadzora rudarski inspektor je ovlašćen da:

- 1) utvrđene nepravilnosti i nedostatke koji su tokom pregleda konstatovani, otklone u roku koji on odredi;
- 2) zabrani rad na eksploataciji ako se rudarski radovi izvode bez odobrenja za eksploataciju i odobrenja za izvođenje rudarskih radova;
- 3) zabrani rad ako se izvođenje rudarskih radova ne vrši prema odobrenoj tehničkoj dokumentaciji;
- 4) zabrani rad ako se pristupi korišćenju rudarskih objekata bez izdate upotrebne dozvole;
- 5) naredi da izradu i tehničku kontrolu rudarskih projekata vrše lica koja u pogledu stepena i vrste stručne spreme i radnog iskustva ispunjavaju propisane uslove i imaju ovlašćenje za obavljanje tih poslova;
- 6) naredi da poslove tehničkog rukovođenja, stručnog nadzora, rukovanja eksplozivnim sredstvima i druge stručne poslove mogu obavljati lica koja ispunjavaju propisane uslove, imaju ovlašćenje za obavljanje tih poslova i odgovarajuću licencu;
- 7) zabrani rad ako je neposredno ugrožena bezbednost i zdravlje zaposlenih;
- 8) zabrani rad zaposlenima na radnom mestu sa povećanim rizikom ako nisu podvrgnuti lekarskim pregledima;
- 9) zabrani rad zaposlenom koji nije osposobljen za bezbedan i zdrav rad na radnom mestu na kome radi;
- 10) zabrani rad na sredstvima za rad na kojima nisu primenjene mere bezbednosti i zdravlje na radu;
- 11) naredi da se uredi bezbednost i zdravlje na radu u skladu sa specifičnostima i opasnostima koje se mogu pojaviti u privrednom subjektu;
- 12) naredi organizovanje poslova spasavanja u slučajevima iznenadne opasnosti po život i zdravlje ljudi i bezbednosti objekata po utvrđenom planu i programu;
- 13) naredi da se organizuje obuka radnika iz oblasti bezbednosti i zdravlje na radu i akcije spasavanja u slučajevima iznenadne opasnosti;

14) naredi da se obezbede lična zaštitna sredstva i lična zaštitna oprema zaposlenima koji istu moraju redovno koristiti;

15) zabrani ulaz u magacine, pomoćna skladišta i spremišta eksplozivnih sredstava, kao i rukovanje eksplozivnim sredstvima i miniranje u rudarstvu licima koja nisu stručno osposobljena;

16) se redovno vrše geodetska merenja, izrade geodetskih karata i planova sa kojih se može utvrditi stanje izvedenih rudarskih radova;

17) naredi izradu odgovarajuće dokumentacije u vezi provetravanja jama, površinskih otkopa, energetske mreže, vodovodne mreže kao i jamskih postrojenja sa osnovnim tehničkim podacima;

18) se vodi knjiga rudarskog nadzora za svaku jamu, površinski kop, bušaće i remontno postrojenje, eksploataciono polje pri proizvodnji nafte i gasa, kao i za objekte pripreme mineralnih sirovina;

19) podnese prijavu nadležnom organu za učinjeno krivično delo ili privredni prestup i da podnese zahtev za pokretanje prekršajnog postupka;

20) obavesti nadležni organ za izdavanje odobrenja u skladu sa ovim zakonom i drugi organ ako postoje razlozi za preduzimanje mera za koje je taj organ nadležan.

21) naredi izvršenje drugih propisanih mera ili obaveza u određenom roku.

Nosilac eksploatacije kome je rešenjem naloženo otklanjanje nedostataka i nepravilnosti u smislu stava 1. ovog člana dužno je da po njihovom otklanjanju o tome obavesti rudarskog inspektora u roku određenom rešenjem, koji ne može biti duži od osam dana.

Član 151.

U vršenju nadzora nad primenom mera bezbednosti i zdravlja na radu u rudarskim objektima, geološki i rudarski inspektor ima u svemu ovlašćenja i dužnosti inspektora rada, predviđene propisima o bezbednosti i zdravlju na radu.

Nosilac eksploatacije je dužan da omogući inspektoru iz stava 1. ovog člana ulazak u poslovne i pogonske prostorije, uzimanje uzoraka mineralnih sirovina i pogonskog materijala u cilju ispitivanja, kao i obezbeđivanje drugih dokaza.

Član 152.

Nosilac istraživanja ili nosilac eksploatacije, u kome se dogodi smrtni ili grupni nesrećni slučaj, u toku izvođenja geoloških istraživanja ili u toku izvođenja eksploatacije, dužan je da o tome odmah obavesti geološkog ili rudarskog inspektora.

Inspektor iz stava 1. ovog člana je dužan da odmah na licu mesta ispita uzroke smrtnih i grupnih nesrećnih slučajeva, kao i da naredi mere koje se bez odlaganja moraju preduzeti i da u najkraćem roku podnese nadležnim organima obrazloženi izveštaj sa mišljenjem o uzrocima nesreće.

Član 153.

Protiv rešenja geološkog inspektora, odnosno rudarskog inspektora koja se donose u skladu sa članom 145. st. 1. i 2. ovog zakona može se izjaviti žalba Ministru, u roku od 15 dana od dana prijema rešenja.

Žalba izjavljena protiv rešenja geološkog, odnosno rudarskog inspektora ne odlaže izvršenje rešenja.

XIII. KAZNENE ODREDBE

1. Krivična dela

Član 154.

Ko organizuje ili učestvuje u sprovođenju štrajka u jamskim prostorijama ili drugim objektima i prostorijama iz člana 132. stav 2. ovog zakona kazniće se zatvorom od jedne do pet godina.

Član 155.

Ko u jamu sa metanom ili drugim zapaljivim gasom ili opasnom ugljenom prašinom ili u objekat na naftnom i gasnom polju unese lako zapaljivu materiju ili druge stvari čije je unošenje u takvu jamu, odnosno objekat zabranjeno (član 113. stav 1), kazniće se zatvorom od jedne do pet godina.

Za pokušaj dela iz stava 1. ovog člana, učinilac će se kazniti.

Ako je delo iz st. 1. i 2. ovog člana učinjeno iz nehata, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

Član 156.

Ko se, ulazeći po bilo kom osnovu u magacin, skladište ili spremište eksplozivnih sredstava ne pridržava propisanih mera bezbednosti i zdravlja na radu (član 113. stav 3), kazniće se zatvorom od jedne do pet godina.

2. Privredni prestupi

Član 157.

Novčanom kaznom od 1.500.000 do 3.000.000 dinara za privredni prestup kazniće se privredno društvo, odnosno drugo pravno lice i preduzetnik, ako:

1) vrši izradu projekata geoloških istraživanja i završnih izveštaja o rezultatima geoloških istraživanja, odnosno izvodi geološka istraživanja, a ne ispunjava uslove za vršenje tih poslova (član 22. stav 1);

2) poslove rukovođenja izradom projekata geoloških istraživanja i završnih izveštaja o rezultatima geoloških istraživanja i rukovođenje geološkim istraživanjima poveri suprotno propisanim uslovima (član 22. stav 2);

3) geološka istraživanja ne izvodi prema projektu geoloških istraživanja (član 24. stav 1);

4) ne vrši tehničku kontrolu projekta geoloških istraživanja pod uslovima i na način propisan zakonom u skladu sa članom 25. ovog zakona;

5) ne obezbedi vršenje stručnog nadzora nad izvođenjem geoloških istraživanja u skladu sa članom 27. ovog zakona;

6) ne vrši tehničku kontrolu završnog izveštaja pod uslovima i na način propisan u članu 28. ovog zakona;

7) izvodi geološka istraživanja bez odobrenja za istraživanje (član 30. stav 1. i 31. stav 1);

8) uzme veću količinu mineralnih sirovina za geološko istraživanje od odobrene količine (član 32. stav 6);

9) ne postupi u skladu sa članom 44. ovog zakona;

10) ne vodi knjigu o stanju resursa i rezervi mineralnih sirovina, resursa i rezervi podzemnih voda i geotermalnih resursa ili o stanju tih resursa i rezervi ne dostavlja podatke (član 47. stav 1).

Za privredni prestup iz stava 1. ovog člana, kazniće se i odgovorno lice u privrednom društvu, odnosno drugom pravnom licu i preduzetniku, novčanom kaznom od 100.000 do 200.000 novih dinara.

Član 158.

Novčanom kaznom od 1.500.000 do 3.000.000 dinara za privredni prestup kazniće se privredno društvo, odnosno drugo pravno lice i preduzetnik, ako:

1) bez propisane saglasnosti eksploatiše mineralne sirovine na području na kome je za ove radove potrebna posebna saglasnost u skladu sa članom 7. ovog zakona;

2) pri izradi rudarskog projekta ne postupi u skladu sa članom 54. stav 1. ovog zakona;

3) ako izradu rudarskih projekata i tehničku kontrolu poveri preduzeću koje ne ispunjava propisane uslove iz člana 54. stav 1. ovog zakona;

4) vrši eksploataciju bez odobrenja izdatih u skladu sa članom 56. stav 1. ovog zakona;

5) ne izvrši tehničku kontrolu rudarskog projekta saglasno sa članom 75. ovog zakona;

6) izvodi rudarske radove bez odgovarajuće tehničke dokumentacije i bez odobrenja nadležnog organa (član 79. stav 1, član 82. stav 1. i član 83. stav 1);

7) ne prijavi izvođenje radova po tehničkom i uprošćenom rudarskom projektu iz člana 84. stava 1. ovog zakona;

8) ne prijavi u određenom roku početak rudarskih radova na eksploataciji (član 84. stav 2);

9) otpočne sa korišćenjem objekta, prostorija i uređaja pre nego što pribavi upotrebnu dozvolu (član 85. stav 1. i član 86);

10) ne izvrši tehnički pregled rudarskog objekta saglasno članu 88. ovog zakona;

11) ne postupi u skladu sa članom 90. ovog zakona;

12) nema rudarske planove ili ih redovno ne dopunjava (član 91. stav 1);

13) ako rešenjem odredi lice koje ne ispunjava uslove iz čl. 100. i 101. ovog zakona;

14) ne organizuje obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu, protivpožarne zaštite i spasavanja ili se ne snabde potrebnom opremom i ne organizuje poslove zaštite voda i životne sredine u skladu sa čl. 107, 108. i 109. ovog zakona;

15) ne vodi knjigu rudarskog nadzora (član 112. stav 1);

16) upravlja rudarskim otpadom bez odobrenja nadležnog organa (član 121. stav 1);

17) ne vrši sanaciju i rekultivaciju napuštenih rudarskih objekata shodno članu 130. stav 1. ovog zakona;

18) nastavi sa izvođenjem radova po prijemu rešenja o zabrani njihovog izvođenja pre nego što otkloni utvrđene nepravilnosti i nedostatke u skladu sa čl. 149. i 150. ovog zakona;

Za privredni prestup iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u privrednom društvu, odnosno drugom pravnom licu i preduzetniku, novčanom kaznom od 100.000 do 200.000 dinara.

2. Prekršaji

Član 159.

Novčanom kaznom od 500.000 do 2.000.000 dinara kazniće se za prekršaj privredno društvo, odnosno drugo pravno lice i preduzetnik, ako:

- 1) ne obezbedi vršenje stručnog nadzora i drugih poslova (člana 27. stav 1);
- 2) ne dostavi primerak završnog i godišnjeg izveštaja o rezultatima geoloških istraživanja, odnosno izveštaje o radovima i rezultatima tih radova (član 28. stav 5. i član 29. stav 1);
- 3) ne čuva primerak završnog i godišnjeg izveštaja o rezultatima geoloških istraživanja na propisani način (član 29. stav 2);
- 4) blagovremeno ne prijavi početak istražnih radova u skladu sa članom 38. ovog zakona;
- 5) po otklanjanju nedostataka i nepravilnosti o tome ne obavesti geološkog inspektora u određenom roku (član 149. stav 2);

Za radnju iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u privrednom društvu, odnosno drugom pravnom licu i preduzetniku, novčanom kaznom 100.000 do 200.000 dinara.

Kada geološki inspektor utvrdi da je učinjen prekršaj iz stava 1. ovog člana na licu mesta izriče odgovornom licu u privrednom društvu, odnosno drugom pravnom licu i preduzetniku mandatnu kaznu u iznosu od 5.000 dinara.

Član 160.

Novčanom kaznom od 500.000 do 2.000.000 dinara kazniće se za prekršaj privredno društvo, odnosno drugo pravno lice i preduzetnik, ako:

- 1) u propisanom roku ne donese godišnji operativni plan (član 73. stav 1);
- 2) ne vodi evidenciju o pojavama nastalih opasnosti pri izvođenju rudarskih radova, o uzrocima i posledicama tih pojava (član 117. stav 1);
- 3) u određenom roku ne obavesti nadležne organe o obustavi radova ili o smrtnom ili grupnom nesrećnom slučaju (član 126. stav 2);
- 4) po otklanjanju nedostataka i nepravilnosti o tome ne obavesti rudarskog inspektora u određenom roku (član 150. stav 2);
- 5) ne omogući rudarskom inspektorulazak u poslovne i pogonske prostorije ili razgledanje projekata i planova, izveštaja i druge dokumentacije o stanju rudarskih radova, ili ako na drugi način ometa inspektora u vršenju inspeksijskog nadzora (član 151 stav 2).

Za radnju iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u privrednom društvu, odnosno drugom pravnom licu i preduzetniku novčanom kaznom 100.000 do 200.000 dinara.

Kada rudarski inspektor utvrdi da je učinjen prekršaj iz stava 1. ovog člana, na licu mesta izriče odgovornom licu u privrednom društvu, odnosno drugom pravnom licu i preduzetniku mandatnu kaznu u iznosu od 5.000 dinara.

Član 161.

Novčanom kaznom od 5.000 do 30.000 dinara kazniće se za prekršaj fizičko lice ako vrši ispiranje plemenitih metala iz rečnih nanosa bez odobrenja ili ako isprane količine plemenitih metala ne preda Narodnoj banci Srbije suprotno članu 62. stav 1 ovog zakona.

Kada rudarski inspektor utvrdi da je učinjen prekršaj iz stava 1. ovog člana, na licu mesta izriče fizičkom licu mandatnu kaznu u iznosu od 5.000 dinara.

Član 162.

Novčanom kaznom od 5.000 dinara kazniće se za prekršaj na licu mesta fizičko lice, ako ne sprovode mere bezbednosti i zdravlja na radu u smislu člana 115. ovog zakona.

Kada rudarski ili geološki inspektor utvrdi da je učinjen prekršaj iz stava 1. ovog člana, na licu mesta izriče fizičkom licu mandatnu kaznu u iznosu od 5.000 dinara.

Član 163.

Kada rudarski ili geološki inspektor izriče mandatnu kaznu iz čl. 159, 160, 161. i 162. ovog zakona na licu mesta izdaje nalog za uplatu mandatne kazne, koju je subjekat nadzora dužan uplatiti u roku od tri dana od dana izricanja kazne.

Ako subjekat nadzora, u roku iz stava 1. ovog člana ne dostavi dokaz inspektoru o uplaćenju mandatnoj kazni, inspektor će podneti zahtev za pokretanje prekršajnog postupka.

XIV. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 164.

Privredna društva i druga pravna lica, preduzetnici i fizička lica, koji su vršili geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina do dana stupanja na snagu ovog zakona, dužna su da usklade svoje poslovanje sa odredbama ovog zakona u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Odobrenja i saglasnosti, koja su izdata na osnovu Zakona o rudarstvu („Službeni glasnik RS”, br. 44/95, 101/05 - dr.zakon, 85/05 - dr.zakon, 36/07 i 104/09) i Zakona o geološkim istraživanjima („Službeni glasnik RS”, broj 44/95) do dana stupanja na snagu ovog zakona, važiće do isteka roka na koji su izdati.

Član 165.

Lica koja su položila stručni ispit kojim je izvršena provera stručne osposobljenosti za rad na poslovima određenim ovim zakonom po propisima koji su bili na snazi u vreme njihovog polaganja, kao i lica kojima je tim propisima priznato pravo vršenja određenih poslova i bez provere stručne osposobljenosti, ispunjavaju uslove za vršenje tih poslova i prema odredbama ovog zakona, ako ispunjavaju i ostale propisane uslove.

Član 166.

Postupci koji su započeti do dana stupanja na snagu ovoga zakona nastaviće se po propisima po kojima su započeti.

Nadležni organ jedinice lokalne samouprave preuzeće od Ministarstva predmete i arhivu za poslove za koje su ovim zakonom određeni kao nadležni.

Član 167.

Zavod će u roku od tri meseca od dana stupanja na snagu ovog zakona preuzeti od Geološkog instituta Srbije d.o.o Beograd zaposlena lica, prava i obaveze, predmete, arhivu i drugu geološku dokumentaciju, poslovni prostor, kao i opremu, sredstva za rad, novčana i druga sredstva sa bilansom stanja na dan preuzimanja.

Geološki institut Srbije d.o.o Beograd, od dana stupanja na snagu ovog zakona do dana preuzimanja iz stava 1. ovog člana ne može zapošljavati nova lica, otuđiti opremu, sredstva za rad i druga sredstva.

Član 168.

Propisi za sprovođenje ovog zakona doneće se u roku od dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 169.

Do donošenja propisa na osnovu ovlašćenja iz ovog zakona, primenjivaće se:

- 1) Uredba o visini naknade za korišćenje nemetaličnih sirovina za dobijanje građevinskog materijala za 2011. godinu („Službeni glasnik RS”, broj 97/10);
- 2) Pravilnik o klasifikaciji i kategorizaciji rezrevi čvrstih mineralnih sirovina i vođenju evidencije o njima („Službeni glasnik RS”, broj 53/79);
- 3) Pravilnik o kriterijumima na osnovu kojih se određuje potencijalnost područja u pogledu pronalaženja mineralnih sirovina („Službeni glasnik RS”, broj 51/96);
- 4) Pravilnik o načinu vršenja rudarskih merenja („Službeni glasnik RS”, broj 40/97);
- 5) Pravilnik o sadržini dugoročnog programa eksploatacije ležišta mineralnih sirovina i godišnjih planova izvođenja rudarskih radova („Službeni glasnik RS”, broj 27/97);
- 6) Pravilnik o sadržini projekata geoloških istraživanja i elaborata o rezultatima geoloških istraživanja („Službeni glasnik RS”, broj 51/96);
- 7) Pravilnik o sadržini rudarskih projekata („Službeni glasnik RS”, broj 27/97);
- 8) Pravilnik o uslovima za obavljanje određenih stručnih poslova pri eksploataciji mineralnih sirovina („Službeni glasnik RS”, br. 40/97 i 32/98);
- 9) Pravilnik o uslovima i kriterijumima za ustupanje izvođenja geoloških istražnih radova i dodelu sredstava za izvođenje tih radova („Službeni glasnik RS”, broj 51/96);
- 10) Pravilnik o uslovima i načinu vršenja tehničkog pregleda rudarskih objekata („Službeni glasnik RS”, broj 40/97);
- 11) Pravilnik o uslovima za vršenje pregleda tehničke dokumentacije, pregleda i ispitivanja oruđa za rad, instalacija i radne sredine i osposobljavanje radnika za bezbedan rad („Službeni glasnik RS”, broj 13/00);

12) Pravilnik o uslovima, načinu i programu polaganja stručnog ispita za obavljanje stručnih poslova pri eksploataciji mineralnih sirovina („Službeni glasnik RS”, br. 21/96 i 47/96);

13) Pravilnik o sadržini studije izvodljivosti eksploatacije ležišta mineralnih sirovina („Službeni glasnik RS”, broj 108/06);

14) Pravilnika o uslovima, načinu i programu polaganja stručnog ispita za obavljanje poslova izrade projekta i elaborata i izvođenja geoloških istraživanja („Službeni glasnik RS”, broj 21/96);

15) Pravilnik o načinu plaćanja naknade za korišćenje mineralnih sirovina („Službeni glasnik RS”, br. 102/06 i 46/10);

16) Pravilnik o sadržini godišnjih izveštaja o poslovanju preduzeća koja obavljaju eksploataciju mineralnih sirovina za prethodnu kalendarsku godinu („Službeni glasnik RS”, broj 7/11);

17) Pravilnik o klasifikaciji i kategorizaciji rezervi podzemnih voda i vođenju evidencije o njima („Službeni list SFRJ”, broj 34/79);

18) Pravilnik o klasifikaciji i kategorizaciji rezervi nafte, kondenzata i prirodnih gasova i vođenju evidencije o njima („Službeni list SFRJ”, broj 80/87).

Član 170.

Danom stupanja na snagu prestaju da važe:

1) Zakon o rudarstvu („Službeni glasnik RS”, br. 44/95, 101/05 - dr.zakon, 85/05 - dr.zakon, 36/07 i 104/09);

2) Zakon o geološkim istraživanjima („Službeni glasnik RS”, broj 44/95), osim člana 38. stav 3. koji prestaje da važi 31. decembra 2013. godine;

3) Zakon o utvrđivanju i razvrstavanju rezervi mineralnih sirovina i prikazivanju podataka geoloških istraživanja („Službeni list SRJ”, br. 12/98 i 13/98).

Član 171.

Odredbe čl. 48-51. ovog zakona primenjuju se od dana pristupanja Republike Srbije Evropskoj uniji.

Član 172.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

OBRAZLOŽENJE

I USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje Zakona o rudarstvu i geološkim istraživanjima sadržan je u članu 87. stav 1. i 3. Ustava Republike Srbije kojim je određeno da su prirodna bogatstva dobra za koje je zakonom određeno da su od opšteg interesa i da se koriste pod uslovima i način predviđen zakonom i u članu 97. stav 1. tač. 6-8. Ustava Republike Srbije prema kojem Republika Srbije pored ostalog uređuje i obezbeđuje svojinske i obligacione odnose i zaštitu svih oblika svojine, pravni položaj privrednih subjekata, sistem obavljanja pojedinih privrednih i drugih delatnosti, zaštite na radu, socijalnog osiguranja i drugih oblika socijalne sigurnosti, druge ekonomske i socijalne odnose od opšteg interesa.

II RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA O RUDARSTVU I GEOLOŠKIM ISTRAŽIVANJIMA

Razlozi zbog kojih se predlaže donošenje novog Zakona o rudarstvu i geološkim istraživanjima (u daljem tekstu: Zakon) ogledaju se u povezanosti ove dve oblasti jer bez geoloških istraživanja, pre svega mineralnih resursa i rezervi ne bi bilo i ni njihove eksploatacije, a bez eksploatacije mineralnih resursa i rezervi, njihovo istraživanje ne bi imalo svrhu.

Prema tome, razlozi za utvrđivanje ovih oblasti jednim zakonom, a ne posebnim zakonima, su suštinske prirode i zasnivaju se na povezanosti ove dve oblasti koje u naučnom i tehnološkom smislu proizilaze jedna iz druge. Tako da bi smanjivanjem normiranosti u ovim oblastima bilo izbegnuto neminovno ponavljanje pojedinih odredaba, a bila bi obrezbedena i doslednija primena osnovnih, zajedničkih principa u pogledu racionalnog i efikasnog istraživanja i korišćenja mineralnih sirovina.

Predloženim Zakonom uređuju se mere i aktivnosti mineralne politike i način njenog ostvarivanja, propisuje se donošenje Strategije upravljanja mineralnim resursima Republike Srbije, omogućuje objedinjeno i preciznije uređivanje uslova i načina izvođenja geoloških istraživanja mineralnih i drugih geoloških resursa, istraživanja geološke sredine, kao i geološka istraživanja radi planiranja, projektovanja, izgradnje objekata i sanacije terena, način klasifikacije resursa i rezervi mineralnih sirovina i podzemnih voda, eksploatacija rezervi mineralnih sirovina i geotermalnih resursa, izgradnja, korišćenje i održavanje rudarskih objekata, postrojenja, mašina i uređaja, izvođenje rudarskih radova, upravljanje rudarskim otpadom, postupci sanacije i rekultivacije napuštenih rudarskih objekata, kao i nadzor nad sprovođenjem ovog zakona, uz implementaciju evropskih direktiva iz oblasti rudarstva i geologije.

U istoriji zakonodavne regulative Republike Srbije poznato je da su pitanja iz oblasti rudarstva i vršenja geoloških istraživanja bila regulisana jedinstvenim propisom, i to još Zakonom o rudnicima Despota Stefana Lazarevića iz 1412 godine i Rudarskim zakonikom za Kraljevinu Srbiju od 15. aprila 1866. godine, kao i zakonima koji su bili na snazi na teritoriji Republike Srbije sve do 1995. godine, kada su doneseni posebni zakoni i to Zakonom o geološkim istraživanjima („Službeni glasnik RS”, broj 44/95), i Zakonom o rudarstvu („Službeni glasnik RS”, broj 44/95 i 34/06). Problemi u vezi primene istih zakona ukazali su na potrebu donošenja jedinstvenog propisa, kao i u što je regulisano u zemljama regiona (Sloveniji, Hrvatskoj, Crnoj Gori, Republici Srpskoj i dr.).

Predloženi zakon ima osnov i u Nacionalnom programu za integraciju (NPI), Akcionom planu za sprovođenje Nacionalne strategije održivog razvoja republike

Srbije od 2009.-2017. godine i Memorandum o Budžetu i ekonomskoj i fiskalnoj politici za 2009. godinu sa projekcijama za 2010. i 2011. godinu.

U prioritetima za 2010. godinu, nalazi se izrada Strategije upravljanja mineralnim resursima Republike Srbije, i navodi se da je u oblasti rudarstva potrebno izvršiti izmene Zakona o geološkim istraživanjima radi usaglašavanja sa propisima Evropske unije i to sa Direktivom 94/22/EZ koja se odnosi na uslove i postupak davanja odobrenja za vršenje geoloških istraživanja nafte i gasa, kao mineralnih sirovina od opšteg interesa. (Directive 94/22/EC of the European Parliament and of the Council of 30 May 1994 on the conditions for granting and using authorizations for the prospection, exploration and production of hydrocarbons).

U Nacionalnom programu za integraciju (NPI), u poglavlju 3.27. Životna sredina govori se i o usvojenoj Strategiji održivog razvoja Srbije i akcionom planu, koji je usvojen sa ciljem njene implementacije u obezbeđivanju okvira za održivi privredni razvoj Srbije, uz predlaganje konkretnih mera za očuvanje resursa i uz brz napredak u odgovarajućim segmentima pridruživanja Srbije Evropskoj uniji. Posebno je regulisano i pitanje rudarskog otpada i postavljen osnov za implementaciju veoma važne evropske direktive koje se odnosi na rudarski otpad. (Directive 2006/21/EC of the European parliament and of the Council of 15 March 2006 on the management of waste from extractive industries and amending Directive 2004/35/EC).

Ujedno je u tekst predloženog Zakona ugrađen i osnov za implementaciju nove direktive koja se odnosi na geološka istraživanja vezana za određivanje geoloških formacija i struktura kao i iscrpljenih ležišta mineralnih sirovina podobnih za skladištenje zemnog (prirodnog) gasa i/ili CO₂. (directive 2009/31/ec of the european parliament and of the council of 23 April 2009 on the geological storage of carbon dioxide and amending Council Directive 85/337/EEC, European Parliament and Council Directives 2000/60/EC, 2001/80/EC, 2004/35/EC, 2006/12/EC, 2008/1/EC and Regulation (EC) No 1013/2006), a koja je obavezna za zemlje sa istim geološkim potencijalima, kao što je i Republika Srbija.

Prema tome, ovaj Zakon uzeo je u obzir sva potrebna usaglašavanja i prevođenje direktiva EU u naše zakonodavstvo, u skladu sa potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP), kojim se Republika Srbija obavezuje na postepeno usklađivanje zakonodavstva sa pravnim tekovinama Evropske unije, kao i na njegovu doslednu primenu.

Predloženim zakonom postavljen je i osnov za obrazovanje državnog Geološkog zavoda Srbije koji će se baviti geološkim istraživanjima od opšteg interesa za Republiku Srbiju, koji će preuzeti zaposlena lica, prava i obaveza, od Geološkog instituta Srbije d.o.o Beograd.

Donošenje Novog Zakona planirano je Programom rada Vlade za 2011. godinu.

1. Problemi koje zakon treba da reši

Novi Zakon o omogućio bi efikasnije vršenje delatnosti geoloških istraživanja mineralnih resursa i eksploatacije mineralnih sirovina, podsticao razvoja rudarstva, regulisao sprečavanje i otklanjanje štetnih posledica nastalih eksploatacijom mineralnih sirovina i zatvaranjem rudnika, omogućio efikasnu naplatu naknade za vršenje geoloških istraživanja i eksploatacije mineralnih sirovina, kao prihoda države odnosno jedinice autonomne pokrajine i lokalne samouprave koji su od izuzetnog značaja za životni standard stanovništva, ostvario potpuniju kontrolu poslovanja privrednih subjekata koji vrše geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina, realizovalo izdavanje licenci u oblasti rudarstva i geologije, i sprovede pooštavanje sankcija za vršenje istih delatnosti suprotno odredbama zakona.

2. Ciljevi koji se donošenjem zakona postižu

Usvajanjem Zakona stvoriće se uslovi za transparentno izdavanje odobrenja za vršenje geoloških istraživanja i eksploatacije mineralnih sirovina, odnosno uslovi da rudarske aktivnosti i aktivnosti vezane za mineralne sirovine zauzmu položaj koji bi omogućio da se postigne veći doprinos u budućnosti, stimulišući ekonomski rast i mogućnosti koje su dostupne rudarskim zajednicama, kao i da se podrži održivi razvoj u sektoru mineralnih sirovina koji donosi koristi zajednicama i svim građanima Srbije.

Ujedno se omogućava učešće jedinica lokalne samouprave u upravljanju korišćenjem mineralnih sirovina koje se nalaze na njihovoj teritoriji, putem poveravanja izdavanja odobrenja za eksploataciju kao i kontrole i nadzor nad istim, u određenim slučajevima.

Donošenjem Zakona postigli bi se i uslovi za na implementaciju propisa Evropske Unije.

3. Razmatranje mogućnosti da se problem reši i bez donošenja zakona

Polazeći od našeg pravnog sistema, uzimajući u obzir potrebu efikasnijeg vršenja delatnosti geoloških istraživanja mineralnih resursa i eksploatacije mineralnih sirovina, potrebu podsticanja razvoja rudarstva, uz poštovanje održivog korišćenja mineralnih resursa, i imajući u vidu preuzete obaveze koje se odnose na implementaciju propisa Evropske Unije, nije bilo moguće bez donošenja Zakona rešiti probleme i izvršiti potrebnu implementaciju.

4. Zašto je donošenje zakona najbolji način rešavanja problema

Donošenje novog Zakona o rudarstvu je jedina mogućnost za prevazilaženje svih navedenih problema i jedini način da se primena zakona učini praktičnom i efikasnom.

III OBJAŠNJENJA OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Odredbama člana 1. do 2. ovog Zakona određen je predmet zakona, tako da se navodi da se ovim zakonom uređuju se mere i aktivnosti mineralne politike i način njenog ostvarivanja, uslovi i način izvođenja geoloških istraživanja mineralnih i drugih geoloških resursa, istraživanja geološke sredine, kao i geološka istraživanja radi planiranja, projektovanja, izgradnje objekata i sanacije terena, način klasifikacije resursa i rezervi mineralnih sirovina i podzemnih voda, eksploatacija rezervi mineralnih sirovina i geotermalnih resursa, izgradnja, korišćenje i održavanje rudarskih objekata, postrojenja, mašina i uređaja, izvođenje rudarskih radova, upravljanje rudarskim otpadom, postupci sanacije i rekultivacije napuštenih rudarskih objekata, nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i osnivanje Geološkog zavoda Srbije .

Odredbama člana 3. Zakona uvedeni su i definisani pojedini izrazi sa njihovim značenjem u smislu ovog zakona.

Odredbama člana 3. do 10. Zakona regulisana su uslovi i opitanja vezana za opšti interes u vezi načina korišćenja mineralnih resursa, resursa podzemnih voda i geotermalnih resursa, kao i drugih geološki resursi su u svojoj Republici Srbije, koji se mogu koristiti pod uslovima i na način utvrđen ovim zakonom, kao i pitanje prenosa odobrenja za vršenje geoloških istraživanja i odobrenja za eksploataciju.

Odredbama člana 11. do 13. Zakona regulisana su pitanja vezana za mineralnu politiku i Strategiju upravljanja mineralnim resursima Republike Srbije.

Odredbama člana 14. do 15. Zakona uređuje se delatnost Geološkog zavoda Srbije, kao i izvori finansiranja i druga pitanja u vezi delatnosti Geološkog zavoda Srbije.

Odredbama člana 14. do 51. Zakona propisane su vrste geoloških istraživanja, i to osnovna i primenjena, uslovi i način izvođenja geoloških istraživanja, organ nadležan za izdavanje odobrenja iz oblasti geoloških istraživanja, uslovi i za izdavanje odobrenja za primenjena geološka istraživanja, sadržina odobrenja, uslovi za ukidanje i prestanak važnosti odobrenja, ovlašćenje za obavljanje poslova iz oblasti geoloških istraživanja vrste geoloških projekata, klasifikacija mineralnih resursa i rezervi, bilans mineralnih resursa i rezervi i postupak izdavanja odobrenja za istraživanje ugljovodonika u tečnom i gasovitom stanju i izdavanja odobrenja za geološka istraživanja geoloških formacija podobnih za skladištenje karbon dioksida čime je postavljen osnov za implementaciju direktiva Evropske unije iz oblasti geoloških istraživanja.

Odredbama člana 52. do 63. Zakona propisani su uslovi i način izvođenja eksploatacije mineralnih sirovina i geotermalnih resursa, uvrđivanje opšteg interesa za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina i geotermalnih resursa, koje su Strategijom upravljanja mineralnim resursima u Republici Srbiji određene kao mineralne sirovine od značaja za Republiku Srbiju, organ nadležan za izdavanje odobrenja iz oblasti rudarstva, uslovi za izdavanje odobrenja za eksploataciju, sadržina, način ukidanja i prestanak važenja odobrenja za eksploataciju, prenos nadležnosti za izdavanje odobrenja za eksploataciju na jedinicu lokalne samouprave u određenim slučajevima i izdavanje odobrenja za ručno ispiranje plemenitih metala, kao i vršenje određenih rudarskih radova izvan eksploatacionog polja.

Odredbama člana 64. do 74. Zakona propisane su vrste i sadržina investicione i tehničke dokumentacije, odnosno studije izvodljivosti eksploatacije ležišta mineralne sirovine; dugoročnog programa; godišnjih operativnih planova, glavnog rudarskog projekta; dopunskog rudarskog projekta; tehničkog rudarskog projekta; uprošćenog rudarskog projekta, rudarskog projekta za rudarske radove pri geološkim istraživanjima čvrstih mineralnih sirovina i rudarskog projekta za rudarske radove izvan eksploatacionog polja.

Odredbama člana 75. do 78. Zakona propisani su uslovi za vršenje tehničke kontrole investicione i tehničke dokumentacije i za izradu i priznavanje projekata urađenih u inostranstvu.

Odredbama člana 79. do 103. Zakona propisani su uslovi i način izdavanja, i sadržina odobrenja za izvođenje rudarskih radova, odobrenja za upotrebu rudarskih objekata, postrojenja i uređaja u smislu ovog zakona, pitanja vezana za rudarska merenja i rudarske planove, i stručnu sprema za obavljanje određenih poslova pri eksploataciji.

Odredbama člana 104. do 106. Zakona propisani su uslovi i način izdavanja licenci za fizička lica za obavljanje određenih poslova pri geološkim istraživanjima i eksploataciji.

Odredbama člana 107. do 120. Zakona propisane su zaštitne mere koje privredni subjekt treba da sprovodi u toku vršenja eksploatacije mineralnih sirovina.

Odredbama člana 121. do 122. Zakona određen je pojam rudarskog otpada i postavljen osnov za implementaciju direktive Evropske unije.

Odredbama člana 123. do 133. Zakona propisani su uslovi postupanja sa napuštenim rudnicima, postupci vezani za privremenu i trajnu obustavu rudarskih radova, način sanacije i rekultivacije zemljišta na kome su se izvodili rudarski radovi, i posebne uslove vezane za štrajk u rudnicima.

Odredbama člana 134. do 137. Zakona propisani su osnovi i uslovi vezani za određivanje, plaćanje, kontrolu plaćanja i namenu sredstava ostvarenih od plaćanja naknade korišćenje podtaka od geoloških istraživanja, naknade za vršenje geoloških istraživanja i naknade za korišćenje mineralnih sirovina i geotermalnih resursa.

Odredbama člana 138. do 144. Zakona propisani su uslovi vođenja i sadržaj katastra istražnih i eksploatacionih polja, katastra rudarskog otpada, knjige isprava, i informacionog sistema.

Odredbama člana 145. do 153. Zakona propisani su uslovi za vršenje inspeksijskog nadzora u oblasti geoloških istraživanja i eksploatacije mineralnih sirovina.

Odredbama člana 154. do 164. Zakona propisane su kaznene odredbe, odnosno propisuju se kazne za krivična dela, privredni prestup i prekršaj.

Odredbama člana 165. do 172. Zakona propisane su prelazne i završne odredbe, usklađivanje sa odredbama ovog zakona, pitanja vezana za preuzimanje zaposlenih lica, prava i obaveza, od Geološkog instituta Srbije d.o.o Beograd, donošenje podzakonskih akata, vođenje postupaka započetih pre stupanja na snagu ovog zakona, prestanak važenja prethodnih propisa i stupanje na snagu novog zakona.

IV PROCENA IZNOSA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE AKTA

Primenom ovog Zakona proističu finansijske obaveze za Vladu radi finansiranja aktivnosti podsticanja razvoja rudarstva, sprečavanja i otklanjanja štetnih posledica nastalih eksploatacijom mineralnih sirovina, kao i sredstva potrebna za i realizaciju programa zatvaranja rudnika koji donosi Javno preduzeće.

Predloženo je da se potrebna sredstva namenjena za finansiranje sprečavanja i otklanjanja štetnih posledica nastalih eksploatacijom mineralnih sirovina i sredstva namenjena su podsticanje razvoja rudarstva u Republici koriste preko Ministarstva u skladu sa godišnjim programom koji se donosi u skladu sa ovim zakonom i posebnim zakonima.

Sredstva se obezbeđuju u budžetu Republike Srbije od sredstava ostvarenih od naknade za korišćenje mineralnih sirovina, uzevši u obzir da je u budžet izvršen značaj priliv na ime naknade za korišćenje mineralnih sirovina.

Naime, u 2007. godini na ime naknade za korišćenje mineralnih sirovina uplaćeno je 676.963.929 dinara, dok je u 2008. godini uplaćeno 1.040.741.208 dinara što je povećanje od 53%. Stanje naknade za korišćenje mineralnih sirovina u 2010. godini u iznosu od 1.914.386.000 dinara je beležilo porast od 71%. u odnosu na stanje od 1.119.387.000 dinara za 2009. godinu. Ovo je rezultat: rasta uplata naknade od nafte kao i inteziviranja naplate dugovanja iz 2008. i 2009. godine. U odnosu na 2009. godinu u 2010. godini rast u strukturi naplate naknade beleži: naknade od nafte rast 135%, uglj beleži pad 2,8% zbog kašnjenja u naplati, metali 1% i ostalo 23%..

Promet na račun naknade do 31.6.2011. godine iznosio je 1.186.628.668 dinara. Sa realizacijom predloženih rešenja u Zakona o rudarstvu očekuje se veća naplata naknade i mogućnost planiranja sredstava potrebnih za realizaciju predloženih programa.

U vezi odredbi ovog Zakona kojim se za Javno preduzeće koje vrši eksploataciju mineralnih sirovina, u slučaju planirane trajne obustave rudarskih aktivnosti, predviđa donošenje programa zatvaranja rudnika, ukazujemo da su u

periodu od 2003. godine do 2009. godine za Javno preduzeće za podzemnu eksploataciju uglja iz Resavice, iz budžeta za Republike Srbije davane subvencije u iznosu od 10 miliona evra do 20 miliona evra. Zakonom o budžetu Republike Srbije za 2011. godinu („Službeni glasnik RS”, broj 101/10) za JP PEU Resavica obezbeđena su sredstva za subvencije iz budžeta u 2011. godini u iznosu od 2.218.694.000 dinara, odnosno oko 22 miliona evra.

Znači da bi realno ovi troškovi subvencija i budućeg programa bili kompenzirani sa troškovima zatvaranja neprofitabilnih rudnika, tako da ne bi došlo do povećanih izdataka iz budžeta za ove namene u celosti, i smanjio bi se i iznos sredstva za subvencije koji će se izdvajati iz budžeta Republike Srbije.

Sredstva potrebna za osnivanje i rad Geološkog zavoda Srbije, koji se osniva radi obavljanja osnovnih geoloških istraživanja, obezbeđuju se iz budžeta Republike Srbije od sredstava koja su u budžetu planirana i obezbeđena za vršenje osnovnih geoloških istraživanja, kao poslova od javnog interesa koji finansiraju se iz budžeta Republike Srbije.

Osnovnim geološkim istraživanjima, u smislu ovog Zakona, smatraju se istraživanja koja se izvode u cilju: proučavanja razvoja, sastava i građe zemljine kore; pronalaženja mineralnih resursa, resursa podzemnih voda i geotermalnih resursa i njihovih inicijalnih proučavanja; vrednovanja ukupnih potencijala geološke sredine kao prostora za potrebe prostornog i urbanističkog planiranja i utvrđivanja podobnosti za izgradnju objekata; utvrđivanja i eliminacije štetnih uticaja prirodnih i tehnogenih procesa na geološku i životnu sredinu.

ANALIZA EFEKATA

1. NA KOGA I KAKO ĆE UTICATI PREDLOŽENA REŠENJA

Predložena rešenja će uticati na privredne subjekte koji obavljaju rudarske i geološke delatnosti, na jedinice lokalne samouprave, organe državne uprave, i buduće investitore.

Nova rešenja će privrednim subjektima stvoriti obavezu da svoju organizaciju, rad i poslovanje usklade sa odredbama ovog zakona, da plaćaju naknadu za vršenje geoloških istraživanja pored postojeće obaveze da plaćaju naknadu za korišćenje rezervi mineralnih sirovina, obavezu da snose odgovornost za rudarski otpad u skladu sa direktivama Evropske unije, kao i da sprovode aktivnosti vezane za postupak zatvaranja rudnika i sanaciju posledica nastalih usled rada rudnika.

Takođe, novim zakonskim rešenjima jedinicama lokalne samouprave nameće se niz obaveza koje se ogledaju u izdavanju odobrenja za vršenje geoloških istraživanja i eksploatacije rezervi mineralnih sirovina u određenim slučajevima i dostavljanje izveštaja o izdatim odobrenjima.

Novim zakonskim rešenjima, određuju se i obaveze državnih organa, koje se ogledaju u donošenju propisa za izvršavanje ovog zakona, izdavanja odobrenja za vršenje delatnosti iz oblasti geologije i rudarstva, izdavanja licenci za fizička lica kao uslova za vršenje određenih poslova u istim oblastima, donošenja predloga programa za korišćenje sredstva za podsticanje razvoja rudarstva, i praćenja i kontrole naplate naknade za vršenje delatnosti iz oblasti rudarstva i geologije.

Novim zakonskim rešenjima, stvara se pozitivan ambijent budućim investitorima za ulaganja u oblasti rudarstva i geologije.

2. KOJI SU TROŠKOVI KOJE ĆE PRIMENA AKTA IZAZVATI GRAĐANIMA I PRIVREDI, POSEBNO MALIM I SREDNJIM PREDUZEĆIMA

Pored obaveza koje su ustanovljene važećim Zakonom o rudarstvu (naknade korišćenje mineralnih sirovina) novim zakonom, uvodi se i posebna naknada za vršenje geoloških istraživanja kojom će se obezbediti sredstva koja su prihod od budžeta Republike.

Novim zakonom predviđeno je i da se sredstva ostvarena od naknade za korišćenje mineralnih sirovina raspoređuju kao prihod budžeta Republike Srbije i prihod budžeta jedinice lokalne samouprave, u iznosima određenim novim zakonom.

Sredstva ostvarena od naknade koja su prihod budžeta Republike koriste se namenski, i za finansiranje sprečavanja i otklanjanja štetnih posledica po životnu sredinu nastalih eksploatacijom mineralnih sirovina i za podsticanje razvoja rudarstva u Republici u skladu sa godišnjim programom koji se donosi u skladu sa ovim zakonom i posebnim zakonima.

Takođe privredni subjekat će snositi troškove za aktivnosti vezane za izdavanje licenci, aktivnosti vezane za zatvaranje rudnika kao i za rekultivaciju i sanaciju posle prestanka rudarskih aktivnosti.

3. DA LI SU POZITIVNE POSLEDICE DONOŠENJA ZAKONA TAKVE DA OPRAVDAVAJU TROŠKOVE KOJE ĆE ON STVORITI

Donošenjem ovog zakona i uvođenjem naknade za vršenje geoloških istraživanja obezbediće se sredstva za podsticaj sprovođenja planiranih istraživanja, a sve u cilju ostvarenja ciljeva koji treba da se dostignu kroz promociju efikasnog ostvarivanja rezultata geoloških istraživanja resursa mineralnih sirovina, kako bi se

obezbedilo otvaranje novih rudnika odnosno razvoj rudarske delatnosti kao privredne grane od posebnog značaja za ruralne regione Republike Srbije.

Troškovi koji će nastati usled plaćanja naknade za korišćenje mineralnih sirovina, izdavanja licenci, kao i troškovi vezani za zatvaranje rudnika, kao i za rekultivaciju i sanaciju posle prestanka rudarskih aktivnosti, doprineće poboljšanju sigurnosti i bezbednosti obavljanja rudarskih delatnosti, sprovođenju zaštite životne sredine, kao i podsticanju razvoja rudarstva u Republici u skladu sa godišnjim programom.

4. DA LI AKT STIMULIŠE POJAVU NOVIH PRIVREDNIH SUBJEKATA NA TRŽIŠTU I TRŽIŠNU KONKURENCIJU

Nova zakonska rešenja doprinose pojavi novih privrednih subjekata iz razloga jer se predviđa mogućnost transfera odobrenja za eksploataciju rezervi mineralnih sirovina, omogućava se utvrđivanje mineralnih sirovina od javnog interesa za čiju eksploataciju će se sprovoditi postupak eksproprijacije zemljišta po zahtevu privrednih subjekata kojima se odobrava eksploatacija iste mineralne sirovine, jasnije i preciznije se reguliše procedura izdavanja odobrenja za vršenje geoloških istraživanja, i u pojedinim slučajevima prenosi se izdavanje odobrenja iz oblasti geologije i rudarstva na jedinice lokalne samouprave da bi se postigao vrši i efikasniji postupak.

5. DA LI SU SVE ZAJNTERESOVANE STRANE IMALE PRILIKU DA IZNESU SVOJE STAVOVE

O predloženim rešenjima su svoje stavove u okviru posebno oformljene Radne grupe izneli Privredna komora Srbije, Rudarsko-geološki fakultet, Pokrajinski sekretarijat za energetiku Novi Sad, javna preduzeća iz delokruga rada ovog ministarstva, značajni privredni subjekti iz oblasti rudarstva i geologije (Elektroprivreda Srbije, DP Kolubara, DP Kostolac, RTB Bor, NIS, JP PEU Resavica) te su neke njihove sugestije su uzete u obzir prilikom izrade teksta Zakona.

Ministarstvo životne sredine, rudarstva i prostornog planiranja je organizovalo i održalo Javnu raspravu Zakona o rudarstvu i geološkim istraživanjima u terminima 07.09.2011. godine u Lazarevcu, 09.09.2011. godine u Boru i 12.09.2011. godine u Privrednoj komori u Beogradu.

Tom prilikom su upućeni pozivi na 41. velike rudarske kompanije i sindikalne organizacije, usko povezane sa rudarstvom i geologijom, i na preko 100 adresa manjih kompanija koje se bave rudarstvom i geologijom. Javnoj raspravi u ova tri termina učestvovalo je oko 250 ljudi, od kojih je 34 diskutovalo u javnoj raspravi.

Primedbe na teksta zakona o rudarstvu i geološkim istraživanjima stigle su od strane EPS-a, Rudarsko-geološkog fakulteta, PD Kolubara, "RTB Bor-Grupa", NIS-a, Institut za rudarstvo i metalurgiju Bor, „Rio Sava Exploration”d.o.o, „Avala resources”, „Rakita Exploration” d.o.o, „South Danube Metals”,

Privatnih kompanija - "Zorka-Alas kamen", "Inter-kop" d.o.o, "Rudnika olova i cinka Veliki Majdan" d.o.o, "Victoria Group" d.o.o, "Rudnika-Rudnik" d.o.o , kao i projektantskih kuća "Jantar grupa" d.o.o., "Teeragold&Co" d.o.o, "Concratctora" d.o.o i dr.

Primedbe su se odnosile na sledeće:

Primedba RB "Kolubare" se odnosila na uslove za izdavanje odobrenja za eksploataciju tako da se predložilo da se uzme u obzir dugotrajnost vođenja postupka eksproprijacije i omogući da se u tim slučajevima dokaz o vlasništvu dostavlja periodično što je i ugrađeno u Zakon; primedba NIS-a se odnosila na ograničavanje površine na oko 100 km² prilikom istraživanja i na rok trajanja geoloških

sitarđivanja, što je uvaženo tako da se u Zakonu određuje da će maksimalna površina kod istraživanja mineralnih sirovina, odnosno i kod nafte i gasa biti određena podzakonskim aktom koji će uzeti u obzir sve posebnosti istraživanja različitih mineralnih sirovina i određeno je da geološka istraživanja mogu trajati ukupno sedam godina; primedba Pokrajinskog sekretarijata se odnosila na nadležnosti autonomne pokrajine te je ista ubačena u svim traženim članovima; primedba privrednih subjekata iz oblasti rudarstva odnosila se na potrebu olakšanja poslovanja kroz omogućavanje da se za Tehničke rudarske projekte i uprošćene rudarske ne pribavlja posebno odobrenje, što je uvaženo i u Zakonu i za iste projekte se ne predviđa izdavanje odobrenja za izvođenje rudarskih radova po tehničkim rudarskim projektima i uprošćenim rudarskim projektima već se istim može pristupiti na osnovu prijave koja se podnosi organu koje je izdalo odobrenje za istraživanje i/ili odobrenje za eksploataciju i tako je privredni subjekti preuzimaju odgovornost za taj nivo projekta; uzeto je u razmatranje i problematike napuštenih rudnika i njihovo pitanje sanacije i rekultivacije čime bi se rešili problemi na nivou lokalne zajednice; primedba projektantske kuće "Teeragold&Co" d.o.o i preduzeća "Rudnika-Rudnik" d.o.o koja se odnosila na proširenje licenci je prihvaćena, i one su proširene na sva odgovorna lica. To se isto odnosi i na proširenje spiska katastara; a primedba preduzeća "Rudnika-Rudnik" d.o.o, "Zorke-Alas kamen" d.o.o kao i projektantskih kuća u vezi brisanja prebacivanja nadležnosti na lokalni nivo nije prihvaćena i obrazložena je boljom kontrolom i usaglašavanjem poslova sa lokalnom zajednicom koja zbog blizine ima bolji uvid u rad preduzeća koja se nalaze na njihovoj opštini. Uzete su u razmatranje i prihvaće sugestije i primedbe Sektora za strateško planiranje i razvoj Urbanističkog zavoda Beograda koje su se odnosile na posebnu vrstu geoloških istraživanja za potrebe izrade prostorno-planske dokumentacije.

6. KOJE ĆE SE MERE TOKOM PRIMENE ZAKONA PREDUZETI DA BI SE OSTVARILA SVRHA DONOŠENJA AKTA

Zakon propisuje da će se propisi za izvršavanje ovog zakona doneti u roku od dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona. Takođe su jasno propisane nadležnosti u sprovođenju ovog zakona.